

Verantwoording

De prekenbundel “Waterstromen in het dal van Edom” van Ds. L. Huisman is al vele jaren niet meer verkrijgbaar. Op verzoek verzorgen wij een herdruk.

Het leek ons goed dit boekje uit te geven als deel 6 in de serie “Geen ander evangelie”. Om de omvang gelijk te maken aan de andere deeltjes van deze serie hebben wij aan de zes preken uit het boek “Waterstromen in het dal van Edom” een nog niet eerder uitgegeven preek toegevoegd, zodat deel 6 ook zeven preken bevat. Verder hebben wij de eerste zes preken opnieuw gecorrigeerd.

Het is onze wens dat deze preken de lezers en - als ze voorgelezen worden, zoals in leesdiensten - hoorders tot zegen mogen zijn.

De eindredactie

Inhoud

- 1. Redding als het spijsoffer gebracht wordt** **4**
2 Koningen 3 : 16, 17 en 20
*En hij zeide: Zo zegt de Heere: Maakt in dit dal vele grachten.
Want zo zegt de Heere: Gijlieden zult geen wind zien en gij zult
geen regen zien. Nochtans zal dit dal met water vervuld worden,
zodat gij zult drinken, gij en uw vee en uw beesten.
En het geschiedde des morgens, als men het spijsoffer offert, dat er,
zie, water door de weg van Edom kwam en het land met water
vervuld werd.*
- 2. Gods aangezicht zien en leven** **22**
Gods aangezicht zien en sterven
Genesis 32 : 26
*En Hij zeide: "Laat Mij gaan, want de dageraad is opgegaan."
Maar hij zeide: "Ik zal U niet laten gaan, tenzij dat Gij mij zegent."*
- 3. Tweeërlei weg en tweeërlei keus** **40**
Genesis 13 : 11 - 12a
*Zo koos Lot voor zich de ganse vlakte van de Jordaan. En Lot trok
tegen het oosten; en zij werden gescheiden, de één van de ander.
Abram dan woonde in het land Kanaän.*
- 4. Beproeving blijft nodig** **59**
1 Korinthe 10 : 1 - 6
*En ik wil niet, broeders, dat gij onwetende zijt, dat onze vaderen
allen onder de wolk waren, en allen door de zee doorgedaan zijn;
en allen in Mozes gedoopt zijn in de wolk en in de zee; en allen
dezelfde geestelijke spijsgegeten hebben; en allen dezelfde
geestelijke drank gedronken hebben; want zij dronken uit de
geestelijke steenrots die volgde, en de steenrots was Christus. Maar
in het merendeel van hen heeft God geen welgevallen gehad; want
zij zijn in de woestijn ternedergeslagen. En deze dingen zijn*

geschied ons tot voorbeelden, opdat wij geen lust tot het kwaad zouden hebben, gelijkewijs als zij lust gehad hebben.

5. Stilzwijgen in de hemel 77
Openbaring 8 : 1

En toen Het het zevende zegel geopend had, kwam er een stilzwijgen in de hemel, omtrent van een half uur.

6. Liefde wordt gelouterd 93
Hooglied 5 : 2 - 5

Ik sliep, maar mijn hart waakte; de stem mijns Liefsten, Die klopte, was: Doe Mij open, Mijn zuster, Mijn vriendin, Mijn duive, Mijn volmaakte! want Mijn hoofd is vervuld met dauw, Mijn haarlokken met nachtdruppen.

Ik heb mijn rok uitgetogen, hoe zal ik hem weder aantrekken? Ik heb mijn voeten gewassen, hoe zal ik ze weder bezoedelen?

Mijn Liefste trok Zijn hand van het gat der deur en mijn ingewand werd ontroerd om Zijnentwil.

Ik stond op om mijn Liefste open te doen en mijn handen dropen van mirre en mijn vingers van vloeiende mirre, op de handvaten van het slot.

7. Een lied uit de diepte 111
Psalm 130 : 3 - 6

Zo Gij, HEERE! de ongerechtigheden gadeslaat; HEERE! wie zal bestaan? Maar bij U is vergeving, opdat Gij gevreesd wordt. Ik verwacht den HEERE; mijn ziel verwacht, en ik hoop op Zijn Woord. Mijn ziel wacht op den HEERE, meer dan de wachters op den morgen; de wachters op den morgen.

Redding als het spijsoffer gebracht wordt

Lezen: 2 Koningen 3 : 1 - 24
Zingen: Psalm 42 : 1 en 3
Psalm 77 : 8 en 9
Psalm 44 : 2
Psalm 79 : 4

Het woord van God dat wij u willen prediken, vindt u in 2 Koningen 3 : 16, 17 en 20:

En hij zeide: Zo zegt de Heere: Maakt in dit dal vele grachten. Want zo zegt de Heere: Gijlieden zult geen wind zien en gij zult geen regen zien. Nochtans zal dit dal met water vervuld worden, zodat gij zult drinken, gij en uw vee en uw beesten. En het geschiedde des morgens, als men het spijsoffer offert, dat er, zie, water door de weg van Edom kwam en het land met water vervuld werd.

Er zijn in ons leven vele vragen die om een oplossing roepen. Vele vragen die verband houden met ons bestaan hier op de aarde of met het werk dat we te doen gekregen hebben van God. Het wordt steeds moeilijker om de juiste houding te vinden om te kunnen staan in deze kwade dag. De tijd kondigt zich immers reeds aan dat het Woord des Heeren in vervulling gaat, zodat men, om te kopen en te verkopen, om te kunnen leven in deze wereld, het teken van het beest zal moeten dragen. Er zijn allerlei kwellende machten die steeds meer de trekken beginnen te vertonen van de “mens der zonde” die zich tegen God stelt. In die strijd wordt het ook voor de kerk benauwder en wordt het steeds moeilijker om staande te blijven. Ja, de Heere heeft gezegd: indien die dagen - die boze dagen, waarin het kwaad komt en waarin ook de kerk met het

kwaad te doen zal krijgen - niet verkort werden om der uitverkorenen wil, geen vlees zou behouden worden. En daarom hebben wij ons aan te gorden, opdat wij staande zullen kunnen blijven, ook in de tijd die voor ons ligt.

Want ieder van ons heeft een taak. Zolang de wereld bestaat, zal de kerk er zijn, dat heeft Jezus beloofd. En Hij heeft ook beloofd dat Hij met ons zal zijn. Overal waar de ware aanbidders de Vader aanbidden in geest en in waarheid, daar zal de Koning van Zijn kerk blijven. "Ziet," zo zegt Hij, "Ik ben met u, al de dagen, tot aan de voleinding der wereld."

Nu gaat het er maar om dat wij dat contact met Hem niet verliezen of, zo we het nog niet kennen, dan wordt het hoog tijd dat we dat contact met Hem verkrijgen. Want ondanks dat het absoluut waar is dat Christus met Zijn kerk blijft, is er natuurlijk altijd de vreselijke mogelijkheid dat, al is Christus hier met Zijn Geest, Zijn Godheid, Zijn genade en waarheid, wij het contact met Hem kwijt raken. Dat we door het leven gaan alsof we geen Koning meer hadden. Dat we in dit leven voorttobben, terwijl we het Licht niet in het oog houden. Dan hebben we ons oog niet meer geslagen op Gods beloftenissen en op Gods Woord. Dan beginnen we te wankelen en dan raken we het spoor kwijt. We komen in het donker terecht. Dan gaat het niet goed met de kerk; dan gaat er geen kracht van uit.

Ach ja, mensen die door God verlost zijn, zullen niet terugvallen in de klauwen van de satan. Dat is waar. De kerk van Christus zal nooit een prooi worden van de macht der duisternis. Maar het kan er toch wel slecht aan toe gaan. Het kan toch maar zo zijn, dat de kerk de aarden flessen gelijk gerekend wordt. Er zijn dikwijls dagen geweest dat de kerk met de wereld gelijk gerekend werd, dat er geen kracht meer vanuit ging en er geen geur en glans was.

Zo was het toen ook, in de dagen dat de woorden van de hierboven geplaatste tekst werden gesproken. De kerk was er nog wel. Er was ook nog een godvrezende vorst. Maar de kerk vermengde zich zo

met degenen die God niet dienden, dat er eigenlijk geen kracht meer van haar uitging. En toen kwam God het volk bezoeken. Hij kwam hen tegen met moeite, met nood, met oordelen, opdat ze gelouerd uit de strijd zouden komen.

Daar willen we eens verder over nadenken. God geve dat we er lessen uit mogen leren. Dat we zien zouden dat we in de verbroedering met de wereld steeds verder van God af gaan. Dat alleen de weg naar de vrede, naar de waarachtige welvaart, de weg is van het Woord. "Hoort des Heeren Woord", "Alzo zegt de Heere". En dan moeten we ophouden met al onze spitsvondige vragen en luisteren naar dat Woord! Laat dat Woord van God heerschappij hebben over al de geledingen van uw leven. Dan zult u toch bemerken dat - als u biddend vraagt aan God, wat de goede en welbehaaglijke en volmaakte wil van God is - Hij u niet zal laten verdwalen. Vaak bemerkt u eerst achteraf dat de Heere toch zó uw wegen leidde, dat het eind van die weg was: "Heere, U hebt het alles goed gemaakt. Ik wist niet waar het vandaan moest komen. Ik dacht dat het nooit meer kon, maar Gij hebt toch - ja, dat blijkt nu in de uitkomst - Gij hebt toch mijn stem willen horen!"

Het is in de dagen van Joram, de koning van het tienstammenrijk. Joram was de zoon van de goddeloze koning Achab. Toen Achab gestorven was, heeft zijn zoon Ahazia twee jaar geregeerd. Hij viel uit een venster en stierf en daarna is deze andere zoon van Achab, Joram genaamd, aan het bewind gekomen. Joram heeft een lange tijd geregeerd. Hij was niet zó goddeloos als zijn vader Achab. Dat niet. Want er staat uitdrukkelijk van hem, dat hij het opgerichte beeld van Baäl, dat zijn vader gemaakt had en dat stond in Samaria, in het midden van het tienstammenrijk, weg deed.

"Evenwel hing hij de zonde van Jerobeam, de zoon van Nebat, aan, die Israël deed zondigen; hij week daarvan niet af". Het was dus een man die niet zo erg goddeloos was, maar die toch ook God niet vreesde. Het was hem te erg om die Baäl te dienen. "Nee," zegt hij,

“dat is niets. Die Baäl is geen god.” Maar hij keerde ook niet terug tot de God van David. Hij bleef er zo'n beetje tussen in hangen. Die godsdienst van Jerobeam leek hem wel wat. Jerobeam, die de kalverendienst had ingevoerd en die gezegd had: “Je hoeft niet naar Jeruzalem, want je kan hier de Heere ook wel dienen bij de gouden kalveren.” “Ja”, zegt Joram, “dat is waar ook, die Baäl, dat is maar niets, maar je hoeft toch ook niet naar de tempel in Jeruzalem. Je kunt Jehova ook wel dienen door middel van de dienst, die Jerobeam heeft ingesteld.”

Hier heb je nu echt een man die op twee gedachten hinkt. Niet te goddeloos, maar beslist ook niet vroom. Niet met de uitspattingen van deze wereld meedoen, maar ook niet leven met het volk des Heeren. Zo'n tussen-mannetje, zoals er zo ontzaglijk veel zijn. Zo was die koning Joram. En in zijn dagen kwam de Heere Joram reeds tegen, want de koning van Moab viel van hem af. In vroeger dagen was de koning van Moab onderworpen en schatplichtig gemaakt. Hij moest elk jaar honderdduizend lammeren en honderdduizend rammen brengen, met de wol. Hij moest een geweldige belasting betalen aan de koning van Israël. Maar toen Achab dood was, zei de koning van Moab: “Ik doe het niet meer. Ik betaal geen belasting meer. Ze moeten daar in Israël maar zien.”

En ja, je kunt wel begrijpen dat dit Joram niet welgevallig was. En in plaats van dat hij er de hand des Heeren in zag, in plaats van dat hij nu aan de Heere vroeg hoe het kwam dat het rijk werd ingekort, ging hij in eigen kracht een leger bijeenbrengen om de koning van Moab weer onder zijn bewind te krijgen en de belastinggelden weer te kunnen innen. Hij telt zijn soldaten, maar dat schijnt hem niet meegevallen te zijn. In ieder geval durft hij de strijd niet aan met de koning van Moab. “Daarom,” denkt hij, “ga ik de koning van Juda eens vragen. Daar hebben ze tenslotte ook een flink leger. Het is wel een akelig vrome man, maar als hij me nu maar helpen wil, dan wil ik dat wel slikken.”

En dan gaat hij aan de koning van Juda, aan de godvrezende Josafat, vragen, of die hem soms helpen wil en met hem wil optrekken naar de koning van Moab. Josafat gaat er mee akkoord. Dat zegt hij echter zonder de Heere gevraagd te hebben.

Die Josafat heeft dat al meer gedaan, vroeger. Hij is er al eens voor gestraft door de Heere. Maar hij doet het weer. Een mens is hardleers, ook een kind van God. Dat zie je hier in deze Josafat. Vroeger heeft hij wel eens met Achab tegen de Syriërs gevochten. In die strijd was Achab gesneuveld. En daarna heeft hij met de zoon van Achab, Ahazia, schepen gemaakt om samen goud uit Ofir te halen. Maar toen heeft God er ook al in geblazen, want die schepen leden schipbreuk te Ezeon-Geber. Daar heeft de Heere Zijn afkeuring toen in betoond. En nu doet hij het toch weer, nota bene, voor de derde keer. Hij luistert naar de koning van Israël. En hij zegt: “Ja, dat is goed. Mijn volk zal zijn als uw volk, mijn wagens als uw wagens, mijn paarden als uw paarden.” Met andere woorden, we zullen als één man tegen die koning van Moab optrekken. “En”, zegt hij, “weet je wat we dan doen? Dan gaan we niet naar Moab, zoals het voor de hand zou liggen: door de Jordaan over te trekken en dan zo vanuit het noorden het land van Moab binnen te vallen. Nee”, zegt hij, “wij gaan eerst naar het zuiden, wij maken een omtrekkende beweging om de Zoutzee en dan gaan we door het land van Edom en vragen of de koning van Edom ook zijn leger in orde maakt. Want die koning heb ik in mijn macht. De koning van Edom was namelijk belastingplichtig aan Josafat. Drie koningen bij elkaar en drie legers bij elkaar, dan is het zo gebeurd met die Moabieten, dan hebben we hen er zo weer onder.”

Dat was een goed plan, want Josafat en Joram waren geweldige krijgslieden. De strategie was juist en dit mooie plan heeft kans van slagen, maar één ding ontbrak er aan en dat was het belangrijkste: ze hadden de Heere niet gevraagd! Dat kan je van Joram wel begrijpen, maar van Josafat? Josafat, de godvrezende koning, die

deed wat recht was in de ogen des Heeren! Dat die nu toch een oorlog op touw gaat zetten, een heel krijgsplan gaat ontwikkelen en niet vraagt: “Heere, wat wilt U, dat ik doen zal?”

Hier heb je de kerk, Gods kerk! getekend in haar zwakheid, in haar ongelooft, in haar wereldlust, in het zoeken van haar eigen eer en grootheid. Ook Gods kinderen hebben telkens nodig de besprenging met het bloed van Christus en de leiding van de Heilige Geest. God zal er voor zorgen dat ze op die plaats komen, maar dat gaat soms door moeilijke, zware wegen, zoals hier. Ze hebben er niet op gerekend, dat God eerst door hun plan een grote streep zal halen, zó grondig dat ze allemaal ten dode opgeschreven zijn. Zó grondig dat ze niet vooruit of achteruit kunnen. Want wat gebeurt er?

Als ze daar zo om de Zoutzee heentrekken en ze de koning van Edom zo ver krijgen dat hij meegaat om tegen de koning van Moab te strijden, komen ze terecht in een droog en dor stuk land, een woestijn, voordat ze Moab bereiken. Een hele week, zeven dagen lang al trekken ze door dat dorre land om Moab te kunnen binnenvallen. En wat bijna nooit gebeurt in die tijd (want oorlog voeren deed men meestal maar in een bepaalde tijd, n.l. de lente), er was in het land waar ze doortrokken geen water. Altijd was er water in het voorjaar, maar toen juist niet. Het had in de achter hen liggende periode niet geregend en er was nergens water te krijgen. Daar hadden ze niet op gerekend. Voor de eerste tijd hadden ze natuurlijk wel water bij zich. Maar ze hadden ook vee en paarden bij zich die moesten drinken. Na zeven dagen hadden ze geen druppel water meer. Daarmee geeft God een grote streep door hun rekening, door hun krijgsplan. Dan zakt het geheel als een kaartenhuis ineen.

Daar staan ze nu, met hun duizenden en duizenden in de woestijn, aan de rand van de dood door de dorst. Het vee schreeuwt naar de hemel en de mensen niet minder. Terug kunnen ze ook niet meer want ze zijn reeds zeven dagen op pad. En vooruit kan ook niet,

want zonder water kun je nu eenmaal geen oorlog voeren. Dan zouden ze allemaal zo in de handen van de Moabieten vallen. Wat moeten ze nu doen? Daar staan ze nu in hun eigen gekozen weg, in de grote nood waarin hun leven gekomen is. Wie zal raad weten?

En dan is de eerste die begint te kermen: Joram! Joram met zijn grote mond. Joram die het wel zonder God kon stellen. Joram die het wel goed vond om er zo'n beetje tussen door te leven. De wereld wat en nu ja, ook nog wel iets van de godsdienst. Wel niet zoals de Heere het had voorgeschreven, maar zoals Jerobeam het bedacht had. Joram is nu de eerste die begint te schreeuwen: Toen zei de koning van Israël: “Ach, dat de Heere deze drie koningen geroepen heeft om hen in de hand der Moabieten te geven.”

Hoor je wel wat hij zegt? God krijgt de schuld! In plaats van dat hij nu zegt: “Ach, het is geen wonder, mensen, dat dit gebeurt. Want ik heb de God van Israël, de God van onze vaders niet gezocht en daarom verkeren we in deze grote nood!” Nee, dat zegt hij niet. Hij schreeuwt alleen maar over het onheil. Hij zegt: “Dat de Heere dat nu toch doen kan. Dat we nu toch met drie legers hier gekomen zijn en dat we nu zo als een prooi in de hand van de Moabieten zullen vallen. Kijk, dat is nu een mens die in de stok bijt. Dat is nu een mens die alleen maar ach en wee roept over de nood waarin hij gekomen is. Hij roept geen ach en wee over zijn zonden!

Zo zijn wij allen van nature. We vinden niet gauw dat God het goed doet in deze wereld. We hebben altijd wat tegen God te zeggen. Iets tegen te spreken. Maar dat doen we natuurlijk op een nette, op een fatsoenlijke manier. Dat deed Joram ook. Hij vloekte niet, hij raasde niet, hij tierde niet. Wat zou hij ook? Nog een enkele dag en als er geen uitkomst kwam, zou hij in het zand begraven worden. Dat wist hij wel. Maar hij valt niet voor God! Hij buigt niet voor Hem. Hij is niet ootmoedig. Hij blijft staande. Hij zegt: “Dat God nu toch zulk een oordeel over ons zendt!”

Joram kon het dus eigenlijk niet begrijpen en dat vloeit natuurlijk voort uit hoogmoed. Uit het feit dat we onze verhouding tot God niet kennen. Ik begrijp wel dat we roepen: “Heere, waarom doet u dat nu toch? Waarom is dat nu toch gebeurd? Waarom nu toch juist in mijn gezin en waarom nu juist in mijn werk en waarom nu juist in ons vaderland, waarom nu juist in onze kerk? Heere, waarom?” Zolang we dat echter nog zeggen, zien we niet hoe onze verhouding ten opzichte van God is. Dan beseffen we niet dat we Gods zegen niet verdiend hebben en niet waardig zijn. Dan beseffen we niet dat we zoveel zonden hebben. Ook Josafat, ook het volk van Juda. Dan begrijpen we niet dat er voor God altijd genoeg redenen zijn om ons van voor Zijn aangezicht te verstoten. Dan beseffen we niet dat God ons allerlei plagen kan zenden, omdat we Hem verlaten hebben op velerlei wijze. Wij ook. Wij als kerk, als kerk van Christus, als mensen die de Heere mogen vrezen. Wij ook, zoals Josafat, in wie God toch een ander leven gelegd heeft. O, dat bemerken we pas als God ons tegenkomt in onze weg. Als het eens waarheid wordt: ik moet sterven! Als we oog in oog met God komen te staan. Dan schrompelt onze eigen gerechtigheid weg. Dan schrompelt onze eigendunk weg.

Joram begint te schreeuwen en hij zegt: “Dat de Heere nu toch deze drie koningen geroepen heeft!” Nee, Joram, dat heeft de Heere niet gedaan, dat hebt u gedaan. U bent opgetrokken in eigen kracht. Nu moet u niet net doen, alsof die stok zomaar door God in het wilde weg op u neerdaalt. Maar dat is de stok die u afgebeden hebt met uw goddeloosheid, met uw ongerechtigheid, met uw kalverendienst. In het hart van Josafat is het toch anders. Het onderscheid komt in de nood toch openbaar. Twee mensen kunnen een heel eind samengaan. De kerk en de wereld kunnen aardig vrede hebben met elkaar tot op het punt waar we in de nood komen, waar God ons tegenkomt. Dan begint de wereld te kermen. Het ene deel begint te vloeken en het andere deel gaat heel vroom met Joram vragen:

“Waarom nou, waarom nou toch?” Maar dan zien we dat Josafat zich toch anders openbaart. En Josafat zei: “Is hier geen profeet des Heeren, dat wij door hem de Heere mochten vragen?”

Nee, Josafat staat niet in die kracht van David, toen die zei: “Met mijn God spring ik over een muur en met Hem dring ik door een bende.” Josafat had niet die geloofskracht om te zeggen: “Gord aan nu het zwaard, we gaan de koning van Moab tegemoet.” Dat had hij niet. Waarom niet? Wel, hij ging een verkeerde weg. Hij had zich verzwagerd met het huis van Achab en hij had zich opnieuw verzwagerd met het volk van Israël. En zonder de Heere te vragen, ging hij deze weg. En als je een weg zelf uitdenkt en je gaat die weg zonder de Heere te vragen en God komt je tegen in die weg, dan mis je de geloofskracht om staande te kunnen blijven, om te kunnen zeggen: “Zal een man als ik vlieden?” Dat durft Josafat niet te zeggen, want hij voelt in zijn hart dat de Heere hem onderwijst. Maar dan kruipt hij toch naar God toe. Nee, dan zegt hij niet, zoals Joram: “Heere, waarom doet U dat nu?” Maar dan zegt hij: “Is er soms nog een profeet des Heeren dat ik hem vrage? Dat ik de wil des Heeren zou mogen weten?” Zelf durft hij niet in deze gestalte, in deze omstandigheden, de Heere te bidden. Hij wil een tussenpersoon, hij wil een middelaar. Hij zoekt iemand van wie hij gelooft dat die dichter bij God staat dan hij zelf.

Zie, die tijden kunnen er wel eens in ons leven zijn. Dan vluchten we naar Gods kinderen, naar Gods knechten. En dan vragen we: “Ach, zou u de Naam des Heeren voor mij willen vragen? Ik sta hier in een dorre woestijn. Ik kan niet verder en terug kan ik ook niet. Ik weet niet wat de weg des Heeren is.”

Josafat, daar had je eerder mee moeten komen, dat had je de Heere moeten vragen voordat je optrok met de koning van Israël. Ja, als je dit op dat moment tegen Josafat gezegd had, dan had hij geantwoord: “Je hebt gelijk, je hebt helemaal gelijk, maar toch vraag ik: is er nog iemand die nu voor mij de mond des Heeren

vragen wil?” Ja, dan komt het toch openbaar in het leven van deze Josafat dat hij geen afscheid van God wil nemen. Dan bijt hij niet in de stok, dan wil hij toch met David liever in de hand des Heeren vallen.

Er is dan één van de knechten van de koning van Israël die zegt:”Ja, hier is Elisa, die water goot op de handen van Elia,” dat wil zeggen: die de knecht van Elia was. Elisa was daar aanwezig in de woestijn, meegetrokken in de achterhoede van het leger. Josafat wist dat niet eens. Nee, er was weinig contact tussen Josafat en Elisa, dat blijkt hier wel uit. Natuurlijk. Als je in eigen gekozen wegen gaat, als je gaat verzwageren met de wereld, dan wordt de band met Gods knechten en met Gods kinderen die wél dicht bij God leven, al lossen. Die band wordt dan al slapper.

Maar als dan de nood komt, blijkt dat Josafat Elisa wel vergeten is, maar dat Elisa Israël, het volk van God, niet vergeten is. Dan zegt Elisa niet: “Nou, ze moeten maar zien, hoor. Ze willen toch op eigen houtje oorlog voeren? Goed, dan moeten ze maar gaan. Ze hebben het mij tevoren niet gevraagd. Laten ze het dan nu zelf maar uitzoeken.”

Genade vernedert, genade verootmoedigt, genade maakt dat Gods knechten niet vanuit de hoogte neerkijken op diep gevallen mensen. Genade doet Gods kinderen niet staan boven anderen die van het heilspoor zijn afgedwaald. Het tegendeel is waar. Genade doet ons het beeld van Christus dragen. Christus heeft zo diep gebogen, zo peilloos diep, dat niemand dieper kan en hoeft te buigen dan Hij. Maar hij die genade, veel genade, ontvangt, buigt. Die buigt zich al dieper, juist over zondaren. Over diegenen waar je van zeggen moet: “Het is toch geen wonder dat God die mensen tegen komt. Het is toch geen wonder dat ze neergeslagen worden in de woestijn. Het is toch geen wonder dat ze sterven moeten van dorst.”

Maar God zegt: “U wel, u bent ontrouw, maar Ik blijf getrouw. Met Mijn Elisa zal Ik toch het zondige leger volgen. Ik volg ook Josafat,

die van Mijn weg is afgedwaald.” Dan gaan de drie koningen naar Elisa toe.

Maar Elisa spreekt harde woorden tot de koning van Israël. Hij zegt tegen hem: “Wat heb ik met u te doen? Ga heen tot de profeten van uw vader en de profeten van uw moeder!” “Nee,” zegt dan de koning van Israël, “nee, want de Heere heeft deze drie koningen geroepen om hen in de hand van de Moabieten te geven.” Zie je wel, hij zegt weer precies hetzelfde als eerst. Die man snapt er niets van. Die is verhard, tegen alles in. Ja, hij doet wel ootmoedig, maar Elisa heeft hem door. Hij is geen verbrokene van hart. Hij schreeuwt wel luid over de breuk en hij roept wel “ach en wee”, maar hij werpt de schuld op God. En daarom dat harde woord van Elisa.

Misschien denkt u: “Nou, dat vind ik toch niet mooi van Elisa. Dat hij een man die nu zó in de nood zit, zo'n hard antwoord geeft.” Eenmaal heeft één van de vrienden van Job gezegd: “Heere, laat Job beproefd worden ten einde toe.” Die vriend begreep het. Zolang Job zich nog tegen Zijn Maker verzette en niet onvoorwaardelijk onder Hem boog, ging de beproeving verder.

Dat heeft Elisa ook gezien in deze Joram en daarom heeft hij gezegd: “Man, hoe kom je er bij om mij te vragen? Ga liever naar de Baäl. Ga naar de profeten van je vader en je moeder. Je hebt wel de afgoden uit het land weggedaan, maar je hart hangt er nog aan. Je hebt er in werkelijkheid geen behoefte aan om de wil des Heeren te leren kennen.”

Deze Joram was een man die wel *water* wilde, maar hij had geen *genade* nodig. Hij wilde wel de zegen van God. Hij wilde ook nog wel in de kerk komen. Zo'n man was het. Maar hij wilde zijn leven niet in de dienst des Heeren stellen. Dat was hem te veel. Dat was hem te vroom. Hij wilde wel door God geholpen worden, maar hij wilde verder niet naar God luisteren. Hij wilde wel een zegen, maar dan moest hij die zegen op zijn eigen wijze kunnen besteden.

En wij? O, die Jorams leven niet alleen in Samaria. Die Jorams leven ook onder ons. Die Joram leeft in ons aller hart. Heeft u hem wel eens gegrepen, die Joram, in uw eigen huis, in uw eigen gezin, in uw eigen hart? Die Jorams, die wel hard schreeuwen als er tegenspoed komt, als ze in benauwdheid komen, als er ellende komt, ziekte, armoede of dood. Als het tegenloopt, dan zeggen ze: “Waarom doet de Heere dat nu en waarom nu juist aan mij?” Maar ze zeggen niet: “O God, ik heb het verdiend. Ach, ik ben Uw gramschap dubbel waardig. Ik erken mijn schuld, die U tot straf bewoog. Uw doen is rein en Uw vonnis is gans rechtvaardig.” Als u zegt: “Ik heb in mijn nood geen vriendelijk antwoord van God ontvangen,” dan zeg ik: “Dat komt omdat uw hart niet oprecht is voor de Heere.” Want God is nooit hard voor een zondaar die als schuldenaar tot Hem komt. Ik heb nog nooit van een zondaar gelezen voor wie God hard was. Zo’n zondaar namelijk, die aan Zijn voeten neerboog en die zei: “Heere, ik heb mijzelf in deze woestijn gebracht, maar ik kan mijzelf er nooit meer uithalen. En als U mij laat omkomen, dan is het de straf op mijn zonden, dan is het mijn verdiende loon. Maar is er nog een profeet des Heeren, is er nog een Middelaar tussen God en mij? Is er nog iemand die mijn verloren zaak richten wil?” Zie, voor zo’n zondaar is God nooit hard.

Want dan komt er een wonderlijke boodschap. Een wonderlijke boodschap door Elisa gebracht. En Elisa zeide: “Zo waarachtig als de Heere der legerscharen leeft, voor Wiens aangezicht ik sta, zo ik niet het aangezicht van Josafat, de koning van Juda opnam, ik zou u niet aanschouwen noch u aanzien! Nu dan”, zegt hij, “breng mij een speelman.” En het geschiedde, toen de speelman op de snaren speelde, dat de hand des Heeren op Elisa kwam. En hij zeide: “Zo zegt de Heere: maak in dit dal vele grachten.” Elisa was heel boos. Zeer toornig was hij op Joram en ook op Josafat. Maar in het

bijzonder op Joram, die hij zo'n bits antwoord gaf. Dan vraagt hij om een speelman. Er moet iemand komen die op de snaren zal tokkelen. De geest van Elisa is zo ontsteld, dat hij eerst weer in evenwicht gebracht wil worden. Hij heeft getoornd, heilig getoornd. Maar een mens, ook een kind van God, weet het soms niet meer in zijn toorn. Hij kan in zijn toorn, in zijn billijke toorn, zo bewogen worden, dat hij als instrument niet meer bekwaam is om de zegeningen Gods uit te delen. Zo was het bij Elisa. Hij vraagt een speelman die voor hem zou spelen. En wanneer dan de snaren getokkeld worden, wordt de geest van Elisa gekalmeerd. Dan komt er effenheid in zijn hart door de schone muziek.

God heeft hier getoond de kunst in de dienst van Zijn Koninkrijk gesteld te hebben. Zo is de muziek - Luther heeft er heel veel over geschreven - een middel om het vertoornd gemoed tot bedaren te brengen, om evenwicht te brengen in het hart en om het hart zó te stemmen, dat het vatbaar zal zijn voor de inspraak van God. Als we de muziek zó gebruiken, dan misbruiken we die zeker niet!

De Heere spreekt dan tot Elisa en zegt wat deze doen moet. En Elisa geeft dit vreemde bevel: "Zo zegt de Heere: maak in dit dal vele grachten." Ja maar, Elisa, waarom? Wij zijn soldaten en geen polderjongens. Wij kunnen niet graven, wij hebben geen spaden meegenomen, alleen maar zwaarden. Maar Elisa zegt: "Maak in dit dal vele grachten."

En dan gaan die soldaten graven. Ik zie ze al bezig met een stuk hout, met een platte steen. Want je kunt je moeilijk voorstellen dat die mensen spaden meegenomen hebben op de reis naar Moab. Natuurlijk niet. En al zouden ze daar in de buurt al wat gevonden hebben, dan was dat lang niet genoeg voor zo'n groot leger.

Daar zijn ze aan het graven. Midden in de woestijn, waar geen druppel water is en terwijl ze vergaan van dorst, kuilen, putten en grachten graven! Graven, omdat Elisa het zegt? Nee, omdat God het zegt! Hier moet al hun krijgskunst er aan. Die van Joram, die van de

godvrezende Josafat, die van de koning van Edom en van al de officieren en soldaten. Hier moeten ze iets doen wat een leger eigenlijk helemaal niet kan. Hier moeten ze in de woestijn, met een dorstig lichaam, kanalen en grachten graven. “Want alzo zegt de Heere. . .!” Weer dat woord! Gød zegt het en omdat God het zegt, moet je het doen, ook al begrijp je er niets van: grachten graven in de woestijn!

U zult zeggen: “Wat heeft dat ons nu te zeggen?” Ach, wij verkeren ook zo dikwijls door eigen schuld in nood. Het kan wel zó zijn dat we moeten zeggen: “Heere, hoe moet het nu verder? Ik zit muurvast, geestelijk en soms ook maatschappelijk. Ten opzichte van het leven met mijn naaste of met de kerk. Ten opzichte van mijn verhouding met U. Ik zit muurvast!” Als u dan die Joram ontdekt en in de gestalte van Josafat voor God komt, zodat u zegt: “Heere, is er soms nog een Middelaar, is er soms nog iemand waardoor ik kan weten wat Uw wil is?” Dan moet u luisteren, luisteren naar God: “Alzo zegt de Heere: graaf in dit dal grachten, vele grachten in dit dorre dal.” Dat kunt u niet! En tòch zegt God het. Het is Zijn boodschap, het is Zijn werk.

Welke boodschap is daarin voor ons? Wel, daarin bedoelt de Heere te zeggen: “Luister naar Mij, geef u aan Mijn Woord over, doe alleen wat Ik van u vraag.” “Ja maar,” zegt u, “die mensen kunnen door dat graven geen water krijgen!” Dat wist Elisa ook wel. U kunt door uw luisteren naar God en door het doen wat Zijn Woord van u vraagt, geen genade krijgen. Dan zou het geen genade meer zijn. “Is het nu uit de werken of is het uit genade?” Moeten nu uw werken u zalig doen worden of gebeurt het door de vrije gunst die eeuwig God bewoog? U moet naar God luisteren! U moet doen wat Hij beveelt! En als er dan straks water komt - en u zult zien dat het gebeurt - dan is het niet omdat die mensen gegraven hebben. Maar er zou nooit water gekomen zijn als ze *niet* gegraven hadden. Dat is de les die we hieruit leren moeten, begrijpt u?

En dan vraagt u misschien, wat betekent dat dan voor ons, dat vele grachten graven in een dorre woestijn? Dat betekent het waarnemen van het Woord des Heeren, het vasthouden van dat Woord in je leven, in je gezin. Dat betekent: je kinderen opvoeden in de vreze des Heeren. Dat betekent: je arbeid doen zo getrouw als de engelen in de hemel. Dat betekent: onder het Woord van God komen waar dat maar mogelijk is en wanneer daarvoor de gelegenheid is. Dat betekent: de tijd uitkopen terwijl de dagen boos zijn. Leven bij het Woord van God.

“Ja maar,” zegt u, “daar is toch de genade niet mee te koop?” Dat weet ik wel. Maar als God water geeft, dan geeft Hij water in de grachten die je graaft in het dorre van je leven, in het dorre van je gezinsleven, in het dorre van je zieleleven. Daar, waar je zegt: “Ik zal hier omkomen, ik krijg hier geen uitkomst, ik zal hier sterven van dorst.” “Daar”, zegt de Heere, “graaf daar vele grachten.”

En dan zegt u: “Ja, maar dat kan ik niet. Ik kan niet bidden en ik kan mijn kinderen niet opvoeden en ik kan niet leven zoals het moet.” Dan zegt de Heere: “Graaf!” Graven in die dorre aarde, bidden met die dorre ziel, je verlamde handen opheffen en met je dode voeten naar God lopen. Dat is graven in de woestijn, begrijpt u? Dat is aanhouden, al lijkt God vierkant tegen je te zijn. Dat is hopen op God, ook al staat daar de Moabiet met zijn gehele leger. Al is de hemel van koper en de aarde van ijzer. Zó, dat er geen gebed door kan. Dan toch smeken of er nog een Middelaar is bij God om zó verzoening van je zonden te mogen verkrijgen. Dat is nu graven in die dorre woestijn, in die dorre aarde.

Nee, denk erom, ik preek geen weg naar God en naar Christus door de werken der wet. Want wie daar zijn leven in zoekt, is vervloekt. Maar ik zeg wat God zegt: “Alzo zegt de Heere. . . !” Dan moet je krijgsmanskunst er aan, dan moet je theologie er eens een keer aan, dan moet de wetenschap van een bekeringsweg eraan, dan moet je zó, zonder meer, als een mens die alles verzondigd heeft, voor Gods

aangezicht verschijnen. Ik zou het maar doen! “Ja,” zeg je, “maar verdien ik. . . ?” Nee, je verdient er niets mee. Maar luister wat God zegt: “Want also zegt de Heere, gij zult geen wind zien en gij zult geen regen zien!” Dat wil zeggen: er zullen geen wolken opkomen en er zal geen wind komen zoals anders in het oosten de regentijd met veel gedruis, onweer en wind zich aankondigt. “Nee,” zegt de Heere, “er zullen geen tekenen zijn die er op wijzen dat het veranderen zal. Gij zult geen wind zien en gij zult geen regen zien en nochtans zal dit dal met water vervuld worden, zodat gij zult drinken, gij en uw vee.” “Hoe dan wel?” zult u vragen. *Door een wonder.* We moeten het van het *wonder* hebben. Als er geen wind en geen regen gezien wordt, als er geen tekenen zijn in dat dorre dal, dan moeten we het van een *wonder* hebben!

En dat wonder komt! Dat komt altijd weer wanneer mensen in een dor dal aan het graven zijn, naar het Woord van God. Dan doet God Zijn wonderen. Ook nu nog. “Hoe dan?” zult u zeggen. Luister maar: “En het geschiedde des morgens, als men het spijsoffer offert, dat er, ziet, water door de weg van Edom kwam en het land met water vervuld werd.” Ze hebben gegraven, hard gegraven. De gehele dag bezig geweest. De nacht komt waarin niemand werken kan. En het wordt ochtend, de tijd van het morgenoffer. God had geboden in Exodus 29 : 39 dat er 's morgens en 's avonds een éénjarig lam in de tempel geslacht moest worden en met dat lam moest ook meel en olie als een spijsoffer aan de Heere geofferd worden. En terwijl die mensen nog bezig zijn om in dat dorre dal putten te graven en kanalen aan te leggen en grachten te graven, wordt er in Jeruzalem een offer gebracht. In dat Jeruzalem, door Joram vergeten en door Josafat verlaten - want hij had de mond des Heeren niet gevraagd - sterft het lam. Terwijl daar het lam geslacht wordt en gelegd wordt op de vurige kolen van het brandofferaltaar en het meel en de olie als een spijsoffer voor God gebracht worden,

geeft God in dat dorre land het water. Het kwam uit de richting van het land van Moab. Hoe? Door een hevig onweer? Door fontein die daar ontsproten zijn? Dat kan best. Maar weet je waardoor het kwam? Door het wonder van het Lam, door het wonder van het Spijsoffer, door het wonder van Gods genade, door het wonder van Jezus Christus. Begrijpt u dat? Daar ligt het geheim! Graaf nu maar, graaf nu maar grachten in uw dorre land. Ga nu zó de toekomst maar in. Ga nu zo het leven maar door. Graaf dan maar, ouders, graaf maar in de dorre akkers van de zielen van uw kinderen. Graaf maar met uw verloren leven. Graaf uw eigen hart maar bloot, maak er maar kuilen in.

En denk er goed aan, dat u *door* uw graven geen druppel water zult vinden. Maar dat u *in* uw graven uw hoop op Gods beloften mag vestigen. Want also zegt de Heere: “Graaf in dit land, maak in dit dal vele grachten.” U moet er mee bezig blijven, net zolang totdat het wonder gebeurt.

En het wonder gebeurt! Als je 's morgens van vermoeidheid geen weg meer weet, dan zie je het, dan zie je het plotseling: Dan is er een wonder gebeurd. Dan staan al die grachten vol met water. O, God is niet karig. Als Hij wat geeft, dan zult U zingen van Gods goedertierenheden. Als Hij uw dorre ziel bevochtigt met het water uit de hemel dat vanwege het Spijsoffer op ons neervalt, dan zult U zingen van Gods goedertierenheid.

En weet U wat de Heere nog meer doet? Als dan tegen de morgen het volk van Moab wakker wordt en een ieder zijn zwaard aan zijn heup gordt - want ze hebben gehoord dat er drie vorsten met hun legers gekomen zijn - dan zien ze daar in de verte die watervlakte. En dan zeggen ze: “O, kijk daar eens! Daar is een watervlakte in het dal dat gisteren nog dor en droog was. Dat is bloed! Die volken hebben onenigheid met elkaar gekregen en de legers zijn tegen elkaar opgestaan en ze hebben elkaar vermoord. Het is een plas

bloed, het is rood. En dan kunt u natuurlijk verklaren dat de aarde in dat dal rood was. Misschien wel. De wereld heeft overal een natuurlijke verklaring voor om de wonderen van God teniet te doen. Maar het wonder was dat deze mensen het als bloed zagen. Hoe het kwam dat ze het als bloed gezien hebben, kan mij niet schelen, maar ze zagen het als bloed. En ze zeiden: “Kom, we hebben alleen de buit nog maar te halen. Kom op, aan de roef, kinderen van Moab!” Daar komen ze als woeste horden aan. En als ze dan bijna bij de legers van Israël, Juda en Edom zijn, staan die legers op en stuit Moab op een muur van vijanden en wordt radicaal vernietigd. En de verbonden legers trekken door naar de vesting waar de koning van Moab zich schuil houdt met een paar honderd van zijn beste soldaten.

Als dan de koning van Moab ziet dat hij de ondergang tegemoet gaat, neemt hij zijn oudste zoon, de kroonprins, en offert hem op de muur, ten aanschouwe van de soldaten van Israël, Juda en Edom. Die zoon offert hij aan zijn god Kamos. Als Israël dat ziet en als de godvrezende Josafat dat ziet, gruwen ze er zo van, dat ze zelfs niet verder tegen de koning van Moab willen strijden. Zo heeft God aan de legers van Israël, Juda en Edom het leger van Moab gegeven. Dan mogen ze de overwinning behalen. Zij die in een verkeerde weg zijn uitgetrokken, zij die het in alles verzondigd hadden, ze worden door God geholpen. Op het Woord des Heeren! Is God niet goed? Is Zijn goedertierenheid niet elke morgen nieuw? Is Hij niet getrouw in al Zijn weg en werk? Die God leeft nog! Deze God is onze God! Dient Hem dan getrouw, u en uw huis, opdat u leven mag en mag drinken van het Water des Levens dat vloeit in het dorre dal, door het geslachte Lam.

Amen.

Gods aangezicht zien en sterven Gods aangezicht zien en leven

Lezen: Genesis 32
Zingen: Psalm 54 : 1 en 3
Psalm 6 : 1, 2, 3 en 9
Psalm 44 : 2
Psalm 25 : 7 en 10

Vandaag wil ik u prediken het woord van God dat u vindt in het hoofdstuk dat wij gelezen hebben, Genesis 32 en daarvan het 26ste vers:

*En Hij zeide: "Laat Mij gaan, want de dageraad is opgegaan."
Maar hij zeide: "Ik zal U niet laten gaan, tenzij dat Gij mij zegent."*

Wij hoeven natuurlijk de gehele geschiedenis uit dit hoofdstuk niet toe te lichten. Reeds door het lezen van het hoofdstuk staat u alles weer helder voor de geest. Deze wel zeer bekende geschiedenis van Jakob en zijn terugkeer naar het beloofde land, maakte - toen wij kind waren - al diepe indruk op ons. Wij konden het zo goed begrijpen wat het voor Jakob betekende, als hij na twintig jaar van afwezigheid, eindelijk door God geroepen wordt om terug te keren naar het beloofde land.

Twintig jaar lang is hij bij zijn oom Laban geweest. Twintig jaar! Een lange tijd, vooral omdat de godsvrucht in het huis van Laban nu niet beslist voorbeeldig was. Integendeel. Als Jakob vertrokken is, mist Laban zijn goden. En dan maakt hij zelfs een krijgstoet om zijn goden weer terug te krijgen. Het is waar, hij zweert wel bij de God van Abraham. Maar het is om zijn goden weer terug te krijgen. Het was dus een mengeling van ware dienst aan God met valse godsdienst. Halfslachtigheid. Christendom en heidendom dooreen

gemengd. En in die plaats en onder die omstandigheden heeft Jakob nu twintig jaar verkeerd. Twintig jaar, waarin hij gezorgd heeft voor de kudden van zijn oom. Twintig jaar van harde dienstbaarheid, waarin hem bij dag de hitte van de zon en bij nacht de kou verteerde. Twintig jaar, waarin hij meermalen door zijn oom bedrogen was. Toen hij zeven jaar gewerkt had voor een vrouw, gaf Laban hem op een bedrieglijke wijze een vrouw die hij nooit begeerd had en moest hij nog zeven jaren werken om de vrouw te krijgen naar wie zijn hart uitging. En ook in het verkrijgen van zijn kudden heeft hij straks tot Laban te zeggen: “Gij hebt al tienmaal mijn loon veranderd.” Steeds opnieuw heeft Laban het loon van Jakob veranderd.

Totdat uiteindelijk het bevel des Heeren kwam: Jakob, nu is het genoeg. Ik heb u gezegend. Onder verdrukking bent u groot geworden. Onder miskennis heb Ik u gezegend. En na alle ellende: kijk eens wat een leger! Wat een leger van schapen en koeien, van kamelen en ezels! Als u alleen al bedenkt dat wanneer hij zich straks met zijn broeder Ezau wil verzoenen, hij hem vijf kudden zendt. Het staat opgetekend: 580 dieren, aan koeien, schapen, ezels en rammen. Dat is een geschenk dat hij zo maar even aan Ezau geeft. U kunt dus wel begrijpen wat een machtige herdersvorst Jakob geworden is. Onder verdrukking en onder kruis en onder moeiten heeft God hem toch telkens goed gedaan.

Maar wanneer hij dan uiteindelijk terugkeert naar het beloofde land, naar het land van zijn vaders, naar het land dat de Heere aan Abraham, aan Izaäk en ook aan Jakob zelf beloofd had te zullen geven, dan is Jakobs blijdschap toch niet volkomen. Dan is er toch iets wat aan zijn blijdschap knaagt. Het is waar, de Heere heeft even tevoren nog bewezen dat Hij Jakob niet in de steek laat. Dat was toen Laban met een machtig leger was gekomen om hem terug te halen. En dat was van Laban toch ook wel weer te begrijpen. De

wijze waarop Jakob van Laban is weggegaan, wekt niet onze bewondering op. Hierin was hij zeker niet een geloofsheld. Want als Laban naar het schaapscheetersfeest gegaan is, knijpt Jakob er stiekem tussen uit. Het is dus geen wonder dat Laban eerst wel eens gedag wil zeggen, op een fatsoenlijke manier afscheid wil nemen. Maar Laban wil meer en dat wil de Heere niet. Laban wil Jakob vasthouden. Maar de dagen van Jakobs vreemdelingschap zijn door God geteld. En nu mag Laban, nu kan Laban hem zelfs niet vasthouden. “Denk erom,” zegt de Heere tegen Laban, “dat je niets tot hem zegt, noch goed, noch kwaad. Je zult hem niet tegenstaan en hem noch door beloften, noch door bedreigingen terugbrengen. Ik waarschuw je.” En als Laban daar gehoor aan geeft (aan de stem van God die zelfs nog tot Laban komt), dan verschijnt de Heere aan Jakob, na het afscheid van Laban, in een leger van engelen. “Deze plaats is vreselijk,” zegt Jakob. “Mahanaïm - twee heerlegers Gods.”

Ja, zou je zeggen, als je nu toch een leger van engelen gezien hebt, dan hoef je toch niet meer bang te zijn? Dan weet je toch dat niets op deze wereld je meer kan deren? Het is waar, het is groot Gods beloften te mogen ontvangen, het is groot Gods bescherming te mogen ervaren, het is groot door Gods engelen te worden omringd, maar. . . het leven is niet de bewaring door engelen. Het leven is het zien van Gods aangezicht! En nu kon Jakob met al die zegen die hij had gekregen, toch Gods aangezicht niet zien. Wij zeiden dat er iets was in zijn hart, dat knaagde aan zijn levensgeluk. Want ach, hoe heeft hij eigenlijk die zegen gekregen? Die zegen heeft hij niet gekregen in een oprechte weg waarmee hij altijd open en eerlijk voor God kon staan en tot Hem naderen. Die zegen heeft hij gekregen in een weg van bedrog, in een verkeerde weg. En dat knaagt altijd aan het levensgeluk van Jakob.

Hij is nu wel de gezegende, maar - het is eigenaardig - we lezen nergens dat Jakob heeft durven pleiten voor God op de zegen die hij

in een weg van omkoperij en van gesjacher van Ezau gekocht heeft. Nergens lezen we dat. Hij durft er niet mee voor God te komen. Hij durft nimmer te zeggen: "Heere, die zegen van het eerstgeboorterecht, weet U wel, die ik gekocht heb van Ezau voor een schotel linzenmoes, daarom zult Gij mij toch wèl doen?" U leest het nergens.

Nee, Jakob moest het leren dat de verbondsweldaden - dat waren het - dat de verbondsweldaden niet in deze weg geschonken worden aan zondaren. Dat Gods gunst niet gekocht kan worden. Dat moest Jakob leren en dat moeten wij ook leren. Wij moeten leren, dat, ook al zijn we dan kinderen der belofte, ook al zijn we dan kinderen des verbonds in bepaalde zin, die zegen niet zo maar automatisch tot ons komt. Dat die zegen niet door ons verdiend kan worden door wat vroomdoenerij en door wat gesjacher. Dat die zegen niet tot ons komt door allerlei list, door allerlei bedrog. Dat die zegen alleen realiteit wordt in ons leven in een weg van bidden en smeken, in een weg van verloren gaan, in een weg van sterven, in een weg van opgeven, van prijsgeven, in een weg van voor God neervallen. In die weg alleen krijgt de zegen waarde. Wij moeten niet denken dat we het hemelrijk kunnen binnengaan op grond van een door ons toegeëigende zegen. Al zou dan ook formeel alles in orde zijn, al zou Jakob dan kunnen zeggen: "Maar vader Izaäk heeft mij toch gezegend en hij heeft mij gezegend in de naam van de allerhoogste God. En die zegen is geldig." Dan rijst toch de vraag: "Maar Jakob, hoe ben je er aan gekomen? Dan mag dat formeel in orde zijn, maar hoe ben je er aan gekomen? De weg die daartoe leidde, was een weg die verkeerd was in de ogen des Heeren. Jakob, daar heeft u al iets van gezien, daar heeft u al iets van geleerd in die twintigjarige ballingschap. Toen heeft u dat bedrog, waardoor u de zegen ontvangen heeft, ook in uw leven moeten ervaren. Laban heeft niets anders gedaan dan u bedrogen en nog wel in het tederste van uw ziel, in de liefde. Bedrogen, telkens weer opnieuw."

Maar een mens geeft het zo gauw niet gewonnen. Jakob keert toch terug naar het beloofde land. En dan zien we hem met zijn vrouwen, met zijn kinderen, met zijn bezittingen en met zijn knechten en dienstmeisjes naar het beloofde land trekken. En als hij dan zo ongeveer aan de grens gekomen is, zendt hij boden naar zijn broer Ezau. Die woont daar in dat land. Die is intussen ook rijk en machtig geworden en het heeft hem aan zegeningen voor dit leven niet ontbroken. “Vader, heeft u dan niet nog een zegen? Zegen ook mij, mijn vader, zegen ook mij,” zo heeft hij het uitgeschreeuwd. En Ezau is gezegend geworden. Hij heeft misschien, naar aardse maatstaven gerekend, een nog veel grotere zegen gekregen dan Jakob. Kijk maar eens. Hij heeft een leger van 400 man. Daarmee trekt hij straks zijn broer tegemoet.

Als Jakob dat hoort, ontvalt hem alle hoop. Want als hij een bode naar Ezau zendt met het bericht dat hij er aankomt en in boetvaardigheid en in nederigheid zich als een knecht van Ezau voorstelt, dan is er alleen dit antwoord: “en Ezau trekt u tegemoet, met 400 man.” Ezau heeft niets willen zeggen. Ezau heeft niet gezegd: “Zeg maar tegen mijn broer Jakob dat er niets aan de hand is, dat hij wel weer terug mag keren en dat ik niet meer boos ben.” Hij heeft alleen gezegd: “Ik kom”.

En ze hebben het wel gezien: met 400 man komt hij Jakob tegemoet. Jakob krimpt ineen. Hij laat zijn bezittingen, zijn vee dus, zijn knechten, zijn vrouwen en zijn kinderen over de grens trekken. Maar hij blijft alleen aan deze zijde van de grens. Helemaal alleen! Daar heeft hij behoefte aan. Ja, dat is toch echt weer een trek van Jakob. Dat is toch echt weer een trek van een kind van God. Ook al heeft hij het dan verknoeid en ook al is hij dan bevreesd voor alles wat hem tegenkomt, als het er op aankomt, vertrouwt hij toch niet op de veelheid van zijn rijkdom. Dan vertrouwt hij toch niet op zijn list en op zijn bedrog. Nee, als het er op aankomt, kruipt hij toch weer naar God toe. Dat is genade. Dan kruipt hij toch naar God, dan

wil hij toch alleen zijn met God. De meeste mensen willen juist niet alleen zijn, als ze in nood raken. Dan willen ze iedereen om zich heen hebben, door iedereen vertroost worden en door iedereen moed ingesproken worden. Iedereen moet dan zeggen dat het niet zo erg is en dat het wel meevalt en dat ze het nog wel redden zullen. Maar als Gods kinderen in nood zijn, in de uiterste nood, in levensnood, dan hebben ze behoefte om alleen te zijn. Dan kruipen ze terug naar God, al is er dan een zee van zonde vóór hen. Al zijn er dan bergen van ongerechtigheden. Dan kruipen ze toch alleen in de eenzaamheid om hun knieën te buigen en om het aangezicht van God te zoeken.

Pniël - Gods aangezicht. Maar Gods aangezicht zien, dat is voor een zondaar onherroepelijk sterven. Dat is onherroepelijk omkomen. De zondaar die naar God kruipt, moet sterven, want de duisternis kan in de gemeenschap met het Licht niet verkeren. In de gemeenschap met God kan geen zondaar bestaan, kan niemand leven dan alleen de man die rein is van hart en hand. Alleen die. En dat was Jakob niet. Het is er verre van. Dat was hij niet!

En daar, terwijl hij aan de andere zijde van de Jabbok alleen is en de nacht reeds gevallen is over het land en hij zijn knieën buigt om God te smeken om uitkomst, dan grijpt een Man hem aan. In die donkere nacht grijpt een Man hem aan om hem op de aarde te werpen, om hem neer te stoten. Is het Ezau? Is het iemand van de knechten van Ezau die hem nagegaan is in het donker en die hem nu om hals zal brengen? Hij weet het nu nog niet. Maar een vreselijke angst bekruipt hem. Hij worstelt om zijn leven, hij strijdt om zijn behoud. Hij kan hier niet sterven, hij kan het niet. Want zijn schuld, zijn vroegere schuld! Ook al heeft hij wel eens meer Gods gunst gesmaakt, en ook al heeft de Heere tegen hem gezegd: “Jakob, Ik zal met je zijn”, en ook al heeft de Heere tegen Laban gezegd: “Denk erom, Laban, dat je met je handen van Jakob afblijft”, en ook al heeft hij twee heerlegers van engelen gezien, die hem

ondersteunden op de weg om hem te geleiden naar het beloofde land, als Jakob als zondaar Gods aangezicht ziet, dan is er maar één weg, dan moet hij sterven. En hij kan niet sterven. Met al het goed dat hij gekregen heeft, kan hij niet sterven. Want er ligt een onverzoende zonde. Jakob heeft het verbondsrecht genomen. Maar dat baat ons niet, dat troost ons niet. Daarmee kunnen we voor God niet bestaan. Jakob moet dat verbondsrecht ontvangen. En ontvangen zal hij het. Maar pas als hij een gebrokene, als hij een verslagene is.

Hoe lang het geduurd heeft eer hij er achter kwam dat hij met God worstelde, weten wij niet. Het is voor ons toch een heel typische en verborgen beschrijving, wij weten er zo ontzettend weinig van. Dat worstelen met God, lichamelijk, als met een man, ach, er blijven zo ontzaglijk veel vragen voor ons over waarop we geen antwoord weten. We hoeven daar ook geen antwoord op te hebben. Het is in ieder geval de waarheid. Hij heeft met een Man geworsteld en met die Man heeft hij geworsteld tot aan de ochtend. Zijn laatste krachten heeft hij er aan gegeven want dat wist hij: hier sterven zal voor altijd omkomen betekenen. Voor hem, maar ook voor zijn zaad. Want Gods aangezicht zien, dat is sterven voor Jakob.

In Hosea 12 staat de worsteling van deze Man met Jakob beschreven. Er staat daar zo opmerkelijk bij: hij weende en smeekte. Dat deed Jakob. Hij weende en smeekte. In dat worstelen met die Man is hij dus al worstelend tot de ontdekking gekomen dat de Man Die met hem streed niemand anders was dan God Zelf. Op welke wijze hij tot die ontdekking is gekomen, is voor ons verborgen. Maar als we het overbrengen op de dag van het Nieuwe Testament (dit lichamelijke behoorde bij het Oude Testament) dan kunnen we toch wel enigszins bevroeden wat er in het leven van Jakob is omgegaan in die ogenblikken.

Daar zijn ook tijden in ons leven dat de nacht komt, dat we voor Gods aangezicht gesteld worden door God Zelf. En dan zijn er van

die tijden dat het donker wordt als we tot God naderen. Dat is Gods kinderen toch niet vreemd. En dan kan het wel zijn dat we veel ervaren hebben en het kan wel zijn dat we kunnen vertellen wat God aan onze ziel gedaan heeft en dat we het woord des Heeren gehoord hebben: “Ik zal je geleiden, Ik ben je God, Ik zal met je zijn overal waar je heengaat”, maar dan toch kunnen we met al die verworvenheden zulke mensen geworden zijn, dat er geen verbrokenheid en geen innerlijke tederheid meer in onze ziel is overgebleven. We kunnen met genade mensen worden die raad weten voor iedereen, medicijnen hebben voor alle mensen, maar zelf geen zondaar meer zijn. We beseffen dan niet meer dat de weldaden van het verbond ons alleen maar kunnen toekomen in een weg van bidden en smeken. De eenzame plaatsen worden door ons niet meer gezocht, de tederheid van het hart is voorbijgegaan. Ja, we zeggen tegen anderen: je moet het ook zó doen en: het is ook je eigen schuld en: dan had je maar zo en zo moeten doen. We zijn uiterst rechtzinnig en we weten alles heel precies.

Maar we missen dan tóch de bewogenheid van het evangelie, de bewogenheid der genade, de bewogenheid van het kruis. En dat komt wel openbaar, als het kruis op onze schouders gedrukt wordt. Dan blijkt wel dat we ver, heel ver van het beeld van Christus vandaan zijn. Dat we ver van die lankmoedigheid, die zachtmoedigheid, van die liefde en die vrede, als vruchten van de Heilige Geest, vandaan zijn. Als dat kruis dan op ons komt, dan schrompelen we ineen. Zoals Jakob. Als het dan donker wordt en we kunnen niet meer bidden, dan zeggen we: “O God, waar bent U nu toch? Wat moet ik toch? Ezau komt en hij heeft 400 man bij zich en hij is veel sterker dan ik. En als nu de dood komt en als ik nu eens een ongeneeslijke ziekte heb en als niemand mij nu beter kan maken en als het dan misschien maar een enkele maand duurt, misschien maar een enkel uur, o God!” Ja, zo worstelen de Jakobs. En dan belijdt Jacob het wel en dan zegt hij: “Heere, ik ben met

mijn staf over de Jordaan gegaan en nu ben ik tot twee legers geworden.” Maar de waarachtige toon: "wee mij, zondaar!" ontbreekt. En nu zal God met hem worstelen, totdat Jakob weer bekent dat een zondaar voor Gods aangezicht niet bestaan kan. Ook een bekeerde zondaar niet. Ook een gerechtvaardigde zondaar niet, ook een zondaar niet die de hemel geopend gezien heeft in Bethel. Ook een zondaar niet die van God gehoord heeft: “Ik zal overal met je zijn, Jakob.” Want dat heeft Jakob gehoord! En dan is het wonderlijke dat hij in die worsteling moet sterven, maar niet loslaat. O, daar heeft u nu weer het vertroostende, dat de Heilige Geest hem niet verlaat. De nacht mag donker zijn, de verberging van Gods aangezicht kan de ziel benauwen, de vijanden mogen vele zijn, maar Jakob laat niet los. Hij blijft die Man vasthouden, ook als hij al worstelend beseft: dit is niet een knecht van Ezau, dit is Ezau zèlf niet, maar dit is God! Dit is God Zelf Die mij vastgrijpt!

O Jakob, arme worm, hoe durf je God vast te houden? Ja, dat is genade. Dat is genade die zelfs in de grootste duisternis beoefend wordt. Als je zegt: ik ben moedeloos; als je zegt: ik heb geen hoop meer over; als je zegt: nu kan het nooit meer, dan klemt toch een kind van God, hoe hulpeloos hij ook is, zich vast aan God. Jakob houdt vast tot aan de morgenstond. En dan zie je dat het wonder gebeurt: *In die worsteling kon God Jakob niet overwinnen*. Dat kon niet. Het was onmogelijk. Er staat in vers 25: “en toen Hij zag (die Hij is de Heere God zelf, de tweede persoon Christus, in een gedaante van een mens), dat Hij hem (dat is Jakob) niet overmocht, roerde Hij het gewricht van zijn heup aan.”

Wonderlijk, hoe kan dat nu? Hoe kan nu toch een mens God overwinnen? Hoe kan er nu toch in de Bijbel staan: “en toen God zag dat Hij Jakob niet overmocht?”

Ja, hier staat het toch! Jakob streed met God en God streed met Jakob. God strijdt niet met Zijn volk om hen in de eeuwige verdoemenis neer te stoten. Het strijden Gods met de mens is een

strijden om diens behoud en in dat strijden Gods geeft God de mens kracht om God vast te houden, laat God zich overwinnen. Maar hoe dan? zult u zeggen. Wel, door de weg van het sterven, door de weg van het kruis, door de weg van de ondergang. En hoe kan dat dan?

Ach, het centrum van dit geheim ligt op Golgotha. Op Golgotha heeft God Zichzelf machteloos gemaakt. Daar heeft Hij in de Zoon van Zijn eeuwige liefde het binnenste van Zijn hart verklaard en degene die nu daarop ziet, raakt de tere plek in het hart van God. Die overwint God. Natuurlijk, niet alsof de mens in zijn eigen kracht sterker zou zijn dan God, want dan zou Jakob hebben moeten sterven. Maar daar wordt de mens sterker door de kracht van Gods genade. Jakob werd niet overwonnen door God. Waarom niet? De rechtvaardige God kon niet langer tegen Jakob op. Waarom niet? Omdat Jakob zich vastklemde aan het woord van Gods barmhartigheid.

En dat is het woord dat de Heere kwijt is aan een verloren wereld. Dat is het woord dat de Heere kwijt is aan een wereld vol zondaren, dat, indien zij hun zonden belijden, Hij getrouw is en rechtvaardig en Hij hen de zonden zal vergeven. Dat heeft God beloofd. Dat is de tedere plek in het hart van God. Dat is Goddelijke onmacht. Hij die vlucht naar het kruis, kan door het zwaard van Gods gerechtigheid niet verteerd worden. Dat heeft God ons verkondigd. Die plek heeft Hij ons Zelf aangewezen. En Hij zegt: “Zondaar, grijp dit aan! Indien u Mij hier aangrijpt, zult u Mij overwinnen.” Dan zal de dode, machteloze, schuldige, bedrieglijke zondaar daar de eeuwige, heilige God overwinnen!

Natuurlijk niet zo alsof Jakob nu de roem van dit strijdperk zal wegdragen. Nee, daar zal de Heere wel voor zorgen. Want als de morgen daagt, grijpt God Jakobs heupgewricht aan en dan ontkracht Hij Jakob. En wat doet Jakob? Dan laat Jakob nóg niet los. “Al doodde Hij mij,” zegt Job, “zou ik niet op Hem hopen?” Dan laat Jakob nog niet los, maar dan klemt hij zich aan de hals van God

vast. En dan hangt hij als een verslagene aan de borst van Christus. En als die Man dan zegt: “Laat mij toch los, laat mij toch los, het is nu geen tijd meer om te strijden, want de dageraad is opgegaan, de nacht van worsteling is voorbij,” dan schreeuwt Jakob het uit: “Ik zal U niet laten gaan, tenzij dat Gij mij zegent.” Natuurlijk, God had Jakobs armen kunnen verpletteren, God had Jakobs hart kunnen doen stilstaan en dan was Jakob in het stof weggezonken, voor eeuwig verloren. Maar dat doet God niet. De armen van een zondaar die zich uitstrekt naar Gods ontferming, kapt Hij nimmer af. Het hart dat schreiend naar Hem vlucht, laat Hij nooit ongetroost zijns weegs gaan.

Nog eens: heeft u deze plek in Gods hart ook wel eens ontdekt? Heeft u in deze strijd ook wel eens tegen God gezegd: “Ik zal U niet laten gaan. Ik zal U, o God, niet laten gaan!” “Waarom dan niet, Jakob? Weet u dan niet dat God rechtvaardig is en dat u voor Zijn aangezicht niet kunt bestaan?” “Ja”, moet Jakob zeggen, “ik weet dat God rechtvaardig is en ik weet dat Zijn toorn zondaren moet verdelgen. Maar ik heb gehoord van genade en van ontferming. Ik heb gehoord dat er hulp besteld is door de Held bij de Held. Ik heb gehoord dat God in zijn rechtvaardigheid barmhartig en in de betoning van Zijn eeuwige liefde rechtvaardig is. Ik heb gehoord dat genade en waarheid elkaar ontmoet hebben en dat de vrede de gerechtigheid gekust heeft aan het hout van het kruis. Ik heb gehoord dat Gods toorn geblust is in de Zoon van Gods welbehagen en ik heb gehoord dat zondaren gezaligd worden, *zonder de werken, uit vrije genade.*” Dat zijn nieuwtestamentische woorden, maar dat heeft Jakob ervaren. Hij heeft God vastgehouden op Zijn eigen woord. Jakob heeft al zijn schijnvroomheid verloren en al zijn verkeerdheid beleden aan God. Aan deze plaats. Jakob heeft God gezien en hij is gestorven. Maar hij heeft ook God gezien en nu mag hij leven. Als Jakob weent en smeekt - en wenen en smeken doet alleen een mens die geen rechten meer heeft - als Jakob ophoudt

met te steunen - ook heimelijk te steunen - op zijn gerechtigheden, als God met hem afrekent, en hem laat zien wie hij is - want dat doet de Heere - dan mag hij leven! Als Jakob dan zegt: “Ik zal U niet laten gaan, tenzij dat Gij mij zegent,” dan zegt de Heere: “Maar wie ben je dan? Als je Mij durft vasthouden en je wilt Mijn zegen, wie ben je dan?”

En dan, ja, dan moet Jakob alles vertellen. Maar dan wil Jakob ook alles vertellen. Hier hebben we geen geheimen meer, geen voorbehoud meer. Hier zegt Jakob niet: “Ja maar, die Ezau was ook zo onverschillig, die gaf toch helemaal niets om het eerstgeboorterecht. En ik had het zo graag en U weet wel, Heere, ik heb er van jongsaf zo naar uitgezien.” Nee, niets van dit alles. Dan zegt Jakob hier: “Ik ben Jakob.” Ja, nog korter, hij zegt: “Jakob.” Dus als de Heere hem vraagt: “Wie bent u, hoe is uw naam?” Dan heeft hij maar één woord en dat is: “Jakob.” En Jakob, dat weet u wel, betekent: hielhouder, bedrieger, vasthouder van hetgeen God vloekt, van hetgeen God niet hebben wil. Ja, dat heeft Jakob gedaan. Eerst in de schoot van zijn moeder. Daar heeft hij vastgehouden wat God niet hebben wil, wat God vloekt. Dat heeft hij ook gedaan toen hij Rachel verkoos boven Lea. Lea, die door God bestemd was om Jakobs vrouw te zijn en Rachel die hij zelf zo graag wilde hebben. Hij heeft vastgehouden. Heel zijn leven is Jakob, Jakob geweest. Maar er zijn ook tijden in zijn leven geweest, dat hij ook niet méér wilde zijn. Dat hij het voor God wilde bekennen, hartelijk bekennen: “Jakob, Heere, meer niet. Nooit meer geweest, stof van jongsaf.” En dan geeft God hem een nieuwe naam. “Want,” zegt Hij, “je zult geen Jakob meer zijn, maar Israël, vorst Gods.”

Gods aangezicht zien en leven! Ja, zo doet God nog. Wie eerlijk antwoordt op Gods vraag: “Wie ben je? Wat ben je eigenlijk voor een kind, voor een man of voor een vrouw?” Wie dan eerlijk zegt: “Jakob! O, God, ik ben nooit méér geweest van jongsaf tot nu toe,”

tot diegene zegt God: “Ik heb al je zonden uit Mijn boek gedaan. Geen van deze zal Ik ooit meer in het gericht brengen. Ik geef u een nieuwe naam. Voortaan zal uw naam zijn: vorst Gods.” Jakob, je hebt overwonnen! Je hebt God overwonnen, Jakob, je hebt ook mensen overwonnen. Laat Ezau nu maar komen. Als je God overwonnen hebt in het aangrijpen van Christus, wat zal een nietig mens je dan nog doen?

Gods verborgen omgang vinden zielen, daar Zijn vrees in woont. Zo is alle roem uitgesloten. Die roemt, roeme in de Heere. Die roeme in vrije gunst alleen. Loutre goedheid, liefdekoorden, waarheid zijn des Heeren paân.

En nu weet ik wel, er zijn er - en die zijn er door alle tijden heen geweest - die zeggen: “Ach, had ik nu ook eens zo'n Pniël.” “Ja,” zeggen ze dan, “van Bethel weet ik wel, maar van Pniël, daar weet ik niets van.” Nu moet u in de eerste plaats goed bedenken dat Gods werk geen lopende band werk is. Het is niet voor iedereen gelijk. Het is ook niet zo dat u speciaal uit moet zien naar Pniël. Dat heeft Jakob ook niet gedaan. O, als Jakob aan die grens dacht, heeft hij heus niet gedacht: als ik daar nu maar kom, zal ik gered worden. O nee. Geloof maar dat hij in die twintig jaar wel eens aan die grensoverschrijding gedacht heeft: “Naar Kanaän terug, dat is naar Ezau toe. Dat is naar het land dat God beloofd heeft. Maar hoe ben ik aan die zegen gekomen?” Dan heeft die schotel met linzenmoes steeds voor Jakobs ogen gezweefd. En dan dat bedrog, aan zijn oude, blinde vader gepleegd. Waar hij de naam van God heeft aangeropen om te zeggen: “De Heere heeft mij zo vlug dat wildbraad doen vinden.” O ja Jakob, dacht je dat? Dacht je dat je zó Kanaän zou binnengaan? Dacht je dat je zo, in een weg van bedrog, van gehuichel en van leugen Kanaän zou binnengaan? Nee, Jakob heeft nooit naar Pniël verlangd. Weet u waar Jakob wel naar verlangd heeft? Naar het beloofde land! Om nu in een rechte weg

Gods aangezicht te mogen zien. Daar moet u ook maar naar verlangen. U moet dus niet zeggen: ik wilde dat ik ook eens zo'n Pniël beleven mocht. Maar u moet maar zeggen: ik wilde dat ik Gods aangezicht ook in gunst mocht ontmoeten! Kijk, daar gaat het tenslotte om. Het gaat er in het leven van Gods kind niet om: ik moet ook eens zo'n ervaring doorgemaakt hebben als Jakob. Ach nee. Al Gods kinderen hebben van die Bethels en Pniëls. En u moet echt niet denken dat het na Pniël met Jakob volkomen in orde was. Wel nee. Want je leest in het negende vers van het 35^e hoofdstuk dat Jakob van Pniël weer naar Bethel moest. En daar in Bethel bouwde hij de Heere een altaar en hij noemde het El Bethel, dat is: de God van Bethel. En dan staat er: en daar sprak de Heere tot hem: "U zult voortaan niet meer Jakob heten, maar Israël zal uw naam zijn!" Het is dus niet maar één keer in het leven van Jakob gebeurd! Welnee, Jakob moet van Pniël weer naar Bethel. Het moet u hierom gaan dat u zegt: door Gods genade heb ik hoop gekregen op God en nu kan ik buiten God niet meer leven. Niet buiten Gods aangezicht. En nu zwerf ik al 20 jaar rond met de belofte, maar met zoveel ongerechtigheid in mijzelf. Met zoveel van dat kreupele in mijn leven, met zoveel dat verkeerd is. O, als ik denk aan het ontmoeten van God, als ik denk aan het zien van Gods aangezicht, hoe zal het dan gaan? Als u dan in uw leven die stem des Heeren ook hoort, de stem des Heeren, die zegt: "Kom tot Mij, trek naar Kanaän, neem de beloofde bezitting in", dan gaat het klemmen. Dan zegt u: "O God, dat kan toch zo niet? Het is nooit opgelost in mijn leven, het is nooit tot een totale overgave gekomen. Het is nooit zover gekomen dat ik, verzoend, Uw vriendelijk aangezicht zó mocht zien dat ik, in God verblijd, aan Hem gewijd, mijn leven mocht besteden in Zijn dienst."

Die tijden zijn er toch wel in het leven van Gods kinderen. Dat was voor Abraham zijn Moria. Dat was *Abrahams* Pniël. Daar ging hij er aan met alles wat van vroeger was, met al de beloften. Daar

moest hij Gods beloften offeren op het altaar van de gehoorzaamheid. Daar moest hij alles prijsgeven.

Dat was voor Paulus die doorn in het vlees. Dat was voor Daniël de leeuwenkuil. Dat was voor de drie jongelingen die vurige oven. Dat was voor Johannes zijn Patmos.

Ik weet niet wat het voor u is. Maar er zijn wel van die Pniëls (God weet er ons wel te brengen in het leven) waar we weer eens zondaar worden voor God. Waar, als God vraagt wie we nu eigenlijk zijn die tot Hem willen naderen, we moeten antwoorden: “Ach Heere, ik ben die Jakob, u heeft mij van jongsaf gekend. U weet, dààr heb ik het niet goed gedaan, dààr heb ik mijn oude vader bedrogen en dààr mijn broer. En daar heb ik alleen maar voor mezelf gezorgd en daar heb ik gedacht: laat die Ezau maar verloren gaan, als ik het maar heb. Ik ben Jakob, Heere. Ik heb altijd vastgehouden wat U vloekte. Ik heb gezocht wat U niet zocht. Ik ben Jakob!”

Maar dan staat er dat hij weende en smeekte. En nu wordt God in de weg van wenen en smeken overwonnen. Dat is Gods zwakke plek, die Hij Zelf heeft aangewezen. Dat evangelie heeft Hij ons verkondigd. Hij heeft gezegd: Wie zijn zonden belijdt, die ontvangt genade. Zó wordt het verbond doorleefd. En het is waar, dan heeft Jakob daar een aandenken aan. Dan heeft hij een verwrongen heup, dan moet hij voortaan kreupel door het leven. Altijd denkt hij terug aan die plaats waar hij zijn kracht verloor, maar toch niet losliet. Waar hij God overwon, omdat God hem sterkte. Waar hij met Gods genade God vasthield en God vond als een verzoend God in Christus Jezus.

Want daar staat: “en aldaar zegende Hij hem.” En wat is dan die zegen voor Jakob geweest? Wel, de Heere heeft hem zijn zonden vergeven, die vroegere zonden die hij 20 jaar lang verborgen had in zijn hart. En Hij heeft hem vrijmoedigheid en blijdschap gegeven om tegen Ezau op te trekken. Want wat er ook gebeuren zou, de Heere zegt: in deze strijd heb je de overwinning behaald op God,

maar je hebt ook de overwinning behaald op de mensen. Want de zon ging op als hij door Pniël ging.

Ja, dat is niet zomaar een tijdsbepaling dat het inmiddels ochtend geworden was, maar dat betekent, dat toen Jakob met God geworsteld had, toen Jakob die nieuwe naam van God gekregen had - Israël, vorst Gods - dat toen alles anders was. De zon ging op. De bloemen bloeiden anders, de dieren leefden anders en het grassprietje groeide anders. En de woningen, de bomen en de mensen, alles was anders. Wie vrede vindt in God, vrede door het zien van Gods aangezicht, komt in een nieuwe wereld. Ja, dat mogen Gods kinderen weleens ervaren als hun last afgewenteld is en als ze vrede vinden met God. Dan zijn de vogels hen vriendelijk gezind en dan lachen de bloemen hen toe. Dan schijnt de zon zoals het vriendelijk aangezicht des Vaders over hen. Dat zijn de beginselen van het eeuwig zalig hemelleven.

Daarmee is Jakobs weg niet ten einde. Wij weten welk een moeite en strijd Jakob nog doorgemaakt heeft. Straks, dan zal hij het tegen Farao zeggen: weinig en kwaad zijn de dagen der jaren mijns levens en ze hebben niet bereikt de dagen der jaren van het leven mijner vaderen.

Weinig en kwaad. Hoort u wel? Dat was aan het eind van zijn leven. Maar dan heeft toch de zon in zijn leven geschinen. Gods gunst die over Jakob is opgegaan. In die kracht trok hij Ezau tegemoet. En in die kracht heeft hij gewoond in het beloofde land. En in die kracht is hij straks opgetrokken naar Gosen. En in die kracht heeft hij gezegd: "Juda, gij zijt het. U zullen uw broeders loven." En in die kracht heeft hij straks zijn voeten bij elkaar gelegd en heeft hij op Gods zaligheid gewacht. In die kracht heeft hij Christus gezien, naar Wiens komst hij verlangd heeft en op Wiens gerechtigheid hij bouwde.

Kent u ook zo'n Pniël in uw leven? Zo'n Pniël waar u sterven moest en toch in uw sterven God nog vasthield? Waar u werd aangegrepen

in verlatenheid, in droefheid, in ellende, in dood, in nood? Waar u toch met bidden en wenen u bleef verfoeien voor Gods aangezicht, totdat Hij zich liet overwinnen en uw ziel ook dat licht aanschouwde, dat hier in Jakobs leven kwam.

O nee, u moet dat niet zo zien als het einde van de weg of als een bepaald gebeuren in uw leven wat nu nooit meer terugkomt. Zoiets als: dat is het nu. Nee, daar geeft de Bijbel geen enkele grond voor. Maar het is wel nodig om ten leven in te gaan. Er zal geen kind van God zalig worden of hij zal hier die Pniëls ervaren hebben. Dat: Gods aangezicht zien en sterven - maar nu ook: Gods aangezicht zien en leven!

Als u nu niets van deze zieleworstelingen met God kent, wat bent u dan ongelukkig. Onderzoek uw hart. Het is mogelijk dat u met de verbondsweldaden toch een Ezau bent. Ezau heeft ook geleefd terwijl hij recht had op de eerstgeboortezegen. Die tijd, vóórdat hij die zegen weggaf aan Jakob, was Ezau een man die aanspraak had op het eerstgeboorterecht, door God gegeven. Maar hij was een onheilige. Hij heeft er geen prijs op gesteld en hij is als een kind des koninkrijks verloren gegaan. Het zou voor ons ook kunnen, dat we gedoopt zijn, dat we ook nog wel een bepaald verlangen hebben gehad om met Gods volk te mogen leven. Dat we geijverd hebben voor de dienst van God, maar dat we nooit alles voor God verspeeld hebben. Dat we nog nooit onze naam voor God gespeld hebben. Dan zijn we altijd hoog opgerichte mensen gebleven die voor iedereen raad weten, maar we zijn zo hard als een steen. God weet er raad mee in het leven van Zijn kinderen.

En dat is tot troost voor al degenen die zeggen: “Ja, ik kan niet ontkennen dat ik houvast gekregen heb aan het woord van God. Ik kan niet ontkennen dat ik vertroost ben geworden uit Zijn eeuwig evangelie. Ik kan niet ontkennen dat de Heere Zich met mij bemoeid heeft en dat Hij mijn leven tot hiertoe geleid heeft. Maar ik

kan God niet ontmoeten. Ik durf zó niet voor Gods aangezicht te komen. Wat is nu de weg om vrede te vinden met God? Wel, u moet naar Kanaän, u moet naar God, u moet vrede hebben, u moet naar dat beloofde land, naar die gemeenschap terug, waaruit u gevallen bent. En dat moet in een weg van bidden en smeken, in een weg van worstelen, in een weg van tranen. Dat gebeurt in de eenzaamheid.

Zonder u af, kinderen Gods. Als u zegt: het is zo donker, het is zo bang, Ezau is zo sterk en de macht der zonde zo groot. Zonder u af als Jakob om uw hart te onderzoeken voor God waaraan het schort, waaraan het hapert. Diezelfde God leeft nog. En het is waar, dan gaat het door een weg van worsteling, maar dan toch zo dat God wel met u worstelt, maar niet om u voor eeuwig te verstoten, maar dat God met u worstelt opdat u uw eigen kracht zou verliezen en dat u als Jakob zou zeggen: “Ik ben Jakob, Heere, niet meer. Hoor hoe een boeteling pleit en reinig mij van mijn verborgen zonden.”

Dan zal God ook tegen u zeggen: “Ik noem u niet meer Jakob, maar u krijgt een nieuwe naam, u heet Israël.” En dan zult u voortaan wel hinkende door het leven gaan, dan zult u wel niet meer zo’n grote mond hebben over anderen die in de zonden vallen, die met Jakob nu niet zo’n mooie weg achter de rug hebben. Maar dan zult u ook zeggen: “O God, dat ik, Jakob, Israël geworden ben, dat is door U, door U alleen, om het eeuwig welbehagen.”

Amen.

Tweeërlei weg en tweeërlei keus

Lezen: Genesis 13
Zingen: Psalm 25 : 6 en 7
Psalm 73 : 1 en 6
Psalm 102 : 16
Psalm 84 : 5

Gemeente, het Woord van God dat wij u willen verkondigen, is uit het voorgelezen hoofdstuk, Genesis 13, en daarvan het 11e vers en het eerste gedeelte van het 12e vers:

Zo koos Lot voor zich de ganse vlakte van de Jordaan. En Lot trok tegen het oosten; en zij werden gescheiden, de één van de ander. Abram dan woonde in het land Kanaän.

In deze tekst wordt een scheidslijn getrokken. We zien aan de ene zijde Lot met het door hem begeerde Sodom en aan de andere kant Abram met het aan hem beloofde Kanaän. In de voorafgaande geschiedenis zien we dat Abram geroepen is om uit te gaan uit zijn land en uit zijns vaders huis. Dat gaat niet zomaar, niet zonder slag of stoot. Abram was geen engel, hij was niet geestelijker dan wij. Abram was een mens zoals wij. Even verdorven, even aardsgezind, even zondig. Maar Abram was ook een begenadigde, een kind van God. Abram was een verkorene en dat komt uit in de roeping.

Abram wordt door God geroepen. Geroepen om de banier der waarheid in afzondering en eenzaamheid voort te dragen. En aan die roeping heeft hij niet getwijfeld door ongeloof. Dat betekent niet dat er in Abrams leven geen ongeloof meer was. Hij heeft met ongeloof geworsteld tot zijn dood toe, maar dat betekende dat hij toch door dat ongeloof niet geweigerd heeft uit te gaan, dat toch

uiteindelijk het geloof zegevierde. Wel in de weg van strijd, zoals altijd, maar dan toch overwinnend.

Wij weten dat hij in Haran was blijven steken. Wij weten niet waarom. God heeft hem daar zijn vader ontnomen. Anderen van zijn familie zijn gestorven, maar Abram moet voort om naar het Woord des Heeren naar het beloofde land te gaan. En eindelijk, aan het eind van het hoofdstuk, leest u, hoe hij vanwege de honger die in Kanaän kwam, uitweek naar Egypte. Daar in Egypte heeft hij gelogen en gezegd van zijn vrouw dat zij zijn zuster was. En we lezen ook hoe hij door de koning van Egypte, met al zijn bezittingen en met zijn vrouw en ook met zijn neef Lot, over de grens wordt gezet als ongewenste vreemdeling. Terug, ja, met schande terug.

Dat gebeurt zo vaak, ook in het leven van Gods kinderen, dat ze met schande teruggedreven worden naar God, naar Zijn beloften, naar het Woord van God. Ze zouden verdwaald zijn in het rijke Egypte en ze zouden het beloofde land niet meer zoeken, omdat er honger heerst, omdat in deze bedeling het beloofde land nog niet volmaakt is. Ze zouden in het heidense Egypte hun tenten blijvend opslaan. En daarom wordt Abram gedwongen met schande en schaamte terug te keren naar de erve, die God hem beloofd had. Maar toch is zijn weg daar niet ten einde en nog is zijn strijd niet gestreden, want de Heere had gezegd: “Ga uit uw land en uit uw maagschap en uit uws vaders huis.”

Abram was echter nog steeds in gezelschap van zijn neef Lot. Weliswaar een godvruchtige Lot. Want we lezen in het Nieuwe Testament dat hij zijn rechtvaardige ziel kwelde in Sodom. Lot was dus ook een kind des Heeren. Maar het ging hier om een bijzondere belofte aan Abram, het ging hier om de voortplanting van het evangelie in het geslacht van Seth, in de lijn van Abrams huisgezin, en daar viel Lot buiten.

Lot viel dus niet buiten de hemel, hij viel niet buiten de zaligheid, maar hij viel buiten deze belofte. De Messias zou niet uit Lot

geboren worden, maar wel uit Abram en als zodanig moest ook Lot achterblijven. Let er dus op: Lot is eensdeels het beeld van de mens der wereld, zoals we straks nog nader zien, maar anderdeels blijft hij toch een kind van God. Aan de bijzondere belofte had hij echter geen deel. Die was alleen voor Abram en zijn zaad.

Zie, zo is Abram teruggekeerd in het land der belofte. Uit Egypteland weer teruggekeerd in het land Kanaän. En daar wacht hem nieuwe verdrukking, daar komt nieuw lijden: want ook Lot moet hij laten vallen. Abram had, zoals u weet, geen kinderen. Hij hing dus met zijn hele hart aan zijn neef. Die was hem als een enige zoon, die had hij zo lief dat hij straks zelfs een oorlog ontketent om zijn neef te redden uit de hand van de heidense koning Kedor-Laomer. Maar ook deze neef, waar hij met zijn gehele hart aan hing, met wie hij samen kon spreken over de dienst van God, moest hij verlaten. Hij moest alleen wonen om de lamp der waarheid te kunnen voortdragen, zoals God dat voor hem bestemd had. God haalt alle stutten weg uit het leven van Abram.

En waarom doet de Heere dat nu? Waarom geeft de Heere de oprechten in dit leven zoveel tegenslag? Het lijkt er wel op dat juist de kinderen der duisternis de gunstelingen Gods zijn. En dat diegenen die oprecht begeren de Heere te vrezen, altijd maar in de hoek zitten waar de slagen vallen. Asaf vroeg zich ook af: zou God wel van me afweten? Weet Hij wel wat mij overkomt? Zou Hij zich wel bekommeren om mijn lijden? Beseft Hij wel door welke weg ik gaan moet?

God haalt in Abrams leven alle stutten weg. Dat doet Hij niet ineens, maar dat doet Hij één voor één. Dat doet Hij ook bij ons. Hij breekt niet in één dag alles af waar we aan gehecht zijn, maar Hij breekt geleidelijk de stutten uit ons leven weg. De stutten die ons beletten op die enige Rotssteen te leunen. Al datgene waar we mede ons betrouwen op kunnen zetten naast Jezus Christus. En aan het eind van de weg, ja, dan mogen we zingen: "Heere, het was door U,

door U alleen!” Maar de weg daarheen is vaak een weg van moeite, van lijden en van tranen. Het is een weg waarin we alleen maar staande kunnen blijven door de genade van God, door de genade des geloofs, waarvan diezelfde Asaf ook éénmaal gezongen heeft:

*Als ik dan U heb, O Heere mijn,
zal daar iets anders mijn God zijn?
Zal ik ergens, groot ofte klene,
een God hebben dan U allene?*

Voor Abram gold het: die niet verlaten zal hebben vader en moeder, broers of zusters om Mij nentwil, die is Mij niet waardig. En dat zegt Jezus ook nog tot ons. U begrijpt toch wel hoe ik dat bedoel? Dat betekent niet dat u de band met uw vader en met uw moeder, met uw broers en met uw zusters moet verbreken. Maar dat betekent wel, dat, als uw vader u belet Christus te volgen, als uw moeder een hinderpaal is om op Hem te steunen, als uw broers of uw zusters u in de weg staan om het Koninkrijk Gods te zoeken, u hen dan liever moet verlaten, dan ook maar enigermate tegen de wil van God in te gaan. Dat bedoelt de Heere Jezus er mee.

En zo was het ook hier voor Abram. Lot, met zijn aardse gezindheid, zou een beletsel kunnen vormen voor het voortdragen van de beloften in het nageslacht. En daarom wordt Abram geroepen alleen te gaan. En dat gebeurde in een smartelijke weg. Daarvan spreekt dit hoofdstuk.

Abram en Lot waren beiden rijk. Toen ze uit Egypte gingen, mochten ze alles meenemen, Dat was nog een voorrecht. De Heere zorgde voor hen. Al werden ze dan met schande weggedreven, ze mochten toch hun bezittingen en Abram mocht zijn vrouw en zijn neef Lot en zijn dienstknechten en dienstmaagden meenemen. Dan komen ze in Kanaän en hun kudden breiden zich uit op een zodanige wijze dat het land voor hun beiden te klein wordt, dat wil

zeggen er was geen eten genoeg meer voor al dat vee, die koeien, schapen en kamelen. Er waren geen bronnen genoeg om het vee op tijd te kunnen laten drinken. En daarom kwam er twist. Niet tussen Lot en Abram, want die twee hielden zielsveel van elkaar. En de zachtmoedige Abram was de meer aardsgezinde Lot telkens tot een zachtmoedige vader die hem weer terechtbracht en terug wees op de weg naar God. Maar zoals dat vaak gaat in gezinnen: het kwam door hun bezittingen, het kwam door hun knechten, door hun dienstboden. Die maakten ruzie met elkaar, die begonnen met elkaar te twisten over waterputten en over weilanden en over het al of niet in eigendom hebben van dit of dat stuk grond.

We begrijpen dat de rechtvaardige Abram met zijn zachtmoedig karakter dikwijls met Lot en diens knechten over deze dingen gesproken heeft. Dat hij alles gedaan heeft wat in zijn vermogen was om de twisten bij te leggen. Maar het was op het laatst zo dat er geen houden meer aan was. Op een gegeven dag zegt hij dan tegen zijn neef: “Neef Lot, zou het nu maar niet beter zijn als we uit elkaar gingen? Zo kan het toch niet langer. We zouden elkaar kunnen gaan haten, we zouden verwijdering krijgen in onze familie. Laten we dat voorkomen.” En dan toont Abram zich hier in de grootheid van zijn geloof. Want dan staat er zo opmerkelijk bij in het zevende vers: en er was twist tussen de herders van Abrams vee en de herders van Lots vee en “ook woonden toen de Kanaänieten en de Ferezieten in dat land.”

We kunnen begrijpen wat dat betekent, als we even doordenken. Abram was een oprecht man. Lot ten diepste ook, al was hij dan wat wereldsgezind, al kleefde hij dan wat meer aan het stof dan Abram. En nu leefden die twee mensen - dat was de kerk, de kerk in Kanaän - in het midden van de Kanaänieten en de Ferezieten. Die hadden daar ook hun kudde en hun herders. En wat was dat nu een vertoning als de heidenen elke dag weer opnieuw zagen hoe de knechten van dat heilig volk, hoe de kerkmensen, om het nu eens in

de taal van vandaag te zeggen, elke dag met elkaar aan het vechten waren. Dat deed Abram leed. Zoiets bracht geen goed gerucht voort van de Koning, van Abrams God. En daarom zegt Abram: “We zitten hier in het midden van de heidenvolken. Die dienen hun afgoden, die kennen de levende God niet. Dan zijn wij een bron van ergernis voor hen, als we elke dag opnieuw door onze knechten de twist laten voortduren.” Om dus aan de heidenen geen oorzaak te geven om de God van Abram te lasteren, zegt hij: “Laten we maar uit elkaar gaan.”

Ook hierin toont Abram zich in de grootheid van zijn geloof, want dan zegt hij niet: “Lot, het beloofde land is aan mij door de Heere toegezegd, dus jij eruit. Zoek jij maar een plek in ,die andere landen hier rondom Kanaän.” Nee. Het geloof leert ons lijden, Het geloof leert ons afstand doen van datgene waar we onze rechten op kunnen laten gelden. Waarvan we kunnen zeggen: dat is van mij, in een rechte weg.

Aan dit Woord van God denk ik altijd, wanneer er mensen zijn die zo op hun rechten staan. Dat doen we immers zo graag. Ja, zegt men dan, we hebben toch het recht aan onze kant! Maar als we nu de waarheid betrachten in liefde, dan kunnen we iets van ons recht afstaan. Dat kon Abram, omdat hij in zijn God geloofde. Daarom kon hij ook iets van zijn recht afstaan. Ja, hij kon zelfs dat aardse Kanaän ter keuze voorleggen aan zijn neef Lot. Hij kon zelfs zoveel van dat land waar hij recht op had, aan die ander overlaten, dat hij zei: “Kom Lot, bekijk dat land maar, van oost naar west, van noord naar zuid. Kies nu maar. Ga jij naar de ene kant, dan ga ik naar de andere kant. Kies maar.”

Zie, dat is de beste weg. Dat is ook de enige weg, de christelijke weg, de weg die Christus ons voorgeschreven heeft. Dat is dat twee mijlen gaan, wanneer er maar één van ons gevraagd wordt. Dat is degene die een kleed vraagt, ook de rok geven. Dat is kolen vuurs

hopen op het hoofd van degene die tegen ons opstaat of met wie we geschillen hebben vanwege onszelf of vanwege onze knechten.

Rijkdom is zwaar, het is een gave van God. Als we het als een dienstknecht kunnen gebruiken, kunnen we er wèl mee doen. Daar hebben we het ook voor gekregen. Maar als het *ons* in bezit neemt en we slaven worden van ons goed, dan wordt het zwaar en moeilijk en dan wordt het menigmaal een belemmering om in vrede het levenspad te kunnen gaan. Abram zegt tegen Lot: “Kom maar, kies nu zelf maar waar je heen wilt. Laten we nu goed uit elkaar gaan.” Abram is bescheiden. Lot niet. Hoewel Lot een rechtvaardige was, hoewel hij een kind van God was, toont hij zich hier toch van zijn aardse zijde, zijn wereldse gezindheid. Hier is Lot en hij kiest! In plaats dat hij nu zegt: “Nee, oom, ik wil niet van u scheiden, want u bent de drager van de belofte. God heeft tot u gesproken en in uw geslacht zal de zegen zijn. Ik wil bij u blijven, al mag ik dan maar een knecht zijn, al mag ik dan maar één van uw herders zijn.” Maar dat doet hij niet.

Ze staan daar samen op een hoogte en bekijken het land. Prachtig, wat een weelderige vlakte daar in het oosten, het land van de Jordaan. Nu, als Lot daarheen zou mogen gaan met zijn kudden, dan was zijn kostje gekocht. Dan had hij zo zijn schaapjes op het droge. Als hij daar zou mogen weiden, dan zou een overvloed van goud, van goed, van geld, van eer en wat daaraan verbonden is, alras zijn deel worden. En als Lot dan zo het land gemonsterd heeft, als een kenner, zegt hij: “Nu oom, als het u dan toch hetzelfde is, als u dan zegt dat ik eerst kiezen mag, nu goed, dan zal ik het doen. Geef mij dan het oosten maar. Laat mij dan maar in de vlakte van de Jordaan wonen, daar is het vruchtbaar. Daar zijn de groene, grazige weiden en de waterputten. Daar is het water van de Jordaan. Laat me daar maar wonen.”

En het was een mooi stuk land. Het was als de hof van Eden, staat er in de Schrift. Het was als het verloren paradijs. Zo'n mooi stuk

land. Daar waar Sodom en Gomorra en de andere steden van de vlakte lagen. Lot kiest. En hij kiest de welvaart, de weelde, het beste. Hij monstert het land en zijn keus is spoedig gedaan.

Echt menselijk, zult u zeggen. Daar was toch niets verkeerd in. Ja, echt menselijk, echt werelds. Zo met een ondertoon van: als *ik* het maar heb, mijn oom komt wel terecht. Echt menselijk, ja, puur menselijk, maar dan ook puur werelds en aards. Er zijn mensen die verheffen zich er op dat ze zo eerlijk zijn. Ze zeggen: Jullie christenen zijn allemaal huichelaars. Jullie zeggen niet wat er in je hart leeft. Ik zeg eerlijk wat er in mijn hart leeft. Ik zeg eerlijk wat mijn lusten en mijn begeerten zijn. Ik zeg eerlijk hoe ik over jullie God denk. Tegenwoordig zijn er weer stromingen onder ons volk die zeggen: Nu, zo is het nu eenmaal in mijn leven, dat zijn nu eenmaal de begeerten van mijn hart. Waarom zou ik die verzwijgen, waarom zou ik ze verdringen? Zo zijn we nu eenmaal, zo willen we ook openbaar komen aan de wereld. Het dierlijke uit de mens, waarvoor men zich schaamde in vroeger dagen, wordt nu geopenbaard. Zoals toen in Sodom.

Hier zie je ook in het hart van Lot iets van dat leven der wereld. Als ik het maar heb! Zo ben ik nu eenmaal! Lot kiest, maar hij kiest de wereld. Hij kiest verkeerd, want we lezen van Lot nergens dat hij, toen hij in die groene vlakte aankwam, een altaar bouwde. We lezen in de heilige geschiedenis van Abram wel twaalf keer dat hij de Naam des Heeren aanroept en vele malen dat hij een altaar bouwde. We lezen het van Lot niet. Lot koos de grazige weiden om zich te vermaken met zijn geld en in zijn goed, in zijn eer en in zijn grootheid.

Wij worden ook voor een keus gesteld. Telkens weer opnieuw. Elke prediking is een voor de keus stellen. Laten we daar wel aan denken. Telkens als we onder het Woord van God komen, worden we door God voor de keus gesteld. En is de scheiding nu in ons leven gevallen? Lot is gegaan tot aan de grenzen van Sodom. Straks

zit hij in de poort van Sodom en is hij één van de oudsten van de stad. En vóórdat Sodom vergaat, woont hij reeds *in* Sodom.

Daar heb je de weg der zonde. De weg van God af. Het moge dan een vruchtbare vlakte zijn die veel gras voortbrengt voor de veelheid van zijn vee, maar de vreze Gods is in die plaats niet. Geen tien rechtvaardigen, want anders zou de stad straks gespaard zijn gebleven. En let nu eens op het gezin van Lot. Lot kiest de groene vlakte. Nu ja, je hoeft toch niet met die mensen mee te doen. Maar onwillekeurig kwam hij tot aan de poorten van Sodom. Hij kwam in contact met die mensen. Hij trouwde een vrouw. Hij kreeg er kinderen. En die kinderen, ja vanzelf, die kregen ook weer zin om te trouwen. Die zagen daar een jongen en zeiden: vader en moeder, waarom niet? Waarom zouden we niet trouwen met die jongen uit Sodom? Nu ja, het is een goddeloze stad, maar die jongen van mij doet er niet aan mee. Nee, dat is een echt nette jongen, hij behoort dan wel niet tot uw volk, tot uw gemeente, hij behoort tot de wereld, dat is waar, maar er is verder toch niets op aan te merken.

Laten we het zo eens veronderstellen, laten we het beste nog maar veronderstellen. We zullen niet zeggen dat de vrouw van Lot ook een zondares was, zoals de meeste inwoners van Sodom. En we willen niet zeggen dat die schoonzoons van Lot die zich straks aandienen, goddeloze jongens waren die in de algemene sodomietische zonden leefden. Dat wil ik nog niet zeggen. Dan zou Lot ze mogelijk geen plaats in zijn huis gegeven hebben. Het waren de besten nog, de edelsten. Maar als Lot straks gaat zeggen: “Jongens, luister eens even. Het gaat niet goed hier in Sodom. Straks zal deze plaats vergaan,” dan zeggen ze tegen elkaar: “Kom nu, die oude vader, wat weet die er nu van.” Hij was in hun ogen als iemand die schertste, zo zouden we het kunnen vertalen. Als iemand die zo maar iets zei waarin hij zelf niet geloofde, die maar een grapje maakte. Zo dachten die schoonzoons. Ja, zo denken die schoonzoons, en schoondochters en die mensen van de wereld nu

nog. Weest u er van overtuigd: er is een dienst van God en er is een dienst der wereld. God komt richten hier beneden. Christus komt, gekroond met de kroon der overwinning. Dan zullen we wegdragen naardat in het lichaam is geschied. Dan kan men zeggen: “Kom nu, die vader van jou met zijn godsdienst. Zo ernstig moet je het maar niet nemen.” Dan kan je zeggen: “Beste jongens zijn het, maar ze geloven niet in God.” “Echte meisjes, die niet in de zonde van Sodom geleefd hebben,” maar ze begrijpen van de dienst van God niets en ze willen er ook niets van horen. Zo loopt het uit op de ondergang. Ze zijn achtergebleven. Dat weten we dan in ieder geval.

Als straks Lot door genade gedwongen wordt uit Sodom te gaan, dan gaat hij alleen met zijn vrouw en zijn dochters. En dan is hij op een gegeven ogenblik ook zijn vrouw nog kwijt. Dan gaat hij alleen met zijn dochters. Dan redt hij het vege lijf. Dan is hij zijn vee kwijt en dan is hij zijn dienstknechten kwijt, dan is hij zijn aanstaande schoonzoons kwijt en dan is hij ook zijn vrouw nog kwijt. Alleen met het naakte leven kan hij door Gods genade uit het Sodom der wereld gered worden.

Ja, het is waar, in onze dagen kunnen Gods kinderen ook zo toegeeflijk zijn voor deze wereld. Want je kunt je tenslotte toch niet altijd zo afzonderen. Je kan toch niet altijd in oorlog leven. Je moet toch ook wel eens toegeven. En als het nu toch een nette jongen is en als het nu een keurig meisje is. Je moet heus niet denken dat al die jongens en meisjes van ons beter zijn. Dat is waar. Maar het zijn wel kinderen van de gemeente. Het zijn dan toch kinderen des verbonds. U weet wel hoe ik dat bedoel. Kinderen die leven onder de openbaring van Gods verbond, binnen de grenzen van het verbond. Naar wie God Zijn hand heeft uitgestrekt, die leven onder de bediening van het Woord, onder de beloften Gods. Het zijn jongens en meisjes die het merk- en veldteken van Jezus Christus dragen. Laat ons daar erg in hebben. Laten wij het opmerken in het

leven van Lot. Hoe de weg der wereld in de vlammen uitloopt. Ook in het kiezen van de voorspoed.

Misschien zegt u: ja maar, daar is zo'n goede baan, daar zit promotie in de lucht. Nu goed, laat dat zo zijn. Word dan directeur van dat grote bedrijf daar. Laat dat nu zo zijn. En laat het zo zijn dat je door de Koningin geridderd wordt met de hoogste onderscheiding. Maar straks stoppen ze toch ook voor u die witte brief met een zwarte rand in de bus. De brief waarop staat: hij of zij is niet meer. En wat baat het u dan als er opstaat: in leven directeur van het Unileverconcern? Wat baat het dan als er opstaat: Ridder in de orde van de Nederlandse Leeuw? Wat baat het u dan? Als je de wereld won en je zou schade lijden aan je ziel, wat baat het je dan?

Kies dan nú wie je dienen wilt. Want de tijd is kort en we weten de dag van onze dood niet! Als iets je in de weg staat, al is het vader of moeder, al is het broer of zuster, al is het geld of goed, al is het je verloofde, je jongen of je meisje, om Gods wil, maak niet met Lot de keus der wereld. Want al zou het zijn dat God het nieuwe leven in je hart verheerlijkte, je zult alleen het vege lijf kunnen redden en meer niet. Al het andere zal achterblijven.

In Lots familie vind ik de gouden draad van het verbond niet ver. Straks bezondigt hij zich aan zijn beide dochters en dan lees ik dat de nakomelingen vijanden zijn geworden van Israël, van het volk des verbonds, van de God van Israël. Zie, dat is de voortgang op de weg der zonde. Dat is de uiteindelijke consequentie van het kiezen van de wereld, van de grazige weiden van Sodom, van het willen leven met de kinderen van deze eeuw.

We haasten ons nu ook een blik te slaan op de vader der gelovigen, op Abram. Voor hem was het een smartelijke weg. Hij komt geheel alleen te staan en nu kunt u wel zeggen: ja, dat moet nu eenmaal zo, want die Abram moest het beloofde land alleen beërven. Ja, maar als u er dan maar goed rekening mee houdt dat Lot de vlakte van Sodom niet gekozen heeft met de beweegreden: de Heere heeft dat

nu eenmaal zo besloten, want Abram moet alleen wonen. O nee, Lot heeft uit vrije wil de vlakte van Sodom gekozen, zonder enige noodzaak. Het besluit van God, mocht het Lot dan bekend zijn, heeft hem zeker niet gedwongen de vlakte van Sodom te kiezen. Nee, niemand gaat verloren omdat hij verworpen is. Prent dat in uw gedachten, in uw hart. Als we verloren gaan, als die brand van Sodom ons treft, terwijl we nog in Sodom zijn, dan komt dat omdat we uit eigen vrije wil de vlakte van Sodom gekozen hebben, omdat we met ons zondig leven meer hingen aan de grazige weiden van dit leven dan dat we met Abram de beloften Gods hoogachtten en steunden op het Woord des Heeren.

Maar we zouden naar Abram kijken. Abram is er door in moeilijkheden gekomen. Hij is nog meer alleen komen te staan. Alleen in een vreemd land dat nog door de Hevieten, Ferezieten en Kanaänieten werd bewoond. Maar dan toch met God. Maar dan toch door het geloof. Want dan staat er zo opmerkelijk in het veertiende vers dat, als Lot weggegaan was naar Sodom, de Heere tot Abram zei: “Hef nu uw ogen op en ziet van de plaats waar ge zijt noordwaarts en zuidwaarts en oostwaarts en westwaarts. Want al dit land dat u ziet, zal Ik u geven en uw zaad, tot in eeuwigheid.

Hier denk ik aan het woord uit Mattheüs 5 : 5: zalig zijn de zachtmoedigen want - zo staat er achter - zij zullen het aardrijk beërven. Er staat niet: want zij zullen in de hemel komen. Dat zullen ze ook. Maar er staat: zij zullen het aardrijk beërven. En dat woord “zachtmoedigheid” is afgeleid van het grondwoord waar “moeite” mee aangeduid wordt, “verdrukking, verdrijving”.

Dus het woord “zachtmoedigheid” staat in verband met smart, met pijn, met alleen staan, met verdreven worden. En nu staat er: die zachtmoedigen worden wel verdreven van de aarde maar Ik, God, Ik zeg, dat zij het aardrijk zullen beërven. En nu kiest Lot de wereld. Ziezo, grazige weiden, gauw rijk. Maar God zegt: Abram, kijk eens, zie je dat land? Zie je daar de vlakte van Sodom, en daar

de rest van Kanaän? Kijk maar naar alle windstreken. Abram, dat is nu voor jou en je zaad, want:

*zijn Godgeheiligd zaad
zal 't gezegend aardrijk erven.*

De wereld is voor ons. Kijk maar, alles wat er in deze wereld is, dat is van ons. Want wij zijn van Christus en Christus is God. Mij is gegeven alle macht in de hemel en op de aarde. Al dat goud en al dat zilver, met het vee op duizend bergen, krijgen we straks gelouterd terug. Als de elementen der wereld brandend vergaan zullen en de nieuwe aarde door God hersteld is, uit de vuurbrand is teruggeroepen, dan krijgen wij die nieuwe aarde met alles wat er op is. Dan zal de gehele aarde een groot paradijs zijn, dan zal nergens meer leed gedaan worden, nergens meer verdrukt worden. Dan zullen er geen goddelozen meer zijn. Want er staat dat de goddeloze van de aarde verdaan zal worden, maar dan zullen de rechtvaardigen, de zachtmoedigen, het gezegend aardrijk erven.

Nu was Abram zo'n zachtmoedige. Abram liet zich het rijkste stuk land ontnemen door zijn neef. Waarom toch? Abram zag op God en verwachtte de stad die fundamenten heeft. Abrams hoop was gevestigd op het toekomstig goed. Abram wist het: mij geleidt des Heeren hand. Abram beseftte het: Hij komt, Hij komt, om de aarde te richten. Abram kende God, had gemeenschap met God, werd geleid door God. De zachtmoedigen hebben het over het algemeen niet best op deze aarde. Denk er om, zachtmoedigheid zoals hier bedoeld wordt, heeft niets te maken met de karaktereigenschap die wij ook wel eens zachtmoedigheid noemen. Zachtmoedigheid is de vrucht van de werking des Geestes. Zachtmoedigheid is de vrucht van het zien op Jezus, is de vrucht van de gemeenschap met Hem Die gezegd heeft: "De vossen hebben holen en de vogels des hemels nesten, maar de Zoon des mensen heeft niets waarop Hij het hoofd kan nederleggen."

In de gemeenschap met die God worden we zachtmoedig. Dan kunnen we van ons recht afstand doen. Dan kunnen we zelfs tegen Lot zeggen: nu Lot, kies maar. Dan kunnen we de minste zijn. Ook vandaag. Dat zijn de zachtmoedigen.

Dan mag Lot het beste van de wereld gekozen hebben, maar Abram zal de wereld beërven, want er staat: zij zullen beërven. En u weet wel, een erfenis kan je niet verdienen. Abram heeft ook door zijn godvruchtig leven de hemel en Kanaän niet verdiend. Maar Abram heeft wel door het geloof het Kanaän, het eeuwige Kanaän en straks ook deze wereld, mogen beërven. Daar hoeft je niet voor te strijden. Dan hoeft je alleen maar achter die grote Strijder aan te gaan. Dan hoeft je alleen maar stil te betrouwen in Zijn beleid. Dan hoeft je alleen maar met Abram steeds weer bij het altaar terecht te komen.

Dáár kwam Abram steeds terecht. "En Abram sloeg zijn tenten op en kwam en woonde bij de eikenbossen van Mamre, die bij Hebron zijn en hij bouwde aldaar de Heere een altaar." Voor de zoveelste keer. Abram kon niet zonder het altaar. Abram leefde bij het altaar. En dan zijn er ook tijden dat we mogen rusten. Abram mocht daar bij die eikenbossen van Mamre rusten, want hij sloeg er zijn tenten op. Daar mocht hij rusten, rusten in het midden van de strijd, rusten bij het altaar. "En daar riep hij de Naam des Heeren aan".

Denk er om, ons leven over deze wereldzee is niet maar een woest heen en weer gedreven worden zonder roer en zonder enige bestemming, zonder enige lijn die het schip van ons leven volgt. O nee, ons leven door deze woestijn is een gaan van rustplaats tot rustplaats.

*Zij gaan van kracht tot kracht steeds voort;
elk hunner zal in 't zalig oord
van Sion, haast voor God verschijnen.*

Zij gaan, zo staat er in de grondtekst, van rustplaats tot rustplaats. En die rustplaatsen zijn de plaatsen waar het altaar wordt opgericht.

Of moet ik maar van die beeldspraak afstappen en het gelijk zeggen in Nieuw-Testamentische taal?

Ons leven is een strijd, maar we mogen bij ogenblikken op Christus zien, het Woord Zijner beloften hebben en we mogen bij ogenblikken geloven, waarachtig oprecht geloven. En dan is het leven van Abram, een leven bij het altaar en dan is ons leven, een leven bij Christus, een leven met Christus verborgen in God. Ja, niet dat we daar altijd zijn, maar dat is toch het leven. Alles daarbuiten is het leven niet, dat is maar een woelig voortdrijven over de levenszee. Dat is het leven als we houvast krijgen aan dat Woord, als dat Woord onze sterkte is, als we op dat Woord betrouwen, als we zeggen: “Heere, U zoekt mijn hart, mijn oog blijft op U staren. Heere, hier zijn mijn handen, hier is mijn hart, hier zijn mijn voeten, ik leg het alles in Uw handen. Leid mij naar Uw raad en neem me dan op in Uw heerlijkheid.” Alles alleen door het altaar.

Abram heeft begeerd Zijn dag te zien en hij heeft hem gezien. Wij ook? Hebben wij Christus’ dag gezien? Dan worden we zachtmoedig. Ja, dan kiest Lot het beste van deze wereld, maar dan zegt de Heere: “Abram, stil maar, want de hemel en de aarde zijn voor u.” En dan mag Abram zeggen: “Heere, ik ben zo alleen, ook Lot ontvalt mij al.” Maar dan zegt de Heere tegen Abram: “Ik ben uw schild, uw loon zeer groot.” Is dat niet genoeg? “Abram, in u zullen al de geslachten der aarde gezegend worden. Abram, u zult Kanaän beërven.”

Daar heb je nu het verschil. Het eerste is gekozen, gekozen door ons en dat verliezen we helemaal. En dat andere, dat wordt geërfd, geërfd door het geloof. U weet, aan een erfenis kleeft smart. Aan deze erfenis kleeft ook smart, maar geen smart voor ons. Smart voor Christus, smart voor Hem, in Wie de erfenis is vastgemaakt door het Offer, waar Abram niet buiten kon. En met het oog op dat Offer heeft hij het land zijner vreemdelingschap doorwandeld. De zachtmoedigen, die zullen het aardrijk beërven.

Er waren in de dagen van de Heere Jezus veel mensen die zichzelf het zaad van Abram noemden, maar de Heere zei: “Gij, geveinsden.” En daar kwamen ze: Cornelius, de vreemde vrouw uit Syro-Fenicië, de enige Samaritaan van de tien, die wederkeerde om de Heere de eer te geven, nadat ze genezen waren van hun melaatsheid. Daar kwamen ze, van heinde en ver, om met Abram, met Izaäk en met Jakob aan te zitten, omdat ze alles verlieten en de Heere volgden. Omdat ze door het geloof op de God van Abram vertrouwd hebben.

In welk teken staat ons leven? In het teken van Lots keus? Het is waar, Lot is uit de zondebrand, daar in dat land, gered en de Heere zal door genade Zijn kinderen eruit halen en redden. Maar kijk eens wat een ontzettend gevolg voor zijn nageslacht! Kijk eens wat er terechtgekomen is van het nageslacht van Lot! Ja, het was naar Gods raad, maar ik zeg het nog eens en met nadruk: Lot heeft nooit God de schuld kunnen geven, want hij is er zelf de oorzaak van geweest, dat in zijn nageslacht de vreze des Heeren niet meer gevonden is, omdat hij de vlakke velden van Sodom koos.

Vaders en moeders, het is niet onverschillig op welke wijze u uw gezin leidt. U mag maar niet zeggen: “Ja maar diegenen die uitverkoren zijn ten leven zullen er toch wel komen. Neen! God werkt mede door uw opvoeding. Als u uw kinderen niet meer in de vreze des Heeren opvoedt, dan gaan uw kinderen verloren. Zo moet u maar redeneren en zo moet u maar rekenen. Dat God ze er toch uit kan halen dat is, *ondanks* uw opvoeding, dank zij Zijn genade, maar daar mag u niet mee rekenen. U mag anderzijds vertrouwen, dat, wanneer u uw kinderen de Heere beveelt en hen leert om aan de hand des Heeren te gaan, als u altijd maar bezig bent om het hart van uw kinderen te bewegen tot de dienst van God, als u met smeking en met geweent het aangezicht des Heeren voor u en voor

uw kinderen zoekt, dat dan de Heere zegt: “Aan uw zaad zal Ik dit land geven.” De zachtmoedigen zullen het aardrijk beërven.

Lot mag dan voor een ogenblik het goud van de wereld gehad hebben, maar het ging ten koste van het heil van zijn geslacht. Hij is afgesneden onder de volken en straks vliedt hij, als een eenzame weduenaar, met zijn twee dochters de brandende puinhopen van Sodom uit. O, God zij dank, hij is er uit gekomen, dankzij Gods genade. De Heere moest hen wel bij de hand grijpen, want ze hadden de vorige dag die verschrikkelijke boodschap al gehad en toch gingen ze nog niet weg, zo waren ze verknocht aan hun vee en aan hun goed. Ze gingen niet weg, totdat de Engel des Heeren hen bij de hand greep en hen uit Sodom voerde. Zo vast zit Lot aan Sodom! Het zijn strikken, het zijn netten. Als je er eenmaal in zit, is er dubbele genade voor nodig om je er uit te trekken. Zij zijn er uit gekomen.

Maar hoewel ook Lots vrouw er aanvankelijk uit gekomen is, is ze toch omgekomen. Waarom? Omdat ze in haar hart toch aan Sodom bleef hangen. Het was tegen haar wil, bevrijd te worden van Sodom. Ze wilde liever in Sodom blijven wonen. “Nu,” zegt de Heere, “dat erfdeel zult u krijgen.” En dan sterft de vrouw van Lot voor ze in Zoar aankomt. O, God zij dank, Lot had de Heere lief, hij heeft zijn rechtvaardige ziel in Sodom gekweld. Zo was het toch bij Lot? Hij kwelde zijn rechtvaardige ziel. Hij wilde niet in de zonde van Sodom leven. Maar u ziet, als de mens wil meeleven met deze wereld, dan komt hij aan de kant van de vijanden te staan. En als hij dan toch nog gered wordt, dan is het als door vuur. Gods engelen grijpen hem vast, omdat Christus ook voor Lot betaalde. Dan mag Lot toch erven! Maar wat vreselijk voor zijn nageslacht!

Indien ons hart nog zo hangt aan hetgeen van beneden is, als we er nog zo weinig ernst mee maken, dan is het nu de tijd om naar de roepstem van de Heere te luisteren. En al zou Abram dan ook

zeggen: “Lot, kies maar,” zeg dan: “O nee, ik kan niet weg. Ik kan niet weg van Gods huis, van Gods volk. Abram, laat mij met u meegaan, want ik heb gehoord dat de Heere met u is.” Klem u vast aan het volk van God, klem u vast aan het Woord dat voor dat volk een richtsnoer is. Klem u vast aan de gemeente des Heeren, opdat de zegeningen van Abram ook over u zouden komen en u, als ware zonen en dochters van Abram, ook eenmaal dat gezegend aardrijk zult mogen beërven. Want dan geldt het ook voor Abram: hij heeft het geërfd. Gekregen, alleen door genade, door het geloof, omdat hij vastgehouden heeft. En ook dat was genade. Hij heeft als een vreemdeling geleefd en is God niet goed voor hem geweest? Alles ging steeds door een weg van strijd, door een weg van moeite en verdriet, maar is de Heere voor Abram niet een schild geweest? Is de Heere Abrams loon niet geweest?

Heeft het u aan iets ontbroken, u die God vreest? U mag dan hier als een verstotene over de aarde gaan en veel van uw recht moeten afstaan, ook soms aan de goddeloze wereld, maar de Heere heeft gezegd: “Zalig zijn de zachtmoedigen, want zij zullen het aardrijk beërven.” En bij Psalm 25 staat er nog iets bij. Daar staat dat niet alleen Abram het aardrijk beërven zal, maar ook zijn Godgeheiligd zaad.

Ouders, daarin is ook een belofte voor uw zaad. Als uw kinderen leven bij het altaar, bij de gemeente des Heeren, als vreemdelingen zoekende de blijvende stad; indien zij met Abram begeren Zijn dag te zien en Hem lief hebben uit een ongeveinsd gemoed, dan mag de strijd hevig zijn en de eenzaamheid soms drukkend, maar als de keus oprecht is om de Heere te mogen dienen naar Zijn Woord, dan zullen ook zij met ons aan het eind van onze vreemdelingschap in Abrams schoot gedragen worden, om zich in Abrams grote Zoon voor eeuwig te mogen verblijden. En in die gouden Godsstad zal geen strijd en eenzaamheid meer zijn, omdat de zonde voor eeuwig zal zijn buiten gesloten. Moede pelgrim, voor u is het lied:

*Onze weg geleidt naar boven,
Schoon met kruis aan kruis omheind.
Bloedt het hart, voor die geloven
Is er blijdschap in het eind.
Slechts de strijder wordt geleid
In de burcht der eeuwigheid.
Die binnen Salems muren wonen,
Droegen hier hun doornenkronen.*

Amen.

Beproeving blijft nodig

Lezen: 1 Korinthe 10
Zingen: Psalm 103 : 4 en 5
Psalm 106 : 14 en 24
Psalm 105 : 20 en 22
Psalm 139 : 14

Gemeente, vandaag wil ik Gods Woord bedienen uit 1 Korinthe 10 :
1 t/m 6:

En ik wil niet, broeders, dat gij onwetende zijt, dat onze vaderen allen onder de wolk waren, en allen door de zee doorgegaan zijn; en allen in Mozes gedoopt zijn in de wolk en in de zee; en allen dezelfde geestelijke spijs gegeten hebben; en allen dezelfde geestelijke drank gedronken hebben; want zij dronken uit de geestelijke steenrots die volgde, en de steenrots was Christus. Maar in het merendeel van hen heeft God geen welgevallen gehad; want zij zijn in de woestijn ternedergeslagen. En deze dingen zijn geschied ons tot voorbeelden, opdat wij geen lust tot het kwaad zouden hebben, gelijkterwijs als zij lust gehad hebben.

God ziet het hart aan. Ik ben voor God, wat ik met mijn hart ben. Zoals het innerlijk bij mij is, zo ben ik voor God. Dat houdt dus in dat ik mij uiterlijk anders tonen kan, dan ik innerlijk ben. Aan de mensen. Soms ook aan God, maar Die kijkt daar doorheen. Die kijkt daar dwars doorheen. Die ziet het hart aan.

Uiterlijk kan ik dan ook veel schijnen te betekenen, terwijl ik toch voor God niets ben. Denk maar aan Bileam. Bileam zegt: "De hoorder der redenen Gods spreekt, de man die de ogen geopend zijn, spreekt." Het was nog waar ook. Hij was de hoorder van de redenen Gods. En zijn ogen waren geopend, want hij profeteert naar

waarheid over het volk van God. En toch heeft hij het loon der ongerechtigheid liefgehad en zijn einde was met de goddelozen, omdat in feite zijn leven met de goddelozen geweest is.

Denk maar aan Saul, een man die een ander hart krijgt van de Heere. En we weten het: hij heeft altijd geweigerd om de Heere te gehoorzamen. Hij heeft altijd zijn godsdienst gebruikt om er zelf beter van te worden. Om zelf de geachte en de gevierde man te worden. En als hij ontdekt wordt aan zijn zonde, dan vindt hij die zonde helemaal niet zo erg. Dan vindt hij het alleen maar erg dat zijn naam er schade door zal lijden. Want dan zegt hij tegen Samuël: “O, zeg het straks maar tegen mij alleen. Eer mij toch voor de oudsten van het volk,” met andere woorden: “Houd nu uw mond, zwijg, anders horen de mensen het. U mag het straks wel tegen mij zeggen, als de mensen het maar niet horen.” Die zonde als zodanig zat hem niet dwars. Maar dat hij zijn eer zou verliezen bij de oudsten van het volk, dat zat hem dwars. En u weet zijn einde, een verschrikkelijk einde.

Nog een voorbeeld. Denk maar aan Judas. Hij was een verkorene. De Heere had hem verkoren tot het discipelschap. “Heb Ik u niet twaalf uitverkoren en één van u is een duivel.” Een verkorene des Heeren tot het discipelschap en dan toch een duivel! Door God zelf aangenomen om in Zijn dienstwerk te arbeiden en dan toch een duivel. Het is openbaar gekomen. Judas heeft het niet volgehouden tot het einde. Hij is als de morgenster van de hemel gevallen en zijn val was groot.

Paulus spreekt de bovenstaande woorden tot de gemeente van Korinthe, een gemeente die hij zeer hoog prijst om hun geloof, om de gave van Gods genade, die ze op een eervolle wijze hebben ontvangen. Deze gemeente is begenadigd, meer dan enige andere gemeente. Uit het slijk van de onreinheid door Gods genade opgehaald en nu gezet om te wandelen in de vrijheid van de

kinderen Gods. Maar er waren er velen in die Korinthische gemeente, die de zonde liefhadden, die de vrijheid misbruikten tot een oorzaak voor het vlees. Ze namen het niet meer zo nauw met hun christelijke levenswandel. Ze kregen weer gemeenschap met de mensen waarvan God hen afgesneden had. En ze gingen weer op al die gezellige avondjes meedoen aan de offermaaltijden, waar ze vlees aten en wijn dronken dat aan de afgoden geofferd was. De grens tussen kerk en wereld vervaagde. Paulus zegt tegen deze mensen, tegen deze geliefde gemeente - want dat is het tenslotte toch gebleven - "en ik wil niet, broeders." Let er op, hij noemt hen broeders.

Daar was ook die man bij, van wie hij zeggen moest: "Werp hem uit, want zo'n zonde is zelfs bij de heidenen niet voorgekomen." Ook die man behoorde bij de broeders. En ook die ongehoorzame mensen, ook die rijken die de armen niet meer bedeeden, ook die mensen die geen vrucht meer openbaarden, ook die mensen bij wie het openbaar kwam in hun leven dat ze maar meelopers waren. Hij noemde ze allen broeders.

Des te schrijnender is het oordeel! Broeders genoemd te worden. Behoord te hebben tot de kerk, in de kerk gezeten te hebben, in de kerk geleefd te hebben en toch niet van de kerk geweest te zijn!

"En ik wil niet, broeders, dat gij onwetende zijt." Hij heft waarschuwend zijn vinger op, en zegt: "Gemeente van Korinthe, pas op! Denk niet dat u doen kunt wat u wilt. U bent een tempel van God. En die tempel behoort rein te zijn. U hebt uw eigen leven niet te leven, want u bent vrijgekocht tot dienstbaarheid. Beroem u niet, Korinthiërs, want die meent te staan zie toe dat hij niet valle."

Let er op, Paulus zegt niet, zoals dikwijls door ons verkeerd wordt aangehaald: die staat, zie toe dat hij niet valle, maar: *die méént te staan*. In Korinthe meenden zeer velen te staan, zij meenden, dat hen niets meer gebeuren kon. Zij waren immers door de doop "door de Rode Zee gegaan". Zij waren immers afgezonderd, zij waren

immers deelgenoot van de tafel des Heeren. “Nu,” zeiden ze, “wat kan ons gebeuren? Wij liggen voor rekening van Jezus Christus, wij zijn Gods kinderen.”

Pas op, zegt de apostel. Dat moet blijken uit de vrucht. Dat moet openbaar komen in uw leven. Want het zou mogelijk zijn dat u wel een gedaante van godzaligheid vertoont, maar dat u toch de kracht daarvan verloochent. Het zou mogelijk zijn, dat u met Bileam kunt zeggen dat u een hoorder van de redenen Gods bent, dat u de man bent, van wie de ogen geopend zijn. Het zou kunnen zijn dat u, zoals Saul, een ander hart gekregen hebt en dat u met Judas een verkorene bent en dat u toch niet van de Kerk bent. Dat u toch vroeg of laat achterblijft en toch niet in Kanaän binnenkomt. Dat gevaar is niet denkbeeldig.

Ook niet denkbeeldig voor u en voor mij. Want wij bekennen grif dat wij allen in zonden ontvangen en geboren zijn, dat wij allen een boos en verdorven hart omdragen. Wij bekennen allen dat in ons, dat is in ons vlees, geen goed woont, maar het zal ons geen kwaad doen als we ons hart eens onderzoeken. Het zal ons echt geen kwaad doen, want een levende tak zou nog gebogen kunnen worden. Die breekt niet gauw. En dat zullen jonge twijgjes helemaal niet doen. Nee, die zeggen vaak: “Heere, beproef mijn hart en zie of bij mij een schadelijke weg zij en mocht dat zo zijn, leid mij dan op de eeuwige weg.” Die zijn bang genoeg dat zij zichzelf zullen bedriegen. Die hebben lust tot waarheid in het binnenste. Voor diegenen zal het resultaat van dit zelfonderzoek niet teleurstellend zijn, mits zij hun hart eerlijk onderzoeken naar het Woord van God en mits zij niet drijven op hetgeen zij van zichzelf menen te zijn.

Paulus zegt: “Want ik wil niet broeders, dat gij onwetende zijt, dat onze vaders. . .” Die vaders waren in de eerste plaats wel de joodse vaders, maar omdat hier onder Abrahams kinderen ook het geestelijk zaad van Abraham bedoeld wordt, mogen ook die Korinthiërs Abraham hun vader noemen. Om die reden mogen wij

ook zeggen: “onze vaders”, want Abraham is ook de vader van de Nieuw-Testamentische kerk. Hoewel wij dan naar het vlees geen zonen van hem zijn, zijn wij het toch naar de geest. De Heere Jezus heeft gezegd: “Dit zijn de kinderen van Abraham, niet zij, die het naar het vlees zijn, maar die het naar de geest zijn.”

“Onze vaders,” zegt Paulus tot de Korinthiërs, “waren allen onder de wolk. En dat moet u weten. Ik wil niet dat gij van deze zaak onwetende zijt. Dat moet op uw hart wegen, dat moet u overdenken. Onze vaders waren allen onder de wolk, zijn allen door de Rode Zee doorgedaan en zijn allen in Mozes gedoopt in de wolk en in de zee. Zij hebben allen dezelfde geestelijke spijs gegeten en allen dezelfde geestelijke drank gedronken.”

Tot vijfmaal toe staat hier “allen”. Dat is dan ook het woord waarop hier door de apostel Paulus in de eerste plaats de nadruk wordt gelegd. Allen! Ook Korach, Dathan en Abiram. Allen beschermd, allen gered, allen gevoed, allen geleid, allen afgescheiden, allen in Gods nabijheid verkeer.

Dat is ongetwijfeld het ontzaglijk grote voorrecht waar wij samen, met onze kinderen, in mogen delen. Wij zijn allen uit Egypteland verlost. Wij zijn allen door de Rode Zee doorgedaan en zijn allen in de woestijn gekomen. Wij eten allen van het geestelijk manna, wij drinken allen uit de geestelijke steenrots, wij zijn allen in Mozes gedoopt, in de wolk en in de zee. Zo zegt de apostel het tegen de Korinthiërs, en zo zeg ik het u hier, uit het Woord des Heeren. Wij allen door de zee en onder de wolk.

Paulus spreekt over de wolk en over de zee. U weet dat met die wolk de wolk- en vuurkolom wordt bedoeld. Een teken van Gods nabijheid om des nachts te verlichten en om des daags tot een schaduw te strekken. “In die wolk zijn ze gedoopt en in de zee,” zegt hij. De zee maakte scheiding tussen Egypte en het volk van God. De zee, daar bent u allen doorgedaan en u bent allen onder die

wolk gekomen. Afscheiden van de wereld en gekomen onder Gods gunstbewijzen.

Nu, dat geldt voor ons allemaal, er is geen verschil. Dat geboren worden in de gemeente des Heeren is voor ieder gelijk en dat gedoopt worden is ook voor ieder gelijk. Allen afscheiden, allen onder Gods gunst. Is dat niet groot? Ervaren we dat zo of hebben we dat ooit zo ervaren? Misschien dat wij onder de wolk gekomen zijn; dat wij onder Jezus roepstem mogen verkeren, dat wij onder de openbaring van Zijn evangelie mogen zijn. Dat wij van tijd tot tijd vergaderd worden rondom de dis van Zijn verbond. Is dat niet groot? Het zou kunnen zijn, dat het voor u nog nooit groot geweest is. Dat is erg. Dan bent u nog minder dan het trouweloze Israël. Want de Israëlieten hebben nog gezongen toen ze door de Rode Zee gegaan waren. Ze hebben muziekinstrumenten genomen, ze hebben Gode gezongen het lied van Mozes. Ze hebben luidkeels gezongen van Gods goedertierenheid. Heeft u dat ook wel eens gedaan? Heeft Gods goedheid uw hart wel eens zo overweldigd, dat u zeggen moest: “Heere, waarom toch? Waarom hebt U mij nu afgezonderd? Waarom behoor ik nu tot de gemeente van Christus? Waarom hebt U tot ons gesproken toen wij nog kinderen waren? Op de school, de zondagschool, de catechisatie? Heere, waarom hebt U mij in de gelegenheid gesteld om belijdenis te doen van mijn geloof? Voor Uw aangezicht en voor Uw gemeente? Heere, waarom? Waarom ben ik niet geboren in een heidenland? En waarom ben ik niet een kind van een vader en een moeder die God niet kennen en die nooit iets met de dienst van God te maken hebben? Heere, waarom ben ik geboren uit gelovige ouders? Waarom?”

Ach, het wordt zo'n wonder als we daar bij stil mogen staan, als we dat werkelijk mogen zien. Want u hoeft er niet aan te twijfelen: u bent door de Rode Zee gegaan. U hoeft er niet aan te twijfelen: u leeft onder Gods zegeningen, onder Gods weldaden, onder de

openbaring van Gods genade. Maar zie, daar staat: ze hebben het niet op prijs gesteld!

Allen onder de wolk en allen door de zee en allen in Mozes gedoopt in de wolk en in de zee. Wat wil dat zeggen? Wel, Mozes is hier de middelaar van het Oude Testament. Mozes was de leidsman van het volk van God. En ze zijn dus als het ware in Mozes' naam gedoopt, dat wil zeggen: ze hebben in het gaan door de Rode Zee en in het leven onder de wolk, Mozes aangekleefd. Zoals wij in de Naam des Vaders, des Zoons en des Heiligen Geestes gedoopt zijn, was dat volk als het ware in de naam van Mozes gedoopt. Maar dan natuurlijk niet in de naam van Mozes als zondig mens, maar in de naam van Mozes als middelaar van het Oude Testament, als het type, het voorbeeld van Christus. Het wil in onze taal zeggen: ze waren afgezonderd om Christus' wil. Daarin hebben ze toegestemd. En daarin zijn ze meegegaan door die Rode Zee. Ze zijn gekomen onder die wolk en allen, staat er, hebben dezelfde geestelijke spijs gegeten. Die geestelijke spijs is het manna.

Ja, zult u zeggen, maar dat manna is toch niet een geestelijke spijs? Het manna was toch gewoon, stoffelijk voedsel? Dat kon men toch kneden en daar kon men toch koeken van bakken? Dat manna was toch gewoon brood? Het manna wordt om twee redenen een geestelijke spijs genoemd. In de eerste plaats omdat het niet uit de aarde groeide, maar op een wonderlijke wijze elke morgen, behalve op de sabbat, van God uit de hemel kwam. Daarom wordt het manna een geestelijke spijs genoemd.

Maar dat niet alleen. In een nog hogere zin wordt het een geestelijke spijs genoemd. Dat manna was type, een voorbeeld van het Manna dat straks uit de hemel zou komen. Dat zegt de Heere Jezus Zelf. Hij zegt: "Mozes heeft u niet gegeven dat brood uit de hemel, maar Mijn Vader geeft u het ware Brood uit de hemel, want het Brood Gods is Hij, Die uit de hemel nederdaalt en Die der wereld het leven

geeft. (Johannes 6 : 32 - 33). Hij vergelijkt Zichzelf met het manna. In die zin was het manna dus ook geestelijk brood.

En als de Joden nu naar Gods bevel buiten hun tent het manna gingen verzamelen, mochten ze daarin een bewijs hebben van Gods vriendelijke gunst, van Gods genade aan hen bewezen. De echte Israëliet, als hij dat manna bijeen raapte en het in een schaal of schotel deed, om daar brood van te maken, kon zingen: “Ja, waarlijk, God is Israël goed.” Dan bracht dat manna hem tot de gemeenschap met God. Want zó wilde Hij met geen volk handelen, zoals Hij met Israël handelde. Die zegeningen brachten de ware Israëliet nader tot God, op dezelfde wijze als wij aan de tafel des verbonds zitten en dat brood ontvangen en door dat brood worden heen gewezen naar het hemelse Brood, het geestelijke Brood. Dat brood doet onze ziel geen nut, dat spijzigt ons lichaam. Maar als wij op geestelijke wijze met dat brood bezig zijn, als wij dat ontvangen als een pand, als een zegel, dan verstaan wij het: “O, God, wat bent U goed. Wat zijn Uw goedertierenheden groot. Wat is Uw liefde onuitsprekelijk.” Dan zullen wij daaronder wegzinken. Dan hebben we dat geestelijke Brood gesmaakt.

“Nu,” zegt de apostel: “Ze hebben allen diezelfde geestelijke spijs gegeten, allemaal.” Nogmaals: ook Korach, Dathan en Abiram. Ook al die mensen die niet in Kanaän zouden komen. Ze hebben dat manna verzameld, er zich over verwonderd en er flink van gegeten, want ze zijn er al die jaren van in leven gebleven. “Maar,” zegt de apostel, “het merendeel heeft er God niet in gekend.” Dat is een vreselijke mogelijkheid. Die geestelijke spijs - want dat was het - werd niet door allen op geestelijke wijze genuttigd. Van het geestelijke van die spijs kunt u overtuigd zijn. Als God u aan Zijn dis nodigt als zondaren, dan meent God dat. En als God u dat eeuwig evangelie brengt, dan meent God dat. En als God u in Zijn huis brengt, gekleed, gevoed en wel bij uw verstand, dan meent God dat. Als u in een huis woont en Hij overlaadt u dag aan dag met Zijn

gunstbewijzen, dan voedt Hij u niet gelijk een os, die vet gemaakt wordt voor de dag van de slachting. Dan voedt Hij u als Zijn volk, dat uitgegaan is uit Egypteland. Dan doet Hij u wel en Hij luistert aan de deur van uw hart of u nog niet zegt: “O God, wat is het een wonder. Want wie ben ik?” Dan let Hij er op of uw ziel zich nog niet nederbuigt onder Zijn zegeningen. Dan ziet God of er nog geen vruchtje aan de wijnstok van uw leven is. Dan kijkt Hij vandaag, vanavond wanneer u naar uw slaapkamer gaat. Dan staat Hij naast u als u uw knieën buigt en Hij luistert vannacht wanneer u misschien wakker ligt. En Hij ziet u morgenochtend opstaan - zo u op mag staan - en Hij luistert. Hij zegt: “Zouden ze nog niet bekennen, dat Ik hen geestelijke spijs gegeven heb? Zouden ze nog doorgaan, ook deze dag weer, om hun eigen leven te leiden? Zouden ze nog steeds blijven zoeken de dingen die van beneden zijn? En nu heb Ik hen al 10 jaar, al 20 jaar, misschien al 60 jaar de hemelse spijs gegeven en zouden ze nu nog niet bekennen, dat Ik de Heere ben?” Allen dezelfde geestelijke spijs gegeten en allen dezelfde geestelijke drank gedronken, want ze dronken uit de geestelijke Steenrots die volgde. En die Steenrots was Christus.

U weet het. In de woestijn heeft de Heere hen niet alleen brood gegeven, maar Hij heeft hen ook water gegeven, water uit de steenrots. Op een wonderlijke wijze. Daarom noemt Paulus het geestelijk water, geestelijke drank. Hij verduidelijkt het nog eens en zegt er daarom achter: “En de Steenrots was Christus!” Ze hebben dus uit Christus gedronken. Nee, let er op, ze hebben niet allen op geestelijke wijze uit Christus gedronken. Zo staat het er niet. Maar ze hebben uit de geestelijke Steenrots gedronken. Die Steenrots, Die was geestelijk. Die weldaden Gods, die zegeningen Gods, die beloften Gods, die goedertierenheden Gods, die zijn allemaal geestelijk. Die geeft God omdat Hij geen lust in uw dood heeft. Het onderscheid ligt dus hierin, dat ze niet allen op geestelijke wijze hebben gedronken. Dat waren er veel. Het merendeel heeft dat

water wel geproefd, maar zij hebben er Góds water niet in geproefd. Zij hebben er Gods genadegaven niet in gesmaakt. Zij hebben wel uit Christus gedronken, zoals Bileam, zoals Saul en Judas, maar zij hebben Christus nooit lief gehad. Velen hebben nooit hun leven aan Hem overgegeven.

“Want,” staat er, “in het merendeel van hen heeft God geen welgevallen gehad. Ze zijn in de woestijn ter neder geslagen.” Voorrechten genoeg, maar niet vertederd. In het merendeel van hen heeft God geen welgevallen gehad. En nu moet u niet kijken naar uw buurman en nu moet u niet denken, dat het nu gaat over die vrouw, die toen aan het Avondmaal was en van wie u niets gelooft. Of: nu wordt die bedoeld en die kan er echt geen getuigenis van geven op welke wijze God hem er uit gehaald heeft en hoe hij een kind van God geworden is! Nee, ik bedoel ù allemaal, hoofd voor hoofd. Of u aan het Avondmaal gaat of niet. Of u een kind bent of een man of een vrouw. Ik bedoel u allemaal. Want we hebben allen van die geestelijke spijs te over van God ontvangen in ons leven. En over ons allen heeft God die geestelijke drank uitgestort. Dat zijn de gaven van Gods genade, die Hij in Zijn algemene goedheid aan ons schenkt. Die Hij aan ons schenkt, zoals Hij het volk van Israël Zijn gaven schonk door het af te zonderen van het geslacht van Faraó en door het te brengen onder de wolk, onder de band van Zijn verbond. Ze hebben allemaal Gods stem gehoord aan de Sinäi.

Maar - en dit is het vreselijke - in het merendeel van hen heeft God geen welgevallen gehad. En nu hoor ik iemand zeggen: “Daar heb je het, dat is het. Het merendeel was niet uitverkoren. Dus in de grond der zaak konden die mensen er toch niets aan doen?”

Nee, dat staat er niet. Er staat dat God in het merendeel geen welgevallen gehad heeft - want ze zijn in de woestijn ter neder geslagen - en deze dingen zijn geschied ons tot voorbeelden, opdat wij geen lust tot het kwaad zouden hebben. U moet de tekst in zijn verband lezen. Het gaat hier niet over het eeuwig besluit van

verkiezing en verwerping, maar het gaat er hier over dat God geen welgevallen in het merendeel gehad heeft, omdat zij lust tot het kwaad gehad hebben.

Die wolk, daar konden ze allen onder. En water was er genoeg. En manna ook. En Kanaän was groot genoeg om hen allen te herbergen. Heus, God had er geen genoeg in, om het merendeel in de woestijn ter neder te slaan. Hij zegt: “Zondaar, Ik heb geen lust in uw dood.” Die verloren gaat, gaat niet verloren omdat God zich verlustigt in de ondergang van een zondaar. O nee, die ondergang geeft smart in Gods hart. Die smart bemerken we reeds bij de zonden van de eerste wereld, waarvan geschreven staat dat het God smartte. Het smartte Hem aan Zijn hart, dat Hij de mensen gemaakt had. God heeft smart over uw zonden. God zou niets liever zien, dan dat u zich tot Hem bekeerde. Daartoe nodigt Hij u dringend en dwingend. Daartoe geeft Hij u die geestelijke spijs en drank. Daartoe heeft Hij u afgezonderd van de wereld. En als u nu verloren gaat, als God geen welgevallen aan u heeft, dan is dat omdat u lust hebt tot het kwade.

En wat is dat dan: dat lust hebben tot het kwade? Dat staat in het vervolg van het hoofdstuk. En word geen afgodendienaars gelijk als sommigen van hen, gelijk geschreven staat: het volk zat neder om te eten en te drinken en zij stonden op om te spelen.

Dat is het. Daar heeft u een materialistische levensbeschouwing waar de kerk van Christus vandaag vol van is. Eten en drinken, spelen, genot, eer, goed en geld. De drie dochters van de wereld: de begeerlijkheid des vleses, de begeerlijkheid der ogen en de grootsheid des levens. (1 Joh.2:16). Ze worden hier gevonden en dat noemt God: lust hebben tot het kwade. Zeg dan nooit meer: “God zal mij wel niet in Zijn Kanaän willen hebben, ik zal toch wel niet zalig worden.” Want dan zegt God: “Waarom hebt u dan ook lust tot het kwade? Waarom verheft zich dan uw hart nooit tot die eeuwige, geestelijke zegeningen?”

Het volk heeft zich verloren in de lust van het vlees. Paulus zegt er van: “En laat ons niet hoereren, gelijk sommigen van hen gehoereerd hebben en er vielen op één dag drie en twintig duizend.” Zij hebben Gods geboden opzij gezet en ze hebben gehoereerd. Ze hebben zich laten verleiden om zich aan al die heidense zonden over te geven, zonden waarvan God hen afgezonderd had.

“En laat ons Christus niet verzoeken, gelijk ook sommigen van hen verzocht hebben en werden van de slangen vernield.” U kent die geschiedenis. Als het volk nog een omtrekkende beweging moet maken en niet rechtstreeks door mag stoten naar het land Kanaän, wordt het ontevreden en dan zegt het: “We hadden beter in Egypte kunnen blijven, een land, vloeiende van melk en honing.” Ja, dat moet u zich eens indenken: een land, vloeiende van melk en honing! Dat zegt dat volk, dat verlost volk. Slaag heeft het in Egypte gehad, totdat het stierf. Hun kinderen zijn in de Nijl geworpen. Ze zijn verdrukt, verguisd, gekrenkt en vernederd. En dan nu: “Een land, vloeiende van melk en honing.” Deze mensen achten het stof der wereld hoger dan de genade van God en de gaven uit het diensthuis van Farao hoger dan de gemeenschap met God! Ze hebben daarin Christus verzocht. Ze zijn opstandig geworden. Ze wilden de Heere niet langer volgen. Want het ging door zulk een omweg. Ze hebben Christus niet vertrouwd, ze wilden op eigen benen staan, maar tenslotte werden ze van de slangen vernield.

“En murmureert niet gelijk ook sommigen van hen gemurmureerd hebben en werden vernield door de verderver.” Denk aan de geschiedenis van Korach, Dathan en Abiram. Die zeiden: “Wij zijn ook heilig. Wij behoren ook tot het volk van God. Het is te veel voor u, Mozes en Aäron, u zult ons de ogen niet uitgraven.” Dat wil zeggen: “Wij zijn niet blind, hoor. Wij weten wel wat je bedoelt. Je hebt jezelf tot een overste over ons opgeworpen. Je wilt onze baas zijn. Maar wij zijn ook van het volk van God.” En dan zegt Mozes: “Heere, hoort U het? Hoort U, hoe dat volk murmureert? Ik heb niet

één ezel van hen genomen.” En dan zegt de Heere: “Mozes, ga er uit. Ik zal hen verteren als in een ogenblik.”

En ze zijn vernield door de verderver. Deze dingen zijn hen overkomen tot voorbeelden en zijn beschreven tot waarschuwing voor ons, op welke de einden der eeuwen gekomen zijn. U merkt dus waar het aan hapert. Ze hebben lust gehad tot het kwade en daarom heeft God in het merendeel van hen geen welgevallen gehad. Ze zijn in de woestijn ternedergeslagen.

En dan vraagt u natuurlijk: “Zijn dan alle mensen die in de woestijn ternedergeslagen zijn, verloren gegaan?” Nee, dat geloof ik niet, want Mozes en Aäron zijn ook in de woestijn gestorven. Ze zijn niet allen verloren gegaan. Hoeveel dan? God alleen weet het. Maar het is een voorbeeld, meer nog dan een waarschuwing! De Heere zegt hiermee: zoals nu dat volk wel in zijn geheel uitgegaan is, maar niet in zijn geheel in Kanaän gekomen is, zo ook, gemeente van Korinthe, is het mogelijk dat u wel allen op weg bent *naar*, maar niet allen aankomt *in* het hemels Kanaän.

Zo is het ook voor ons mogelijk, dat we wel dagelijks begenadigd worden met Manna en met water uit de Steenrots, dat we de weldaden van Christus ontvangen, maar toch Christus nooit in gerechtigheid zullen aanschouwen. En waardoor is dat mogelijk? Dat is mogelijk, omdat we lust hebben tot het kwade. En deze dingen zijn geschied ons tot voorbeelden, opdat wij geen lust tot het kwaad zouden hebben, gelijkterwijs zij lust tot het kwade gehad hebben.

Op het moment dat de twaalf uitgezonden verspieders teruggekeerd zijn en verslag uitbrachten van het verkennen van het land, bleek dat het volk van Israël als geheel de leiding niet meer aan God toevertrouwde. Want alle twaalf verspieders zeiden: “Kanaän is een goed en mooi land, het is een rijk land, een land vloeiende van melk en honing.” Maar tien van de twaalf hebben gezegd: “Maar we komen er niet in, het is niet voor ons. Want de steden zijn sterk en

daar wonen kinderen van Enak, reuzen. Wij waren als sprinkhanen in hun ogen.” Dat zeiden die tien. En daarop begon het gehele volk mee te doen. Toen begonnen ze allen te klagen tegen God, als redeloze dieren. Toen schreeuwden ze het uit:”Ach, waren we maar in Egypteland gebleven. Waarom hebt Gij ons opgevoerd uit een land, vloeiende van melk en honing? Om ons te doen sterven in de woestijn?” Toen werd de dienst des Heeren hen te moeilijk.

Zij hadden geen enkel vertrouwen meer in God. O, dat ongeloof! Dat krenkt God in het diepst van Zijn hart. Het ongeloof is het allervreselijkste wapen dat een mens tegen God gebruiken kan. Maar daar waren ook twee mannen, Jozua en Kaleb, die als Godshelden midden tussen het volk sprongen. Zij zeiden: “O volk, houd op, houd op met dat gemurmureer! Het is waar, de steden zijn sterk en er leven reuzen. Het is allemaal waar, maar als God lust aan ons heeft - en dat heeft Hij, want Hij heeft ons Zijn volk gegeven, Hij heeft ons manna en Hij heeft ons water gegeven - dan zal Hij ons in Kanaän brengen.

Die twee mensen rekenden wel met de omstandigheden, maar ze zagen boven de omstandigheden uit op God. Ze zagen de reuzen, ze zagen de sterke steden, maar ze zagen boven de reuzen en de sterke steden uit God, gezeten in de woning van Zijn heiligheid. God de Eeuwige, de Grote, de Almachtige, de Genadige en de Barmhartige. En zij hadden geen lust tot het kwade. Ze hadden lust om de Heere aan te kleven, om bij de Heere te blijven, om op Hem te vertrouwen. Deze mensen wilden het door het geloof op de Heere wagen. Deze mensen wilden de strijd met de zonden blijven aanbinden. Zij zijn dan Kanaän ook binnen gegaan. “In die twee,” zo zegt de Heere straks, “is een andere geest.” Zij hebben geen lust tot het kwade gehad.

Hebben die mensen dan nooit gezondigd? O ja, heel veel, maar ze hebben geen lust meer in de zonde. Dat is het punt waar het hier om gaat: hebt u lust tot het kwade of niet? Nee, ik vraag u niet of u nog

vele zonden in u gevoelt. Dat zal wel indien u waarachtig aan Christus verbonden bent door het geloof. Maar dan zegt u ook: “Ze zijn tegen mijn wil in mij overgebleven.” Dan zegt u met Paulus: “Het goede dat ik wil, dat doe ik niet, maar het kwade dat ik niet wil, dat doe ik. Ik, ellendig mens, wie zal mij verlossen uit dit lichaam der zonde en des doods? Ik dank God, door Jezus Christus onze Heere.”

Zijn die steden dan niet sterk? O ja, ze zijn machtig sterk! Zijn er geen reuzen in het beloofde land? O, soms zo groot dat ik denk: o God hoe moet ik ze wederstaan, die reuzen in mijn hart, die reuzen in de gemeente, die reuzen in deze wereld. Machtig groot en machtig sterk. Maar Jozua en Kaleb zagen op die geestelijke spijs en op die geestelijke drank en ze zeiden: “Als de Heere lust aan ons heeft, dan zal Hij ons in dat land brengen. En Hij heeft lust aan ons. Dat heeft Hij bewezen, anders had Hij ons die spijs en die drank niet gegeven en anders zond Hij die wolkkolom en die vuurkolom niet.” God heeft lust aan u, anders had Hij u Zijn Zoon niet gegeven als de Zaligmaker der wereld. Als God geen lust aan ons had, zou Hij ons de boodschap van Zijn genade niet laten verkondigen.

Jezus staat wenend voor de poorten, ook van uw hart. Om u in Zijn armen te vergaderen. Hij heeft lust aan u. Ja, God geeft u Jezus als uw Zaligmaker. Hij geeft Hem u als een geestelijke spijs met geen andere begeerte, dan dat u zou eten en drinken en vrolijk zijn. O, begin hier toch met te overdenken, dat God niet liegen kan. Dat Hij Zijn Zoon niet aan u gegeven kan hebben in de prediking van Zijn Woord, terwijl Hij lust had in uw dood. Als u verloren gaat, dan gaat u verloren omdat u lust gehad hebt tot het kwade. Omdat u wel uit die steenrots gedronken hebt, nee, laat ik het zó zeggen: omdat u wel de gave van Jezus wilde, maar Jezus zelf niet. En omdat u wel de rijkdommen en de voordelen wilde van het leven met de gemeente van God, maar omdat u God zelf niet wilde.

O verdwaasden, zult u dan in de woestijn sterven? Dan zal het voor u erger zijn dan voor de Egyptenaren die in de zee zijn omgekomen. Want dan hebt u veertig jaar lang de tekenen van Gods trouw ervaren, dan hebt u veertig jaar lang de zorg van God over u doen gaan in brood en water, in de verkondiging van Zijn eeuwig evangelie en in alle zegeningen van Zijn verbond die Hij u zo mild toedeelde. Ja, meer nog, dan hebt u veertig jaar lang onder de vleugels van Christus mogen leven. En zult u dan toch nog buiten Hem omkomen, omdat u lust gehad hebt tot het kwade? En dat kwade is niet alleen maar diefstal en hoererij en allerlei andere openlijke zonden. Nee, dat lust hebben tot het kwade ligt in hoofdzaak hierin, dat u niet gelooft! De apostel verduidelijkt het in de brief aan de Hebreëen nog nader: “en Hij heeft ze door ongeloof ter neder gestoten in de woestijn.”

Want uiteindelijk is diefstal en hoererij en kwaadsprekerij ook het gevolg van ons ongeloof. Als we door het geloof aan God verbonden zijn en die geestelijke spijs op een geestelijke wijze mogen ontvangen, dan haten we de zonde en dan strijden we er tegen met alles wat in ons is. Dan vragen we dag en nacht om de bewaring van God. Om staande te mogen blijven in de kwade dag.

Dezen hebben lust gehad tot het kwade, maar, gelukkig, er zijn er ook in Kanaän binnen gegaan. Gods huis zal toch vol worden. De bruiloft die de Vader de Zoon bereidt, kan toch doorgaan. Als dan deze mensen niet binnenkomen, dan gaat Christus uit om er te halen uit de heggen en uit de steggen. Dan komen wij, de heidenen. En als wij, die eertijds heidenen waren, aan ons de nodigheden voorbij laten gaan, dan zal God de lamp van Zijn waarheid naar andere volken brengen, totdat de aarde vol is van de kennis des Heeren. Maar Zijn huis zal vol komen. Met u of met een ander.

Kom, zegt u eens, behoort u ook tot hen die met Jozua en Kaleb duizend bezwaren hebben, die zeggen: het is waar, een zee van

ramp slaat met haar golven.. Het is waar, ik weet niet hoe ik er door moet komen. Het is waar, ik draag een hart om dat alle dagen alleen maar boos is. Het is waar, Gods gerechtigheid, Gods heiligheid, Gods rechtmatig oordeel drukken mijn ziel ter neer. Ik zie ontzettend veel dingen in mijn leven en daar buiten, die mij bezwaren. Maar zegt u dan ook met Jozua en Kaleb: “*de Heere zal er ons brengen!*” Kleeft u dan ook de Heere aan, tot Hij u genadig zal zijn? Zegt u dan tegen uw medemensen: “O, mensen, houd op. Werp de schuld van uw onmacht niet langer op God, want het ligt niet aan Hem. Tot hiertoe heeft Hij ons gebracht, Hij wil ons ook verder leiden.” Bent u zo iemand die geen lust heeft tot het kwade? Die in dat manna en in dat water, de gunst Gods proeft? Die, zoals Israël, niet alleen geestelijke spijs nuttigt, maar ook op geestelijke wijze die spijs mag nuttigen? Die, zoals Israël, buiten de legerplaats mag gaan? Binnen de legerplaats viel geen manna. Je moet buiten de legerplaats zijn, d.w.z. dat manna is geen vrucht van je eigen leven. Dat manna daalt neer op de velden buiten de legerplaats, dat komt van God. En heeft u nu in dat manna Gods hand, Gods offer aan u, Gods liefde aan u verkondigd, gezien? Kom, zegt u het eens, heeft dat uw hart verbroken?

“Maar wat is dat manna?” vraagt u. Dat kan van alles zijn. Dat kan een teugje water zijn, dat u om Christus’ wil ontvangt. Dat kan een hapje brood zijn. Dat kan het brood en de wijn zijn van het Heilig Avondmaal. Dat kan de jas zijn die u aantrekt. Het kan de zon zijn die over u schijnt. Allemaal onverdiende zegeningen door Christus’ Offer, die het hart van Jozua en Kaleb aan de Heere verbinden en die doen zeggen: “Het is waar, de vijanden zijn machtig, maar God is de Almachtige!”

Wat hebben die twee mensen gedaan? Ze hebben heel simpel Gods beloften vastgehouden. Want God had gezegd: “Ik zal Mijn volk in Kanaän brengen.” En dat hebben ze vastgehouden. Houdt u dat nu ook vast - in het geloof - hoe het ook mag tegenlopen. Alleen maar

die beloften Gods vasthouden. Het is een wonder als u het doen mag en kan, maar het is dan ook een wonder dat God werkt. Dat Hij altijd weer opnieuw werkt in het leven van de Zijnen. Dan mogen ze simpelweg dat eeuwige wonder beleven, zomaar rusten in Gods trouw, zomaar leunen op Gods arm. Zich verliezen, met alles wat ze hebben, in Gods goedheid. En dan zeggen: “Heere, ik weet geen andere weg, maar ik betrouw op Uw barmhartigheden. En wat er dan in het leven ook mag gebeuren: Gij zijt mijn God, U zal ik loven. En welke vijanden er dan ook in dat toekomstige land mogen zijn en wat ons hier op weg ook moge overkomen: mij geleidt des Heeren hand!”

Als u het zo zien mag, welnu, dan zult u welhaast voor God in Sion verschijnen. De dagen van uw treuren zullen een einde nemen. De woestijnreis behoort bijna tot het verleden en dan zult u met Abraham, met Izak en met Jakob, met Jozua en Kaleb, als mensen in wie een andere geest is, die geen lust gehad hebben tot het kwade, opgaan tot Gods altaren. En in Kanaän is het goed!

Amen.

Stilzwijgen in de hemel

Lezen: Openbaring 8
Zingen: Psalm 89 : 3 en 4
Psalm 2 : 3 en 6
Psalm 72 : 7
Psalm 22 : 14

Gemeente, ik wens u vandaag Gods Woord te prediken uit het hoofdstuk dat we samen gelezen hebben uit het laatste bijbelboek, Openbaring 8 en daarvan het 1ste vers:

En toen Het het zevende zegel geopend had, kwam er een stilzwijgen in de hemel, omtrent van een half uur.

In Zefanja 1 staat, dat de inwoners van Jeruzalem in de dagen van Josia, dat was kort voor de wegvoering naar Babel, zeiden: “De Heere doet geen goed, de Heere doet geen kwaad.” Met andere woorden: God bemoeit zich niet met deze wereld. En daaruit trok men de conclusie: leef maar raak, pluk de dag, zie er van te halen wat er van te halen is, want de Heere doet geen goed en Hij doet geen kwaad. Het interesseert Hem niet wat wij doen. En dan komt Jesaja en hij zegt van deze mensen dat God haastig verwoesting over hen zal brengen, namelijk over hen die meenden een vrijbrief te hebben om hun gang te kunnen gaan.

En al komen wij niet tot die brute uitspraak van het ongeloof, zoals de mensen in de dagen van Zefanja, ook in òns hart leeft toch dikwijls de gedachte: zou God mij wel zien? Bemoeit de Heere zich wel met mij, met mijn gezin, met de kerk, met deze wereld? En dan kunnen we soms het gebeuren in deze wereld niet in overeenstemming brengen met Gods alwetendheid, en met Gods bestuur van deze wereld. Dan komt ook de twijfel menigmaal in ons

hart op: ja, maar zou het dan toch wel zó zijn, dat God ieder mens ziet en ieder mens kent en zijn leven bestuurt? Waarom laat Hij dan steeds die vreselijke oorlogen komen? Waarom laat Hij sommige mensen in de grootste ellende verkeren? Waarom laat Hij snoevers uitroepen: “Er is geen God?”

Het is waar, het kan wel schijnen alsof God zich niets van deze dingen aantrekt, alsof de één Hem aanbidden mag, zonder dat hij door Hem geholpen wordt en alsof de ander Hem vloeken mag, zonder dat hij door Hem verteerd wordt. God doet geen goed en God doet geen kwaad. Er is stilzwijgen bij God.

Dergelijke gedachten zijn er ook in ons hart. Dan denken wij: Wat nut heeft het als we de Heere dienen en Zijn wacht waarnemen? Wat hebben we er aan? Is dat ook niet vaak zo in het leven van Gods kinderen? Dat we aan het tobben zijn: moeite, zorg, verdriet. En die goddelozen lachen, mensen die God niet vrezen, hebben voorspoed. En ons is alles tegen. Komt dan ook niet vaak in ons hart die gedachte: zou God het wel weten? Zou er wetenschap zijn bij de Allerhoogste? Immers die mensen zijn goddeloos, ze vermenigvuldigen het vermogen, maar mijn bestraffingen zijn er elke morgen. Wat helpt dan je gebed in de nood?

Andere mensen zeggen: “God zegt: Mijn raad zal bestaan en Ik zal al Mijn welbehagen doen, dus je moet er maar in berusten, want er is toch niets tegen te doen. Je moet het maar nemen zoals het komt.” Dat is natuurlijk net zo goddeloos als wanneer je zegt: God doet geen goed en God doet geen kwaad. Het is alleen met een beetje godsdienstig vernis overtrokken maar het is net zo goddeloos. Want dan zijn we in feite als de heidenen, de mohammedanen of de boeddhisten die - zo ze nog over een God spreken - zeggen: God troont in de hemel en legt Zijn ijzeren wet de mensen op en beweeg je nu maar niet, dan doet het juk het minst pijn.

Dat is niet het gaan aan ‘s Vaders hand. Dat is niet in tegenspoed geduldig en in voorspoed dankbaar zijn. O nee, dat is meer het

heidens fatalisme dat niets met de waarachtige dienst van God te maken heeft. Dat schijnt wel vroom, maar het is puur goddeloos.

Maar hoe is het dan, want we zitten toch maar met die problemen? Ga maar eens aan mensen die werkelijk bidden en oprecht hun noden aan de Heere voorleggen en toch veel meer slagen krijgen dan anderen die nooit bidden, vertellen, dat de Heere regeert! Dat Hij Zijn almacht toont en dat er geen haar van ons hoofd valt zonder de wil van de hemelse Vader.

En toch wil ik uit het Woord van God vertellen, dat God leeft, dat Jezus leeft, dat Hij regeert. Ook in Zijn stilzwijgen!

Kom, laat ons eens zien naar de tekst die boven deze preek staat. Daar staat: “en toen Het het zevende zegel geopend had. . .” Wie is die Het? Dan moeten we terug naar het vijfde hoofdstuk, want dat geeft licht over het achtste hoofdstuk. In het vijfde hoofdstuk staat: “. . .en ik zag in de rechterhand van Degene, Die op de troon zat, een boek, beschreven van binnen en van buiten, verzegeld met zeven zegelen.”

Dat was dus zo'n boekrol zoals men die in de oudheid had. Die boekrol was verzegeld met zeven zegelen. En dan staat er: “. . .en ik zag een sterke engel uitroepen met een grote stem: Wie is waardig het boek te openen en zijn zegelen open te breken? En niemand in de hemel, noch op de aarde, noch onder de aarde kon het boek openen, noch hetzelfde inzien.” Dan wordt Johannes zeer bedroefd, want dit boek, deze boekrol, was het boek van de toekomst. Daar stond in op welke wijze voortaan de wereld geregeerd zou worden, nadat Christus gestorven en opgestaan en naar 's Vaders rechterhand gegaan was in de plaats der heerlijkheid. Johannes weende zeer. Maar zie, dan gebeurt het grote wonder. En één van de ouderlingen zei: “Ween niet, zie, de Leeuw Die uit de stam van Juda is, de Wortel Davids, heeft overwonnen om het boek te openen en zijn zegelen open te breken.”

Christus, de Leeuw uit de stam van Juda, heeft overwonnen om de toekomst die in deze boekrol beschreven staat, verder te ontvouwen. Want daartoe is Hij gestorven en daartoe is Hij opgestaan, opdat Hij Koning zou zijn op Zijn troon tot in eeuwigheid. En als Johannes dan zijn tranen droogt, dan ziet hij een Lam. Een Lam, voortschrijdende naar de troon, naar het midden van de troon, in het midden van de ouderlingen. Dus let er op, Christus in het centrum, in het midden van de troon, in het midden van de schepping, in het midden van de kerk, in het centrum van het hele gebeuren. Daar staat het Lam, het Lam, staande als geslacht. Daar staat Hij in al Zijn heerlijkheid.

Dan worden Johannes' tranen gedroogd. Want als het Lam regeert, dan hebben we niets te vrezen. Als de teugels van het Godsbestuur gelegd zijn in de hand van deze Man, dan kunnen we blijmoedig onze levensreis voortzetten, nietwaar? Denk eens in wat een troost het geweest is voor Johannes, maar ook wat een troost het voor ons mag zijn. Want nu wordt de wereld geregeerd door Hem, die ons heeft liefgehad tot het einde toe. Die Zijn leven voor ons gesteld heeft, Die Zijn ziel in de dood heeft uitgestort. Nu mag de hele kerk des Heeren, al Gods kinderen, klein en groot, zich verheugen in Sions Koning, want het Lam regeert! Denk eens in, als je een zoon of dochter was van onze koningin, dan zou je toch niet bang zijn om van honger om te komen? Je zou toch niet bang zijn, dat je als een paria over de aarde moest zwerven en gebrek zou lijden? O nee, je zou toch altijd terug kunnen vallen op haar moederhart? Al had je het nog zo verzondigd! Want ze bleef toch je moeder?

En zo, in nog veel hogere zin, is het waar van onze grote Koning Jezus Christus. O, wat een blijdschap, wat een vreugde mag hieruit je hart binnenvloeien, dat het Christus is die de teugels van het wereldbewind in Zijn handen omklemd houdt. Dat Hij het is, die Zich te voren om mij in het Goddelijk gericht heeft gesteld. En dat Hij nu van de Vader alle macht heeft ontvangen om deze wereld

naar het einde te brengen, wat tevens het grote Begin is. O, dan gaan we reeds zingen, bij het aanschouwen van het Lam in het midden van de troon: “Hem Die op de troon zit, is waardig te ontvangen lof, eer, aanbedding en dankzegging, want Hij heeft ons gekocht met Zijn bloed.”

En dan toont het vijfde, zesde en zevende hoofdstuk ons verder wat er nu gaat gebeuren. Dan gaat het Lam de zegelen verbreken. En telkens als er een zegel verbroken wordt, haast de wereld zich naar het grote einde, naar het grote Begin. Dan zien we in het verbreken van deze zegelen de glorierijke overwinning van Gods kerk. “Gods kinderen zijn ruiters op witte paarden, die Christus volgen naar de eeuwige overwinning,” zegt Rutherford. Daar zien we iets van, wanneer we aandachtig deze hoofdstukken nalezen. Dan zien we Gods kinderen, als ruiters op witte paarden, de Koning achterna gaan. Dan komt die zee van ramp, dan breken die fonteinen der hel open, dan spuwt de draak zijn vurig venijn, maar dan is Christus Triomfator en met Hem al degenen die door het geloof op Hem hun vertrouwen stellen. Dan loopt het uit op de eeuwige vreugde. Lees maar het eind van het vijfde hoofdstuk: “en alle schepsel dat in de hemel is en op de aarde en onder de aarde en die in de zee zijn, en alles wat daarin is, hoorde ik zeggen: Hem Die op de troon zit en het Lam, zij de dankzegging en eer en heerlijkheid en kracht in alle eeuwigheid. En de vier dieren zeiden: amen. En de vier en twintig ouderlingen vielen neder en aanbaden Degene Die leeft tot in alle eeuwigheid.”

Dat is de gehele schepping en de ganse kerk. Zij zingen het Lam alle eer, alle lof toe. En dan staat aan het eind van het zevende hoofdstuk: “. . . want het Lam Dat in het midden van de troon is, zal ze weiden, zal hun Leidsman zijn tot levende fonteinen der wateren en God zal alle tranen van hun ogen afwissen.”

We verwachten dan dat in het achtste hoofdstuk de Heere verder zal gaan om ons de heerlijkheid van dat nieuwe Jeruzalem, de

heerlijkheid van dat zalig hemelleven te openbaren. Immers in de vorige hoofdstukken zien we de kerk gevoerd naar de eeuwige overwinning. Nu zijn ze er aangekomen en nu zal de Heere ons gaan openbaren wat we dan eeuwig voor Zijn aangezicht mogen doen. Nee, dan begint in het achtste hoofdstuk als het ware een nieuwe wending van de spiraal.

U weet wel, het boek der Openbaringen is als het ware een grote spiraal die kegelvormig toeloopt naar de spits. Van die grote omtrekken wordt het steeds kleiner, steeds kleiner, totdat het uitloopt in de dag van de Heere Jezus Christus. En nu zien we dus in dat vijfde, zesde en zevende hoofdstuk een omtrek van die spiraal. We zien hier het werk des Heeren en nu zijn we weer bij het begin terechtgekomen in het achtste hoofdstuk. Nu mag Johannes weer een ander facet zien van de grote eindstrijd, van de tijd tussen hemelvaart en wederkomst. Er staat dan in de tekst: “. . . en toen Het het zevende zegel geopend had, werd er een stilzwijgen in de hemel van omtrent een half uur.” Dus het eerste, het tweede tot en met het zesde zegel is geopend en nu wordt het zevende zegel geopend. Als dat zevende zegel geopend is, zullen de zeven bazuinen geblazen worden, dan zullen de zeven fiolen of de zeven schalen worden uitgespoten. “En toen Het het zevende zegel geopend had, werd er een stilzwijgen in de hemel van omtrent een half uur.”

Wat heeft dit te betekenen? Christus haast zich naar het einde en in de vorige hoofdstukken zegt Hij tot ons: “en gij zult met Mij overwinnen.” En in dit hoofdstuk openbaart Hij het gericht in verband met de verwerpers van het evangelie. Hier legt Hij in het bijzonder de nadruk op de genadetijd. Hier is een pauze. Eer dat er radicaal een eind aan komt, eer dat Christus de hemelen scheurt, eer dat Zijn witte troon gezien wordt, is er een pauze. Maar Gods pauze is tevens heilige werkzaamheid en om het nu maar gelijk te zeggen: deze pauze in de uitvoering van Gods raad is de genadetijd. Dat is

de tijd tussen Christus' hemelvaart en Zijn wederkomst op de wolken des hemels. Dat is dat half uur pauze in de hemel.

Nu komen we weer even terug bij onze inleiding. De inwoners van Jeruzalem zeiden: "God doet geen goed en Hij doet geen kwaad, de Heere heeft het land verlaten." In Gods pauze, in Gods rusttijd schijnt het, alsof Hij zich niets van deze dingen aantrekt. En waarom doet de Heere dat nu? Wat is hier nu de oorzaak van? Ach, toen Christus als Triomfator uit het graf verrees, had Hij terstond een eind kunnen maken aan de wereld, aan het geslacht der mensenkinderen. Dan had Hij de Zijnen er uitgeschift en meegenomen naar het huis Zijns Vaders en de wereld in de vuurbrand doen ondergaan. Dat had Hij kunnen doen. Daar had Hij het recht toe van de Vader. Want na Zijn verheerlijking, is Hem gegeven alle macht in de hemel en op de aarde. Maar de Heere Jezus wil van deze macht nog geen gebruik maken. Want zelfs nu wil Hij nog de knecht Zijns Vaders zijn. Niet alleen toen Hij hier in Zijn vernedering als de Man van smarten over de aarde kroop, maar ook nu lust het Hem de wil Zijns Vaders te doen. En nu zijn er nog mensen op deze wereld, ook kinderen, die nog tot God bekeerd moeten worden, die nog toegebracht moeten worden tot de gemeente die eenmaal zal zalig worden. Er mankeerde nog iets aan de bruidskerk van Christus bij de hemelvaart. Ze was nog niet compleet en daarom is er een stilzwijgen in de hemel van omtrent een half uur. Als het zevende zegel verbroken is, dan is er nog niet het radicale einde. Maar dan is er nog een genadetijd! O genade, Goddelijke genade, Goddelijke ontferming! Hoelang? Een half uur! Let er op, het is een gebroken geheel, het is natuurlijk symbolisch. Want alle getallen en tijdmetingen in het boek der Openbaringen moeten symbolisch gezien worden. Maar symbolisch wil niet zeggen: mythisch of legendarisch. Nee, het is heilige werkelijkheid, het is Goddelijke werkelijkheid. Het is een half uur, dat wil zeggen, het is een korte tijd, een afgebroken geheel. Ja, de tijd der genade is

een korte tijd, een gebroken tijd. Het is maar een schaduw, een ogenblik.

En dat leert ons nu deze tekst. Deze tekst roept ons toe: Hij is komende, maar er is een stilzwijgen van een half uur en dat stilzwijgen van een half uur - o, zondaar, hoor het! - dat is Goddelijke genade. Want als God nù ging spreken, als Hij zich ten volle ging openbaren in deze wereld, dan kunt u niet meer bekeerd worden. Dan zouden degenen die nu nog verloren liggen, voor eeuwig verloren zijn en dan zouden degenen die zalig geworden zijn, door Zijn genade, met Hem ingaan in de eeuwige heerlijkheid. God doet geen goed en God doet geen kwaad. Zo schijnt het. Maar dat zwijgen Gods is het zwijgen, waarvan Zefanja gesproken heeft: "en Hij zal zwijgen in Zijn liefde." Dat is een liefdeszwijgen Gods! Dat is een toeroepen: haast u om uws levens wil, want uw tijd is kort! Hij is genadig en barmhartig. Hij geeft tijd. Het is een gebroken tijd, een half uur. Het is gelijk aan het duizendjarig rijk. Een half uur is gelijk aan die duizend jaar en die duizend jaar zien op de volheid van de genadetijd. Want het moge dan enerzijds een gebroken tijd zijn, weinig tijd, een schaduw, een damp, maar het is toch anderzijds ook duizend jaar, het is toch een volheid. Er is toch tijd genoeg, o zondaar, om u tot God te bekeren. Dat is de andere zijde. Een gebroken tijd, dat bemerkt u, wanneer ziekte en leed, wanneer rouw en droefenis over u komt.

Jongens, meisjes, merk je niet, dat het maar een half uur is? Je idealen, spatten ze niet uiteen als luchtballonnen? De luchtkastelen die je bouwt, verdwijnen ze niet één voor één als een fata morgana, als een luchtspiegeling? Wanneer je er bij komt, blijkt het nòg de woestijn te zijn. Gaat je leven niet snel? Moet je niet zeggen als je twintig, dertig, veertig jaar bent: wat is mijn leven toch snel gegaan? Wat zijn die laatste tien jaar, die laatste vijf jaar toch snel gegaan! Want vaders en moeders, als u naar uw kinderen kijkt, moet u dan niet zeggen: het is maar een half uur? Wat gaat de tijd

toch snel! Mijn kleuter gaat al naar school. Mijn jongen zit al weer in groep 7. Mijn dochter gaat al naar de middelbare school. Ja, denk eens in ouders: uw kinderen getrouwd, misschien al allemaal. U bent misschien al opa en oma. Moet u het niet zeggen: een half uur? Denk eens in, ouderen, als u terugziet: Moet u God niet gelijk geven: het is maar een half uur? Uw leven is een gebroken tijd. U die op het ziekbed gelegen hebt, U die in allerlei ellende en moeite, in de strijd des levens gewikkeld bent, u die al weduwe of weduwnaar bent, die kinderen verloren hebt of ouders: denk eens terug. Is uw leven niet een gebroken tijd? Moet u God niet gelijk geven als Hij zegt: het is maar een half uur, het is maar een gebroken geheel, o zondaar! We denken nog vooruit te kunnen en dan komt de vale ruiters en worden we ziek, dan treft ons een ongeval. Dan, plotseling, schudt de dokter zijn hoofd en zegt: man, vrouw, het is erg met je, het is heel ernstig. Dan worden we er bij bepaald: een gebroken geheel, een half uur. Maar luister, o zondaar, het is ook het rijk dat duizend jaar duurt! Dat half uur is toch genoeg om zalig te worden. “Heden dan, indien gij de stem des Heeren hoort, verhardt uw hart niet, maar laat u leiden.”

Misschien zegt u: laat God dan eens spreken in mijn leven. Laat God dan eens wat doen in deze wereld. God doet wat! Hij zwijgt in Zijn liefde! Eenmaal heeft God gesproken in de zondvloed. Het kwam er niet best af met deze wereld. Daarna heeft God nogmaals gesproken toen Zijn volk naar Babel gevoerd werd. Toen heeft Hij Jeruzalem tot een puinhoop gesteld, gelijk Hij gezegd had tegen degenen die tot Hem zeiden: “De Heere doet geen goed en de Heere doet geen kwaad.”

Zou u willen dat God zó spreekt? Als God nu wéér gaat spreken, dan is het te laat. Te laat voor al degenen die in de tijd der genade Hem niet gevonden hebben. Dan zal Hij zeggen: het einde is nu! Dan zullen de hemelklokken gaan luiden, dan zal de bazuin door de archangel geblazen worden. Dan is het half uur om! En de engel

heeft gezworen bij Hem Die leeft tot in alle eeuwigheid, dat er na dit half uur geen tijd meer zijn zal. God zwijgt in liefde.

Heeft u in uw leven wel eens bemerkt dat God zwijgt in Zijn liefde? Er zullen er zijn die er onder verbroken zijn. Toen God met het licht van Zijn genade de duisternis van hun hart binnenkwam, zijn ze God gaan prijzen, omdat Hij gezwegen heeft. Gezwegen! Ze hebben tien jaar, twintig, soms dertig jaar lang de zonde en de wereld en zichzelf liefgehad. En God zweeg. En toen onze ziel bemerkte dat God zweeg, ging ons hart Hem aanbidden, omdat Hij gezwegen heeft, nietwaar? Toen kwam het wonder: “Heere, waarom leef ik nog, waarom hebt U mij nog gespaard? Ik, die altijd de dingen gezocht heb buiten U. U hebt mij verzorgd met eten en drinken, met kleding en een woning. U hebt gegeven dat ik opgevoed ben onder Uw Woord, dat ik Uw Bijbel hebben mocht. U hebt mij van mijn jeugd af in de kerk gebracht.”

O, zeg het eens, werd het geen wonder in uw leven dat God zweeg in liefde, dat er een stilzwijgen in de hemel was van omtrent een half uur? Toen hebt u God bewonderd, dat Hij geen voleinding maakte. En naar de mate dat Gods Geest uw hart ontdekte, werd het wonder alsmaar groter. Toen hebt u het uitgeroepen: “O God, als U gesproken had, dan was het voor altijd verloren geweest! Als U Uw recht geëist had, dan was ik voor eeuwig weggezonden.” Maar Hij heeft gezwegen en de oorzaak van dit zwijgen Gods ligt in het zwijgen van de Middelaar, want het is een zwijgen Gods in liefde, in erbarming, in genade.

O, zeg nu toch nooit meer: “God hoort mij niet, God trekt Zich toch niets van mij aan.” Zeg nu toch nooit meer: “Ook al bid ik, de Heere geeft geen antwoord,” want u moet het eerste vers ook zien in verband met de volgende verzen.

Er staat in het derde vers, dat er tijdens dat stilzwijgen in de hemel “een andere engel kwam, die stond aan het altaar, hebbende een gouden wierookvat. En hem werd veel reukwerk gegeven, opdat hij

dat, met de gebeden der heiligen, zou leggen op het gouden altaar dat vòr de troon is. En de rook van het reukwerk, met de gebeden der heiligen, ging op van de hand van de engel voor God. En de engel nam het wierookvat en vulde dat met het vuur van het altaar en wierp dat op de aarde. En er geschieden stemmen en donderslagen en bliksemen en aardbevingen.”

Wat wil dat zeggen? Dat wil zeggen, dat er in dat half uur een engel voor God staat met veel reukwerk, dat is de verdienste van Christus. Dat is het Offer van Golgotha. En met dat reukwerk, gelegd op het wierookvat, gingen gepaard de gebeden der heiligen. En daarmee stond die andere engel nu voor de troon van God.

Weet u waarom God nog niet gesproken heeft? Omdat het wierookvat nog vol reukwerk is. Omdat Jezus Christus de toorn van God nog niet openbaart, vanwege het reukwerk dat in het wierookvat is. Om het eenvoudig te zeggen: Christus staat met Zijn Offerande tussen de hemel en de aarde en bij die Offerande worden de gebeden der heiligen gevoegd.

Uw gebed! God wacht met de dag van het gericht, omdat u bidt! En waar bidt u om? Om heiligmaking, om de vreze Gods meer en meer te mogen openbaren, om de bekering van uw onbekeerde vrouw of man, uw ouders of kinderen, ja, misschien wel van uw afgedwaalde kinderen. Hoort u het? Die gebeden hebben een plaats in de raad van God. Het is *niet* zo: de Heere doet al wat Hem behaagt en dat gebed van jou heeft toch geen zin! Ja, God doet zeker al wat Hem behaagt, maar in dat behagen Gods, in die raad Gods, daar zijn ook de gebeden der heiligen in begrepen. Want in dat half uur stilzwijgen is ook uw gebed gelegd op dat gouden wierookvat waarop veel reukwerk was, het Offer van de Heere Jezus Christus.

Nee, onze gebeden op zichzelf, dus zonder dat reukwerk van Zijn verdienste, hebben geen waarde. Maar onze gebeden die ons door de Heilige Geest geleerd zijn, dat verlangen naar God en die verheerlijking van Christus en het smeken om de uitbreiding van

Zijn Koninkrijk, kortom, ons gebed dat de heerlijkheid des Heeren op het oog heeft, een gebed, gewerkt door de Heilige Geest, ligt op dat gouden wierookvat.

Zeg nu niet: “Mijn gebed helpt niets” en zeg nu niet: “God hoort mij toch niet.” Hier staat het! In dat half uur stilzwijgen moet ùw gebed er ook bij, anders is de raad Gods niet vol. Die raad Gods is niet volledig als God ùw gebed niet hoort.

Maar - en dat is de andere kant - als dan de gebeden zijn opgestegen en als het reukwerk geofferd is, als het opgebrand is, dan wordt het wierookvat vol gedaan met vuur, met vurige kolen van het altaar. En dan wordt dat uitgeworpen over de aarde. “En de engel nam het wierookvat en vulde het met vuur van het altaar en wierp het op de aarde.”

Daar geeft God Zijn goedkeuring aan. En daar geschieden stemmen en donderslagen, bliksemen en aardbevingen en dat is het einde van de wereld.

Als die gebeden compleet zijn en als dat reukwerk is opgebrand, blijft vuur voor de aarde over, *zonder reukwerk*. Dat is de toorn Gods zonder Offer, dat is het gericht zonder Christus. O zondaar, dat is de keerzijde van de medaille!

En daarom: het is maar een half uur, een half uur, waarin God bewogen is over uw lot! “Zondaar,” zegt de Heere, “Ik heb geen lust in uw dood, maar daarin heb Ik lust, dat u zich tot Mij bekeert en leeft!”

Kom, kunnen die tranen des Heeren, kan dat stilzwijgen in liefde, uw hart niet bewegen om haast te maken met uw zaligheid? Kan het u niet zó in verwondering brengen, oud en jong, dat u zegt: “O God, wie ben ik toch, dat ik dat half uur besteed met dingen die geen nut hebben? Dat ik die kostelijke genadetijd niet doorbreng met U te zoeken?” Wat ik u bidden mag: het is maar een half uur! Als dat half uur voorbij is, dan blijft er niets dan vuur over. Vuur en vlam! Dan is het reukwerk opgebrand, dan kunnen uw gebeden er niet

meer bij! En daarom, als u de stem des Heeren hoort - *want dit zwijgen is spreken!* - verhardt u dan uw hart niet. Hoor toch de stem des Heeren!

U, die God vreest, laat het u nog eens aangrijpen! “Hij zal zwijgen in Zijn liefde!” Waarom heeft God niet gesproken? Wel, Hij had lust aan u. Hij heeft gezwegen, toen Hij beschuldigd werd van godslastering. Toen Hij stond in de raadzaal van Kajafas. Toen Pilatus Hem vroeg: “Antwoordt u op deze dingen niet?” Toen, zo staat er, zweeg Jezus stil. Had Hij toen gesproken, het vuur zou de aarde en al de goddelozen en wij met hen, verteerd hebben. Maar Hij heeft gezwegen, omdat Hij lust aan ons had. Laat dat zwijgen Gods ons toch niet tot ongeloof brengen! Laten we toch niet in ongeloof zeggen: “de Heere trekt Zich toch niets van ons aan!”

Hoort u het, bekommerden van hart? Hoort u het, ellendigen, die nu misschien zegt: “Ja maar, ik zit zo in de ellende, ik zit zo in de nood, ik zie geen uitkomst, het is zo leeg in mijn ziel, ik moet de weg zo alleen gaan, ik mis de Heere zo.” Hoor eens, het is een zwijgen in *liefde*. Hij zwijgt over uw zonden, maar Hij zwijgt niet van Zijn genade. Want Hij roept het ons hier toe, dat de engel nog voor Zijn aangezicht staat en dat het wierookvat nog vol reukwerk is, met andere woorden: dat Christus nog aan Zijn rechterhand staat, dat er nog een weg ter ontkoming is! En Hij wacht op uw gebeden! Beklim dan de troon van Zijn heerlijkheid, al biddende, en smee Hem om Zijn gunst en ontferming, want op grond van dit reukwerk wacht Hij, wacht Hij om ook u genadig te zijn. Dan ervaart u het: “Heere, het is wel een half uur, het is een dodelijk tijdsgewricht, maar het is ook een kostelijke tijd. Het is genoeg, Heere, het is genoeg dat U mij deze tijd gegeven hebt. Want het is genoeg om zalig te worden.”

Ja, dat hebt u ervaren toen u dat liefde-zwijgen mocht meemaken in uw ziel. Toen enerzijds uw geweten u beschuldigde en de wet Gods u vervloekte en u niets meer in te brengen had voor God en u

meende dat het nu het einde zou zijn! Want er komen in ons leven tijden, dat we niets meer te zeggen hebben. Dat ook wij gaan zwijgen, dat we denken: “Heere, als U met mij afrekent, voorgoed met mij afrekent, dan zal ik mijn mond nooit meer opendoen. Als ik buiten de deur moet staan, dan zal ik nooit zeggen dat U onrechtvaardig bent geweest. Dan zal ik aan al de vloekers toch vertellen dat U goedertieren bent en dat Uw gerechtigheid is als de bergen en Uw oordeel als een grote afgrond. Dat U het bent die wèl doet van de morgen tot de avond, dat U mens en beest zegent en dat U Uw hulp nooit vruchteloos doet vergen.”

Dan mogen wij zwijgen voor God, omdat Hij gezwegen heeft. En dan is dit zwijgen de inleiding tot het spreken. Het spreken dat wordt gevonden aan het einde van het vijfde hoofdstuk: “En al het schepsel dat in de hemel is en op de aarde en onder de aarde en dat in de zee is en alles wat in dezelfde is, hoorde ik zeggen: Hem Die op de troon zit en het Lam zij de dankzegging en eer en heerlijkheid en kracht in alle eeuwigheid.” Dan zal dit zwijgen veranderd worden in een eeuwig Hallel, in het altijd zingen van Gods goedertierenhêen. Met het Lam in het middelpunt!

Kan dit half uur dat God u gegeven heeft, deze gebroken tijd, uw ziel nu niet in spanning brengen om u te haasten? Er zijn er nog zoveel onbekeerd, nog zoveel die God niet vrezen! Er zijn nog zoveel kinderen, die hun hart niet gegeven hebben aan de Heere. Luister eens, je hebt maar een half uur. En hoelang dat half uur voor jullie wezen zal, weet ik niet. De één sterft, enkele dagen oud en een ander met zijn tiende jaar. De één wordt dertig jaar en de ander wel negentig, maar van ons allen zal eenmaal gezegd worden: “en hij stierf.”

Dan is het half uur ten einde. Ik weet niet hoe lang voor u dit half uur zal zijn, maar u weet het ook niet. Neem het desnoods letterlijk. Het kan toch dat, over een half uur, als u op straat loopt of in uw auto zit of gewoon thuis zit, de Heere zegt: “Het half uur is om!”

Dan slaat in de hemel de klok, dan is de laatste tik vergaan, dan is het uurwerk van uw leven aan het einde gekomen. Wie zal het zeggen? Misschien zijn de bomen al gegroeid, waar onze doodkist van gemaakt zal worden. “Misschien liggen de planken al geschaafd,” zegt Wulfert Floor in één van zijn preken. Dat kan toch, dat is toch werkelijkheid? Want God zegt dat het maar een half uur is.

Maar dat half uur is genoeg om zalig te worden, al zou het letterlijk gezien maar een half uur zijn. Want het is nu de tijd, dat een ieder die de Naam des Heeren aanroept, zal zalig worden. In dat half uur! Het is genoeg om u tot God te bekeren. U zult God de schuld niet kunnen geven, wanneer u straks in het gericht zult horen: “Ga weg van Mij, gij vervloekte, in het helse vuur, hetwelk de duivel en zijn engelen bereid is.” Dan zult u niet kunnen zeggen: “Heere, ik had geen tijd.” Dan zal de Heere zeggen: “Ik heb u een half uur gegeven, een half uur. Dat was Mijn liefde-zwijgen in de hemel. Ik heb de donder van Mijn Majesteit niet aanstonds over u uitgestort, maar Ik heb vriendelijk op de harp van het evangelie getokkeld en Ik heb u liefelijk genodigd: Komt tot Mij, want grimmigheid is bij Mij niet.” En als u dan vraagt, ontdekte zondaar, hoe is het mogelijk dat God zich niet vertoort met zulk een toorn, dat Hij mij wegslingert, dan zeg ik, dat komt, omdat in het midden van de troon en in het midden van de vier dieren en in het midden van de vier en twintig ouderlingen het Lam staat, staande als geslacht. O kinderen Gods, daarom hebt u een half uur gekregen, daarom hebt u die duizendjarige bekeringstijd gekregen, waar u van zeggen moet: “Heere, U bent goed, U bent goeddoende, want U hebt mij getrokken met de koorden van Uw liefde. U hebt me in dat half uur tot mezelf doen komen. De zon der genade is over mij opgegaan.”

En als we dan het wonder, het waarom en het hoe, tot onze verwondering mogen aanschouwen in het Lam, in het zwijgende Lam, in het Lam dat overwonnen heeft, juist in Zijn zwijgen, dan

kent onze dankzegging geen einde, dan kan ons leven zich hier op aarde niet uiten, zoals God het in waarheid waardig is. Dan kan onze ziel zich niet van harte geven, niet zoals we het zouden wensen, maar dan komt toch éénmaal, na dit zwijgen, voor ons de tijd van spreken. Ja, dan mogen we, omdat God zwijgt in Zijn liefde, hier op aarde spreken leren. Dan begint hier onze tong wel eens te stamelen: “Ik dank U, Heere, lieve Borg, dierbare Zaligmaker, ik dank U dat U hebt willen zwijgen tot in het graf, tot in de dood, tot in de hel, aan het kruis, in het verkeren onder Gods recht. Om zo in mijn plaats verzoening te doen voor het aangezicht des Heeren. En dat U met Uw voorspraak het oor des Vaders genaderd bent en dat U nu ook mijn stamelende verzuchtingen en dankzeggingen meeneemt en ze heiligt met de wierook van Uw verdienste, opdat zo ook mijn smee- en dankstem in de oren van de Heere Zebaoth zou weerklinken. Opdat nu ook Zijn liefdezwijgen mijn hart tot die eeuwige dankzegging zou stemmen.” Ja, dan zullen we, al hebben we dan ook maar een half uur gekregen, toch straks eeuwig zingen van Gods goedertierenheid voor dat half uur stilzwijgen in de hemel. Zult u dan ook meezingen?

Amen.

Liefde wordt gelouterd

Lezen: Hooglied 5
Zingen: Psalm 132 : 5, 6 en 9
Psalm 119 : 13 en 19
Psalm 45 : 1
Psalm 68 : 17

De tekst waaruit ik u Gods Woord wens te bedienen, vindt u in Hooglied 5 : 2 - 5:

Ik sliep, maar mijn hart waakte; de stem mijns Liefsten, Die klopte, was: Doe Mij open, Mijn zuster, Mijn vriendin, Mijn duive, Mijn volmaakte! want Mijn hoofd is vervuld met dauw, Mijn haarlokken met nachtdruppen.

Ik heb mijn rok uitgetogen, hoe zal ik hem weder aantrekken? Ik heb mijn voeten gewassen, hoe zal ik ze weder bezoedelen?

Mijn Liefste trok Zijn hand van het gat der deur en mijn ingewand werd ontroerd om Zijnentwil.

Ik stond op om mijn Liefste open te doen en mijn handen dropen van mirre en mijn vingers van vloeiende mirre, op de handvaten van het slot.

Er is veel dat duister is in dit hoge lied der liefde. Onder de meest getrouwe schriftverklaarders is er door alle eeuwen heen over sommige teksten verschil van mening geweest. Er zijn bijna onoplosbare problemen, knopen die moeilijk door ons te ontbinden zijn. Maar hierin zijn alle godgetrouwen het door alle tijden heen eens geweest: dit Hooglied is het Hooglied der liefde van Christus over Zijn kerk, maar ook van Christus' kerk over Hem. In dit lied wordt die hoge, reine, Goddelijke liefde bezongen tussen Christus en Zijn arme, zwarte, verloren, en nochtans geredde bruid. Het is

een voorbeeld van de eeuwige vreugdezangen die straks, wanneer er geen zonde meer zal zijn, wanneer God om onzentwil nooit meer bedroefd zal zijn, zullen opklimmen voor de troon van God in de hemelzaal, hierboven.

Dat is in ieder geval het licht dat helder schijnt in dit Hooglied der liefde. God zal de Zijnen nimmer begeven en hoever Zijn bruid ook van Hem mag zijn afgedwaald, Hij zal de band met haar niet verbreken. Hierin wordt het voor ons duidelijk, dat het niet de liefde van de bruid is, die haar voortdrijft naar de dag van het huwelijk, naar de grote dag van Christus' wederkomst, maar dat het de onverbreekelijke, onveranderlijke liefde is van de Bruidegom. Van de Bruidegom alleen, Die de bruid langs alle wegen achter Zich aantrekt en eerst dan zal rusten, wanneer Hij Zijn kerk als een reine bruid de Vader zal voorstellen, zonder vlek of rimpel. En Die dan zeggen zal: "Vader, zie hier, Ik, en de kinderen die Gij Mij gegeven hebt." Dan zal Hij God het koninkrijk overgeven en dan zal God zijn alles en in allen. Daar is dit een heerlijk lied van, een lied dat hier op aarde door het geloof mag worden gezongen, door de bruid.

In het eerste vers van dit hoofdstuk zien wij dat er omgang geweest is tussen de bruid en de Bruidegom. Een bruid en een bruidegom, daar gaat het over. De kerk wordt in dit Hooglied voorgesteld als een herdersmeisje, dat om haar schoonheid bemind wordt door een herdersknaap. En dat herderinnetje, dat herdersmeisje, krijgt, omdat ze zelfs aan het hof van Salomo opgevallen is, menig verzoek om een plaats in te nemen in 's konings harem, om verzorgd te worden met al de weldaden waarmee een koning zijn vrouw verzorgde. Maar ze slaat dat alles af. Haar hart heeft ze gegeven aan haar herdersjongen. Hij mag dan eenvoudig zijn, hij mag dan arm en door zijn werk in de zon bruingebrand zijn, maar zij heeft haar hart aan hem verpand. En hij heeft er alle moeite voor over om bij haar te komen. En wat Salomo haar dan ook mag voorstellen, die man heeft haar hart veroverd en alleen met die man wenst zij te leven.

In het eerste vers zien wij een ontmoeting tussen beiden getekend: *“Ik ben in Mijn hof gekomen, o Mijn zuster, o bruid! Ik heb Mijn mirre geplukt met Mijn specerij, Ik heb Mijn honingraten met Mijn honing gegeten; Ik heb Mijn wijn, mitsgaders Mijn melk gedronken. Eet vrienden! drinkt, en wordt dronken, o liefsten!”*

Er is een ontmoeting geweest. De bruid heeft het uitgeroepen: “O, dat mijn Liefste tot Zijn hof kwame en ate Zijn edele vruchten.” En toen is Hij gekomen, Hij heeft haar ontmoet en ze zijn samen verblijd geweest. Ze hebben zich samen verheugd over de grote liefde. Ze hebben zich samen verheugd over de trouw die de herdersknaap aan de dag gelegd heeft om zijn bruid te vinden. De bruid die een veel rijker huwelijk kon sluiten, een zo veel hoger huwelijksleven zou kunnen hebben, althans naar aardse maatstaven gerekend. Maar de liefde heeft hen samen verbonden. Doch het is hier niet altijd genieten, het is hier de dag van het huwelijk nog niet. Het is hier nog de tijd van ondertrouw, de tijd van voorbereiding. En daarom is de herdersknaap weer teruggegaan naar zijn land. Daar moest hij immers zijn werk doen. De tijd om ongestoord te genieten was nog niet aangebroken.

Hoe lang dat geduurd heeft, weten we niet. Maar de bruidegom heeft beloofd dat hij terug zal komen. Hij heeft beloofd, dat hij, al zou het avond worden, al zou het nacht worden, de lange reis weer zou maken en dan zou hij haar wederom doen dolen in zijn liefde. Dat heeft God Zijn kerk beloofd. Hij heeft beloofd, dat Hij ze niet vruchteloos zal laten bidden, dat Hij van tijd tot tijd haar zal bezoeken. Hij heeft wel gezegd, dat de tijd van het huwelijk nog niet gekomen is, de tijd van het eindelijk gemeenschap hebben met God wacht nog. Maar de tijd, dat Hij haar hier bij ogenblikken zal ondersteunen met Zijn liefde, ja, die is er nu al.

De bruid ziet uit. Ze ziet uit naar de komst van hem, die de liefde van haar hart heeft. Tot aan de avond ziet ze uit. De nacht komt. Zou hij nog komen? Hij heeft het immers beloofd? Maar de reis is

zo lang, en de moeite zo veel en de gevaren zo menigvuldig. Zou hij nog komen? Het wordt laat. Ze maakt zich gereed voor de nacht. Tenslotte dooft ze de lamp en ze legt zich neer op haar bed. Het duurt ook zo lang. Het lichaam heeft ook zijn behoeften, het lichaam wil rusten.

Dat is niet zondig. Het is niet zondig, wanneer we ook in de verwachting tot God, doen wat onze hand vindt om te doen. Integendeel. Dan is ook slapen, dan is eten en drinken, werken en zorgen, een taak die God ons gegeven heeft in deze wereld. Maar het is vaak zo dat het leven *in* de wereld wordt een leven *met* de wereld. Dan krijgt het aardse leven vaak voorrang op de verwachting die we van God hebben. En daarom zingen we: “wat kleeft mijn ziel aan het stof, ai, zie mijn nood.”

Want zo is het. De bruid ging slapen en ze mocht ook wel slapen. De Heere weet wel dat we, zo lang we in deze wereld zijn, niet altijd met ons gehele hart Hem kunnen aanhangen. Dat we niet altijd met Hem alleen kunnen bezig zijn, om Hem onze liefde te bewijzen. Dat weet Hij wel. We moeten ook onze kinderen verzorgen en we moeten van de morgen tot de avond in de fabriek staan en we moeten op school gaan en we moeten leren en we moeten alles doen wat onze hand vindt om te doen. Maar het moet zó zijn, dat toch in alles wat we doen de verwachting in ons hart leeft: Hij komt, Hij, de Bruidegom Die om mijn liefde heeft gevraagd. En ik ben ertoe bereid, Hij heeft mij overmocht en ik heb Hem mijn ja-woord gegeven. Ons leven moet staan in het teken van Zijn komst.

Dat is nu het gebrek en dat is nu de ellende bij velen van ons, ook bij velen van Gods kinderen. Dat is onze ellende, dat we geen levende verwachting meer hebben. Dat we niet meer geloven, dat de dag van Jezus aanstaande is. Dat we niet meer geloven, dat Hij komt als een dief in de nacht. Dat we onze lendenen niet omgord hebben, onze klederen niet hebben opgeschort. En dat we onze

lampen niet brandende hebben en dat we zo weinig uitzien òf Hij al komt. Dat de roep zo weinig gehoord wordt: “O, dat mijn Liefste tot Zijn hof kwame. Kom, Heere Jezus, ja, kom haastig!”

De bruid sliep en ze mocht slapen, maar haar hart waakte. “Ik sliep maar mijn hart waakte.” Kan dat? Kan men slapen en toch waken? Ja, dat kan. Ik denk aan een moeder, die haar zieke kind enkele dagen, enkele nachten achtereen verpleegd heeft. De kleine wil door niemand anders geholpen worden dan door moeder alleen. Dagen, nachten achtereen. Op het laatst: moeder houdt het niet meer uit. Ze maakt een bedje gereed vlakbij de kleine en daar legt zij zich neer. Ze slaapt, want ze is doodmoe. Elke dag weer opnieuw de zorgen van haar gezin en dan in de nacht nog haar zorg voor dit zieke kind. Ze slaapt. Maar slaapt ze wel echt? Want dat kleine kind, het hoeft zich maar om te draaien, het minste zuchtje, het kleinste kreetje en moeder zit alweer overeind. Ze slaapt wel, maar haar hart waakt.

Ik denk aan een vader met zijn zoon. De jongen wordt groter, zeventien, achttien jaar. Je kan hem al niet meer meenemen. Je kan al niet meer zeggen: zo en zo gebeurt het. Met harde hand is hij niet meer te regeren. Hij zegt: “Vader, ik doe het niet meer, afgelopen! Ik wil met mijn vrienden mee!” En vader is bedroefd, maar hij weet het: hier baat geen pak slaag meer, hier kan niet meer geregeerd worden met de roede. De jongen gaat. Hij gaat weg, de hele zaterdagavond, tot diep in de nacht. Eindelijk, vader valt in slaap. Het wordt elf uur, het wordt half twaalf, twaalf uur. Nog is hij niet thuis. Vader weet het wel: hij is op de plaatsen der ijdelheid, hij is met zijn vrienden meegegaan. Ze zullen vrolijk zijn, ze zullen drinken, ze zullen feestvieren. Vader slaapt, maar zó, dat, als het slot van de deur maar even aangeraakt wordt, als er maar een klein geluid is, hij wakker is. Hij sliep wel, maar zijn hart waakte. Zijn hart was met zorg vervuld over zijn kind, dat hij in de vreze des Heeren wenste op te voeden, maar dat wegens de hardheid van zijn hart naar de dienst der zonde trekt.

Ziet, zo zegt ook de Heere van de bruid: ze slaapt wel, maar haar hart waakt.

Ook het natuurlijke leven heeft zijn behoeften, maar het bevredigt niet, het geeft geen voldoening. En daarom waakt haar hart. Haar hart luistert in haar slaap, of misschien de voetstappen van haar Geliefde al gehoord worden en zij zich in Zijn gemeenschap zal mogen verlustigen. Daarin - dat weet ze - is toch alleen het leven. O nee, ze slaapt niet de slaap des doods, ze is niet tot geen enkele prijs meer wakker te krijgen.

Zó slaapt wel de mens die God niet verwacht. Zó slaapt de mens die zegt: "Laat ons eten en drinken en vrolijk zijn, want morgen sterven wij. De dood is nog ver weg. Laat ons deze avond en deze nacht nog vrolijk zijn en feestvieren. Morgen zullen we wel verder zien." Zie, zo slaapt de mens der wereld. De mens die God niet kent, de mens die Christus niet bemint. De mens die geen liefde in zijn hart heeft tot de eeuwige dingen. Die slaapt de slaap des doods.

Maar als de bruid zegt: "Ik sliep, maar mijn hart waakte," dan is dat de kerk. De kerk die gemeenschap gezocht en gevonden heeft met God. Die Zijn stem hoorde, die Zijn liefde smaakte en die nu begeert altijd bij de Heere te zijn.

De bruid slaapt, maar haar hart waakte, zo staat er. En als ze dan slaapt, in het holst van de nacht, komt haar herdersjongen uit het verre land. Hij is gekomen om haar op te zoeken. Hij is gekomen, dwars door de nacht heen, dwars door alle gevaren heen. Zijn hart brandt van liefde om haar te ontmoeten. Hij verlangt sterk naar de grote dag van het huwelijk. Hij is het, die haar hart tot zich trekt, opdat ze altijd, altijd bij hem mocht zijn.

Dan laat hij de klopper op de deur vallen, hij heeft haast. Hij klopt. De klopper - dat was in het oosten de gewoonte - valt op de deur en aanstonds, opdat ze niet verschrikt zou worden, niet beangst, voegt hij zijn stem bij het geklop op de deur. Opdat ze weten zou, dat hij die klopt haar liefste is, opdat ze niet zou denken dat het anderen

zijn, die haar uit haar slaap willen wekken. Hij voegt zijn stem bij het geklop en hij wekt haar met deze woorden: “Doe mij open, mijn zuster, mijn vriendin, mijn duive, mijn volmaakte. Want mijn hoofd is vervuld met dauw en mijn haarlokken met nachtdruppen.”

Zo spreekt hij haar toe. Hij laat zijn stem horen. En let er eens op hoe hij haar noemt. Hij noemt haar “mijn zuster”, om de reinheid van zijn bedoelingen te openbaren. Hier is geen plaats voor grof-zinnelijke gedachten. Hier is alles rein en de reine zijn alle dingen rein, maar de bevleete alle dingen zondig en bevleekt. Want hij noemt haar zijn zuster om haar te overtuigen van zijn reine bedoelingen. Hij wil haar liefde en hij wil haar zijn liefde schenken. Doe mij open, zegt hij, mijn zuster. Hij noemt haar zijn vriendin. Christus heeft de Zijnen: broeders, vrienden genoemd. “Een dienstknecht,” zegt Hij, “weet niet wat zijn heer doet, maar Ik heb u Mijn vrienden genoemd, dat wil zeggen: Ik wil u al Mijn hartsgeheimen openbaren.”

Zo zegt Jezus: “Doe Mij open, Mijn liefste. Ik ben immers uw Vriend, u bent Mijn vriendin. Ik zal u al Mijn liefde waardig schatten.” Ja, want dat geldt van de bruid voor de Bruidegom, maar dat geldt ook van de Bruidegom voor de bruid!

Hij noemt haar Zijn vriendin. En hij gaat nog verder. Hij zegt: “Doe Mij open, Mijn duive.” Hij twijfelt niet aan haar trouw. Hij weet dat zij Hem begeert. Hij weet wat in haar hart was, al slaapt zij dan ook en al zou ze straks ook verkeerde dingen doen. Maar Hij weet, dat ze diep in haar hart trouw is.

Ja, dat weet God van Zijn kerk. Waar we ook in vallen en hoe we ook verdwalen. Hij weet, dat diep in het hart van Zijn bruid de trouw ongeveinsd is. Het is Zijn eigen werk, het is een Goddelijk werk. Het is het werk van Zijn Heilige Geest dat Hij nimmermeer terugneemt. En daarom noemt de Heere Zijn bruid een duif. Al zien ze zichzelf meer als een zwarte raaf, die op de mesthoop van deze wereld zit: God noemt Zijn bruid een duif. Een duif die in het

zilverwit en gesierd door het goud dat op haar vederen zit, belicht door het licht van de zon, tot eer van Hem weer met haar schoonheid zal pralen.

“Mijn duive,” zegt Hij, “Mijn volmaakte.” Hij ziet nu al geen vlek, of geen rimpel aan Zijn bruid. Want Hij ziet u aan in Christus’ Offerande. Hij ziet u aan in het volbrachte werk van Zijn Geliefde. U bent nu reeds rein voor God. O ja, dat ziet u nu niet! Dat ziet u alleen maar, wanneer u door de doorboorde handen van uw Bruidegom het aangezicht van God mag aanschouwen. Dan ziet u dat u rein bent. Zó volmaakt als Jezus Christus, zó rechtvaardig als Hij. Als had u nooit zonde gekend, noch gedaan. Omdat Hij in uw plaats gestaan heeft!

Maar ach, dikwijls is het zó dat we zeggen: “O God, ik volmaakt? O nee, helemaal niet! Ik ben nergens volmaakt in. Niet in mijn persoonlijk leven, niet in mijn huwelijksleven, niet in mijn huiselijk leven, niet in mijn kerkelijk leven. Ik ben in niets volmaakt.

Maar God zegt het van Zijn bruid. Hij is er ook nu en Hij laat de klopper op de deur van ons leven vallen, en Hij zegt: “Doe Mij open, Mijn zuster, Mijn vriendin, Mijn duive, Mijn volmaakte.” En Hij dringt aan. Want Hij zegt: “Mijn hoofd is vervuld met dauw en Mijn haarlokken met nachtdruppen.” Dat wijst ons heen naar Zijn arbeid, naar Zijn moeite, Zijn geduld, Zijn lijdzaamheid. Hij is de gehele weg gekomen, midden in de nacht. Door het gebrul van de hyena's en de wolven. Hij is gekomen. Zijn hoofd is vervuld met dauw en Zijn haarlokken met nachtdruppen. Hij is nat van de dauw. In deze omstandigheden staat Hij voor de deur van het huis van Zijn bruid.

In dit beeld tekent Christus Zichzelf, staande voor de poort van uw leven. We zien Hem niet alleen met een hoofd, nat van de dauw en haarlokken, die druipen van nachtdruppen, maar we zien Hem staan, we zien Hem hangen, we zien Hem met de kroon van doornen op het hoofd. We zien Hem met doorboorde handen. Wij

zien Hem niet alleen druipende van de dauw, maar we zien Hem druipende van Zijn eigen bloed. We zien Hem besmet, besmeurd, bespot van de mensen. Hij, die Zijn aangezicht niet verborg voor speeksel, die Zijn aangezicht stelde als een keisteen. Die zei: “Ik ben niet wederspanning en Ik wijk niet achterwaarts. Bruid, dat heb Ik voor u gedaan. In de nacht van Mijn lijden, in het midden van Mijn strijd kom Ik tot u.” Zó dient Hij Zich aan. Zijn hoofd vervuld met dauw en Zijn haarlokken met nachtdruppen. En dan zouden we toch verwachten, dat de bruid de deur wijd open zou doen. Dan zouden we toch verwachten, dat ze niet zou weten hoe vlug zij zich gereed zou maken om zulk een Bruidegom te ontvangen!

Ja, als u zo eens even met toepassing op u zelf naar dit woord luistert, dan moet u toch wel van u zelf zeggen: “Wat ben ik een dwaas! God in de hemel, die grote God doet mij nu een huwelijksaanzoek!” Want Hij staat aan de poort van uw leven, aan de deur van uw hart en Hij klopt en Hij voegt er Zijn stem bij, zodat u niet al te zeer zou verschrikken. En Hij zegt tot u: “Doe Mij open.” Dat zegt God, de eeuwige God! De Waarachtige, de Gelukzalige vraagt: “Doe Mij open.” Hij wil buiten staan, Hij wil wachten en Hij wil kloppen. Hij, Die met één slag de deur van uw leven zou kunnen verbrijzelen. Hij die u zou kunnen overleveren vanwege uw ontrouw, vanwege de hardheid van uw hart. Hij die zou kunnen komen met een scherp gewet zwaard om u te doden. Hij komt nu tot u. En Hij wil buiten staan, kloppen, smeken. En Hij maakt Zichzelf aan u bekend met deze namen: Mijn zuster, Mijn vriendin, Mijn duive, Mijn volmaakte. Is dat niet genoeg? Ja, God noemt trouwelozen Zijn kinderen. Zondaren en zondaressen, afkerige, verkeerde en verharde kinderen, kinderen, die, als ze zo door blijven gaan, straks zullen worden buitengeworpen. Maar dan toch kinderen! Zo staat Hij en zo klopt Hij ook aan de deur van uw hart. Nee, jongens en meisjes, zeg nu niet: “Dit is nu echt weer iets

voor Gods volk alleen.” Vaders en moeders, zeg nu niet: “Ach, zou Hij mij wel bedoelen? Ik behoor toch niet tot Zijn bruid?”

Ja, ook aan uw deur staat Hij te kloppen, ook aan uw deur heeft Hij het laatste woord nog niet gesproken. Ook op de poort van uw leven heeft Hij de klopper laten vallen, toen Hij u bracht binnen de band van Zijn verbond. En hoe dikwijls heeft Hij u willen overtuigen dat Hij reine, heilige, hoge bedoelingen met u heeft. Hoe dikwijls heeft u in uw leven de blijken daarvan reeds ontvangen: dat God geen lust heeft in uw dood, maar daarin, dat u uw hart aan Hem zou geven?

Kent u die vereniging met Hem door het geloof? Kent u dat waarachtig u verlaten op Hem? Dat uw leven vinden in Hem? Dat u overgeven aan deze Zielenbruidegom, in een waarachtige keus? Zo niet, dan laat u Hem nog buiten staan. Dan hebt u Hem tot nog toe niet binnen willen laten. Dan hebt u tot nu toe al Zijn woorden als leugenwoorden opzij geworpen. Dan hebt u uw hart verhard.

O, denk er om, Hij blijft niet altijd zó staan! Er is een tijd dat u geroepen wordt. Er is een tijd dat u genodigd, gesmeekt en gebeden wordt, maar Hij blijft niet altijd aan de poort van uw leven staan.

Nee, zie het maar. Als de bruid Hem straks geantwoord heeft, zó geantwoord heeft, dat Hij diep in haar teleurgesteld is, dan vertrekt Hij. Wanneer dat is, weet ik niet, maar - geloof het gerust - het zou nu de laatste keer kunnen zijn, dat de klopper op de deur van uw leven viel. Het zou de laatste keer kunnen zijn, dat Jezus zegt: “Ik haat u niet o mens, doe de poort van uw leven open in waarachtige boetvaardigheid en Ik zal u noemen: Mijn zuster, Mijn duive, Mijn vriendin, Mijn volmaakte.” Het zou de laatste keer kunnen zijn. Houd er in ieder geval rekening mee. Wanneer deze regels de laatste zijn in uw leven die u leest of die u mag horen - het zou toch kunnen zijn? - dan zou Christus zeggen: “Ik heb u toen genodigd en Ik heb de klopper op de poort van uw leven laten vallen en Ik heb geroepen: Verhard uw hart niet!”

En hoe heeft Hij het geroepen? Hij heeft het geroepen als de Man van smarten. Hij heeft het geroepen als onzer één. Hij heeft het geroepen als de met doornen Gekroonde, Die buiten staat en Die de tekenen Zijner liefde, de tekenen van Zijn nederbuigende arbeid met Zich draagt. Met de tekenen der verzoening, de wonden aan Zijn hoofd, de wonden aan Zijn handen en in Zijn voeten, zó staat Hij buiten. Zó klopt Hij en zo wacht Hij.

En wat is dan het antwoord van de bruid? Dan zegt ze: “Ik heb mijn rok uitgetogen, hoe zal ik hem weder aantrekken? Ik heb mijn voeten gewassen, hoe zal ik ze weder bezoedelen?” Hij dringt door tot haar hart en ze beseft dat Hij het is. Ze hoort het aan Zijn stem en ze doet Hem niet open. Haar antwoord is koud. “Nee,” zegt ze, “nee, ik doe het niet. Ik doe U niet open. Ik doe het niet, hoewel ik weet dat U het bent.” Verschrikkelijk!

En waarom dan niet? Ach: “Ik heb mijn rok uitgetogen, hoe zal ik die weder aantrekken? Ik ben ter ruste gegaan. Ik wil niét naar buiten komen. Ik wil die moeite niet doen en als ik met U mee ga, dan zal ik mijn voeten weer bezoedelen. Dan zal het stof der aarde weer aan mijn voeten komen en dat wil ik niet.”

Hier bedenkt ze niet wat Hij gedaan heeft, de moeite die Hij Zich getroost heeft. Ze spreekt alleen maar over zichzelf. Ze zegt: “Ja maar, dat kost me strijd, dat kost me moeite en ik heb het nu zo goed en we hebben elkaar kortgeleden nog ontmoet. En ik lig nu te rusten, ik ben toch Uw bruid en U bent toch overtuigd van mijn liefde? Nu niet, dat kost me moeite, maar later.” Wat hij deed, valt weg en wat zij moet doen, is een beletsel om tot Hem te komen.

Hier heeft u het beeld van Gods kerk, waarin we zo dikwijls onszelf kunnen vinden, wanneer we met Gods weldaden slapen. Ja, wel met een hart dat waakt, niet de slaap des doods. Maar zó, dat die behoeften des levens, dat eten en drinken, dat zorgen, zo belangrijk worden in ons leven, dat we zeggen: “Nee, nu even niet!”

Het is waar, haar hart was oprecht, maar haar leven was niet geheel aan Hem gewijd. Er waren zoveel beslommingen in haar leven dat ze gewoon weigerde om Hem open te doen. En dan met dit argument: Ik wil de strijd niet in. Ik wil de nacht niet in. Ik wil geen moeite doen om me weer te kleden en mijn voeten te bezoedelen. *Ze wilde niet.*

O ellendige toestand van Christus' bruid. Maar hoe vaak treft God ons zo niet aan? Hoe vaak gebeurt het niet, dat Hij ons roept om op te staan en de strijd te strijden ten einde toe en dat we in de praktijk van ons leven zeggen: nu niet, nee, nu niet? Dat we meer spreken over onze moeite, over onze zorgen en de strijd die we hebben, dan dat we luisteren naar Hem die zegt: "Ik sta hier en Mijn hoofd is vervuld met dauw en Mijn haarlokken met nachtdruppen"? Denk er maar eens aan wanneer u weer aan het werk gaat. Dan moet u bewijzen wie uw Liefste is en dan staat u op de scheepswerf of u staat in de winkel of dan bent u onder uw vriendinnen of vrienden en dan roept de Bruidegom: "Kom, nu de strijd in. Maak het eens waar wat u toen toestemde. Kom, Ik stuw u voort naar het grote einde. U bent Mijn getuige dat Ik God ben."

En wat zegt u dan? "Moet ik daar nu weer tegen waarschuwen? Moet ik nu weer tonen dat ik anders ben? Ach, de Heere weet toch wel dat ik niet met die voetballers meedoe en dat ik niet mee doe aan al die schuine moppen en dat ik een ander leven wil leiden. De Heere weet het wel, laat ik mijn mond maar houden."

Daar hebt u een voorbeeld. En nu weet ik natuurlijk wel wat u zegt. Dan zegt u: "Ja, maar u moest zelf maar eens in de fabriek staan. U kunt dat wel aardig zeggen, maar u moest zelf maar eens in de praktijk van het leven staan." Jongens en mannen, ik weet wat het is om met de Bruidegom naar buiten te gaan. Ik weet wat het is om in de nachtwind, om in de duisternis, en om in het loeien en het woeden van orkanen van zonde en van ongerechtigheid te staan. Wees er van verzekerd, ik sta aan uw zijde, maar Christus roept u

tot de daad. Tot die daad dat u uw rok zou aandoen, dat u zich gereed zou maken tot de strijd. Want Hij komt, Hij komt om de aarde te richten. We hebben een kleine tijd en in die tijd zullen wij Zijn getuige moeten zijn. Daartoe heeft Hij ons verlost, opdat wij Zijn Naam zouden verkondigen. En dan zeggen wij: “Moet ik dat nu doen? Want dat kost moeite en dan komt het slijk der wereld weer op mijn voeten.”

Dat weet ik. Het is veel gemakkelijker om met een boekje in een hoekje te zitten. Het is veel gemakkelijker om stil voor God uw liefde te belijden. Dat is veel gemakkelijker. Maar Christus roept u naar buiten. Hij roept u om te getuigen in het midden van deze wereld en niet om te getuigen van uw bekering, van uw moeite en van uw verdriet. Niet om te getuigen van wat u om Zijntwil moet lijden, maar om te getuigen van de dag van het huwelijk dat aanstaande is. Om te getuigen van de onveranderlijke trouw van uw Bruidegom. Om te getuigen van die God, Die zondaren roept. Die Zichzelf vernederd heeft tot de dood, tot de dood des kruises. Om van Hem te getuigen, Die wacht aan het hart van een zondaar, totdat Zijn hoofd vervuld is met dauw en Zijn haarlokken met nachtdruppen.

“Ik heb mijn rok uitgetogen, hoe zal ik die weder aantrekken? Ik heb mijn voeten gewassen, hoe zal ik ze weder bezoedelen?” Bedroevend antwoord. Wat zal hij nu doen? Ach, Hij weet het en wij moeten het ook goed weten: “De schapen van Christus zijn geen weideschapen,” zegt Luther, “maar slachtschapen.” Daar moeten we rekening mee houden. Bij Jezus hoort spot en hoon, smaad en verachting. En als u dat niet dragen wil en als u dat niet dragen kunt en als u trots bent op uw bekering en op de striemen die u om Jezus’ wil krijgt, dan zegt God: “U bent Mijns niet waardig!”

De bruid, zij heeft Hem bedroefd, teleurgesteld en wat zal Hij doen? Zal Hij weggaan? Ja, Hij zal weggaan. Hij zal niet langer wachten. Hij is gekrenkt, diep gekrenkt in Zijn onpeilbare liefde. Maar eer

Hij weggaat, haalt Hij een kruikje met mirre uit de plooien van Zijn kleed, breekt de hals van het kruikje en steekt Zijn hand door het gat van de deur en stort het kruikje met mirre leeg. Dat was op oosterse wijze het geschenk dat de bruidegom voor de bruid meebracht. Want mirre was het teken van ongeveinsde liefde, van reine, oprechte liefde. Hij zal Zelf weggaan, maar Hij zal de bewijzen van Zijn liefde achterlaten. En Hij stort de mirre door het gat van de deur, zodat het valt op het handvat van het slot. En dan trekt Hij haastig Zijn hand terug en verdwijnt in de nacht. Dan gaat Hij weg, diep teleurgesteld, diep ontmoedigd. Maar Hij verbreekt de band niet.

Want wat gebeurt er? Waar het spreken van Christus onze ziel niet toe kan brengen, daar zal Zijn zwijgen ons toe brengen. Want als Hij dan weggegaan is en het stil wordt en de bruid Zijn stem niet meer hoort, de klopper niet meer op de deur van haar huis valt, dan wordt ze klaarwakker. Dan zegt ze: “Zou Hij weggegaan zijn? Zou het uit zijn? Zouden Gods beloftenissen immer haar vervulling missen, vrucht’loos worden afgewacht van geslachte tot geslacht?” Het zwijgen van God doet haar haasten in haar opstaan en haar rok aantrekken en haar voeten in haar sandalen steken. En ze snelt naar de deur en doet deze open maar. . . te laat! Haar Bruidegom is er niet meer. Hij is weggegaan. O, wat een droefheid komt er nu in haar hart. Wat een smart, die nog vergroot wordt, door hetgeen Hij achtergelaten heeft. Want als ze in het donker de deur wil openen, dan is er mirre aan haar hand. Dan druipen haar vingers van kostelijke mirre.

En ze ruikt het: de bewijzen van Zijn liefde zijn achtergebleven. O, hoe lief heeft God haar gehad. Maar Hij is weggegaan. En ze gaat zoeken en ze gaat vragen.

Wie kent die tijd niet? Wie van Gods kinderen, de kleinste en de meer gevorderde, kent die tijd niet? Ze slaan het Boek der boeken open, maar ze vinden Hem niet meer. Ze kruipen op hun knieën,

maar God geeft geen antwoord. Ze vragen zich dagelijks af: “Ach Heere, waar bent U toch, waar bent U gebleven, waar kan ik Uw aangezicht toch zien? Ik voel me zo ongelukkig, zo alleen. Ik voel me zo hulpeloos.” En dan komt telkens die gedachte: ja, maar ik heb Hem ook laten staan. Ik heb Hem niet geantwoord. Het was Hem om uw heil te doen. U hebt de bewijzen daarvan diep in uw hart.

De bruid sliep, maar haar hart waakte, ook toen Hij sprak. Ze hoorde Hem: dat is de Bruidegom! De bewijzen van Zijn liefde heeft ze, de mirre, het Woord van God, de bediening van de heilige sacramenten. Maar ze doen ons te meer schreeuwen naar God en naar Zijn gemeenschap. Want het is alles buiten Hem zo arm. Het zijn wel bewijzen van Zijn liefde aan ons, maar als Hij er Zelf niet in meekomt, als we Zijn aangezicht er niet in vinden, dan kunnen we niet leven, dan hebben we geen vrede, dan hebben we geen verzadiging. Ja, die bewijzen van Zijn liefde geven ons te meer smart over onze ontrouw, want juist in die bewijzen hebben we de tekenen hoe groot Hij is en hoe genadig, hoe vol liefde en hoe weldadig.

Maar waar is Hij? Hij is weggegaan! Wat zal de bruid doen? Ze zal uitgaan. Ze zal Hem zoeken, overal. O ja, nu komt de weg der beproeving, de weg in het nachtelijk duister. Als we het er niet voor over hebben om in de dagen van geestelijke voorspoed met Christus naar buiten te gaan, de nacht in, de mist in, de strijd in, dan zal Hij ons toch wel op onze plaats krijgen. Maar dan zonder Hem, dan alleen, zonder de sterkte van Zijn arm. Wat gevoelen we ons dan hulpeloos. Wat brengt het een schade in ons leven. Straks wordt de bruid geslagen, dan wordt de sluier van haar weggerukt, dat wil zeggen: de wachters, die harde, egoïstische wachters denken, dat ze geen echte bruid is. Want iemand die in de nacht buiten liep, zonder sluier, was een eerloze. Dan wordt ze verdacht in de oprechtheid van haar liefde, dan wordt ze voor een publieke vrouw gehouden.

Dan verdenkt men haar als iemand die het niet oprecht om Christus te doen is. Die wel met allerlei uiterlijke dingen getoond heeft Hem te willen volgen, maar die in het diepst van de nacht niet met Hem naar buiten wil gaan. Wat wordt het beproefd! En ze kan toch niet anders. Ja, het is waar. Voor diegenen die ook de mirre op hun kleren dragen, voor diegenen die ook vervuld zijn van die hemelse mirre, draagt zij toch de bewijzen nog, dat ze Hem bemint, juist in haar uitgaan in de nacht. Want diezelfde reuk die ze in de gemeenschap met Hem mocht openbaren, blijft haar bij, ook in haar diepste smart. Gods geofende kinderen, Gods kinderen die dicht bij Jezus leven, kunnen ook dezulken wel onderscheiden. Want al gaan ze dan uit als verlorenen, al roepen ze dan: “Waar is Hij? Ik ben Hem kwijt,” die mirregeur der liefde dragen ze bij zich. En zelfs in de smart en in het gemis, als ze vragen wie Hij is, hoe Hij er uit ziet, kunnen ze toch zeggen: “God is goed, al zou ik Hem nooit meer vinden. Hij is de schoonste van al de mensenkinderen, Hij is blank en Hij is rood en genade is op Zijn lippen uitgestort. Dat is niet dank zij onze trouw, maar dank zij de mirre die Hij achtergelaten heeft bij het verlaten van ons.” Zie, dat is gelouterde liefde.

Kent u deze arbeid van God aan uw ziel? Heeft dit u ook al tot uzelf doen inkeren, zo dat u zeggen moest: - vandaag of gisteren misschien - “O God, ik zie U niet. Het ligt niet aan U. Want U hebt geroepen, U hebt geklopt, gesmeekt, U hebt Uzelf voorgesteld in de nacht van Uw verzoening, maar ik heb de rust liever gehad dan de strijd. Ik zat meer over mezelf in, over mijn schone voeten, over de arbeid die ik moest doen, dan dat ik gelet heb op Uw trouw en op Uw liefde.”

Schaam u dan, schaam u diep voor God en laat dit uw schaamte vergroten: Hij zal u niet verstoten, Hij zal u niet altijd verlaten. Daar draagt u de bewijzen van in de uitgestorte mirre die Hij achtergelaten heeft, namelijk het woord Zijner belofte. O ruik er

aan, het is van Christus. Het ruikt anders dan de pestwalm van de zonde. Het ruikt naar genade, naar ontferming, naar zuivere liefde. En die zal Hij ons niet onthouden, die heeft Hij achtergelaten. Dat we dan met de bruid zouden uitgaan om Hem te zoeken. Te zoeken, net zo lang, totdat we Hem weer gevonden hebben, opdat we, op Zijn arm steunende, onze weg zouden mogen voortzetten.

Kom, jongens en meisjes, heb je Zijn stem wel eens gehoord? Hij heeft bij je gestaan aan je ziekbed. Hij heeft bij je gestaan toen je Hem smeekte of Hij je hier- of daarin je zin wilde geven. Weet je nog toen je voor het examen stond? Hoe je je knieën boog en God smeekte of Hij je het mocht doen gelukken? En in het verdere van je leven, toen je zo graag die of die betrekking zou willen hebben, toen je deze of die wens had en je Hem smeekte? Of weet je nog van die tijd dat je misschien in het ziekenhuis lag, misschien aan het doodsbed stond van je vader of moeder, een broer of zus, van je lieve vriend of vriendin. Hoor je nog Zijn stem? Bemerkt je wel die klopping op de deur van je leven? Heb je Hem geantwoord, Hem binnen gelaten?

“Wat wil dat zeggen?” vraagt u nu. Wel, Christus binnen laten, dat is Hem alles vertellen, dat is in boetvaardigheid, met de hand op de borst uitroepen:” O God, wees mij, zondaar, genadig!” Dat is Christus binnen laten. *En ik beleed, na ernstig overleg, mijn boze daden; Gij nam die gunstige weg.*

Dat is Hem binnen laten. Zoals Hij Zich bij u aandient, namelijk als de Man van smarten, verzocht in krankheden, voor Wie iedereen het aangezicht verborg.

Of verlangt u meer naar de rijkdom van deze wereld? De bruid niet. Zij had een plaats kunnen krijgen in de harem van Salomo, maar ze heeft het geweigerd. Want aan die herdersknaap had zij haar hart verpand. Heeft Christus als de Man van smarten, als de Verguisde, de Vertrapte, de Verjaagde, de Gehangene aan het vloekhout, heeft

die Christus ook uw hart in brand gezet, zodat u de schatten van de wereld missen kunt om Zijntwil?

Zegt u nee? Haast u dan. Hij vraagt u nog tot Hem te komen. Hij vraagt het u vriendelijk, Hij smeekt het u. Ik weet niet hoe lang Hij blijft smeken. Misschien is het de laatste keer dat Hij aan de deur van uw leven staat. God weet hoeveel mensen er onder het Woord zijn geweest, aan wier levenspoort Hij geklopt heeft, die Hem hebben horen kloppen en die Hem nu niet meer horen, omdat Hij weggegaan is. Ach, bekeer u tot de Heere, terwijl Hij aan de poort van uw leven staat. *Want Hij vergeeft menigvuldiglijk!*

En u, die met de bruid zegt: “Nu niet, laat me met rust. Ik weet wat er in mijn leven gebeurd is. Weer de strijd in, weer de moeite, de zorg in?” De Bruidegom vraagt het u. Straks zult u toch de nacht ingaan. U zult toch het dal van de schaduw des doods door moeten. Kunt u het dan niet beter doen, steunende op Jezus’ arm? Kunt u het dan niet beter doen, vlakbij Hem, met uw hoofd aan Zijn borst? Beter dan alleen te gaan?

Hoor de stem van uw Heiland: “Doe mij open, Mijn zuster, Mijn vriendin, Mijn duive, Mijn volmaakte. Want Mijn hoofd is vervuld met dauw en Mijn haarlokken van nachtdruppen.” De Heere weet het: uw hart waakte. Dit zeg ik u tot troost. Hij zal de mirre achterlaten. Hij zal de band met u niet doorsnijden. Maar moet u dan maar in zorgeloosheid voortgaan? Dat moet u temeer verootmoedigen om haastig op te staan, Hem te zoeken, Die uw ziel liefheeft. Opdat u Hem opnieuw zou mogen vinden. Opdat u hier door het geloof en straks in eeuwige aanschouwing u zult mogen verlustigen in die liefde. Wanneer de dag van het huwelijk zal zijn aangebroken en u aan de arm van onze hemelse Bruidegom zult worden binnengeleid in die grote bruiloftszaal, waar geen nacht meer zijn zal.

Amen

Een lied uit de diepte

Lezen: Psalm 130
Zingen: Psalm 130 : 1 en 2
Psalm 63 : 1 en 2
Psalm 68 : 1 en 2
Psalm 130 : 3 en 4

Geliefden, het woord van God dat wij u vanmorgen begeren te prediken, staat in psalm 130 : 3 - 6:

Zo Gij, HEERE! de ongerechtigheden gadeslaat; HEERE! wie zal bestaan? Maar bij U is vergeving, opdat Gij gevreesd wordt. Ik verwacht den HEERE; mijn ziel verwacht, en ik hoop op Zijn Woord. Mijn ziel wacht op den HEERE, meer dan de wachters op den morgen; de wachters op den morgen.

Deze tekst spreekt ons van

Een lied uit de diepte

Wij vinden hier een pelgrim:

1. In zijn nood voor God
2. In zijn hoop op God

Geliefden,

Het is dikwijls niet op de vlakke weg van ons dagelijks leven, maar juist in de diepte, dat onze ziel die verborgen omgang met God vindt, waar ook de dichter van psalm 25 van gezongen heeft.

Dat wil natuurlijk niet zeggen, dat we in ons gewone dagelijks leven God niet vrezen kunnen, of dat God daarin tot ons niet

spreken zal. De praktijk van Gods kerk bewijst dat de Heere op al de plaatsen van Zijn heerschappij, zondag zowel als op maandag, op de fabriek zowel als voor ons bed, ja, altijd en overal het gebed van de ellendigen hoort. Maar diezelfde praktijk wijst ook uit dat die bijzondere omgang met God, vaak niet plaatsvindt op de vlakke weg van het dagelijks leven, maar juist in de diepten waar de Heere bij ogenblikken de weg van Zijn kerk naar afbuigt.

Want vaak is het zo in ons leven dat vele gebeden door ons worden opgezegd, waar de diepe dimensie aan ontbreekt. Dat kunnen we eigenlijk nauwelijks noemen: de omgang met God. En dat vele keren de Bijbel door ons wordt opengeslagen en net zo weer wordt dichtgedaan, zonder dat we ons nu werkelijk gesterkt gevoeld hebben door de armen van de Machtige Israëls. Dan drukt onze schuld ons niet, dan wenkt de blijde toekomst van de eeuwige heerlijkheid ons niet. God weet hoeveel kerkgangen we maken die eigenlijk geen wezenlijke verandering in ons leven teweeg brengen. We kunnen dan soms nog wel met aangenaamheid en met inspanning luisteren, maar ons leven verandert er niet door. We komen er niet dichterbij God. Ons geloof, ook het geloof van Gods kinderen, is vaak niet meer dan maar een beetje verstandsgeloof. En onze verzekering bestaat eigenlijk alleen maar uit de wetenschap wat er vroeger in ons leven plaatsgevonden heeft.

En als dat in uw leven zo is, dan kunt u verwachten dat vroeg of laat ook uw weg zal ombuigen naar de diepte, want God wil niet dat we zo blijven voortleven.

We zien het hier in deze psalm. Daar is een pelgrim. Een pelgrim op weg naar Sion, naar Jeruzalem, want het is een lied Hamaäloth. Dat is een lied dat gezongen werd, samen met nog veertien andere liederen, als de Israëliet opging om voor Gods aangezicht te

verschijnen in Jeruzalem. Deze man ging dus op reis. Dat was voor Israël een bevel van God.

Want de wetten die God aan Israël gegeven had, ook wat betreft het burgerlijk leven, waren goede wetten. Er had geen volk zo'n sociale wetgeving als het volk van Israel. Die wetten waren zo uitnemend goed, dat in Israël nooit iemand arm kon worden en nooit iemand zich verrijken kon ten koste van het goed van de ander.

Israël had ook veel vrije dagen. Israël had ook vakantie. Daar had God voor gezorgd, al lang voor wij onze Cao's hadden en voordat wij onze vakantie hadden. Israël had minstens drie maal per jaar vrij om op te gaan naar het huis des Heeren. Maar die vrije dagen die Israël kreeg, stonden in verband met de dienst des Heeren.

Bij ons is het vaak zo dat onze vrije dagen voor ons geestelijk leven niet de beste dagen zijn. Het kan wel zo zijn, hoor, maar laten we maar eerlijk zijn: meestal is het zo dat we onze vakantie niet besteden om dichter bij God te komen.

Maar als Israël vrij kreeg, dan kregen ze vrij om zich te vermaken in de dienst van God. Dan trok Israël als een enig man op om voor Gods aangezicht te komen te Jeruzalem en hun offerande te brengen in het huis des Heeren. En dan kregen ze die offerande weer terug om feest te vieren met hun gezin.

Zo is nu ook deze pelgrim opgetrokken om op te gaan naar Jeruzalem. Maar vooralsnog is er geen blijdschap in zijn hart. De psalm begint: "Uit de diepten roep ik tot U, O Heere. Heere, hoor naar mijn stem, laat Uw oren opmerkende zijn op de stem van mijn smekingen." Die reis naar Jeruzalem begon dus in de diepte. Er leefde in het hart van die Israëliet die optrok naar de heilige stad om de dagen die God hem gegeven had daar door te brengen, schuldbesef. God heeft in de gang naar het heiligdom het hart van deze pelgrim, van deze zanger, getroffen door het licht van Zijn

genade. En toen heeft hij gezegd: “Wie klimt de berg des Heeren op? Wie zal die Godgewijde top, voor ’t oog van Israels God betreden?”

Want Israël wist: eer ze in vrede en blijdschap konden leven, moest hun schuld zijn uitgedelgd, moest het offer zijn aanvaard, moest het bloed zijn gesprengd. En als deze man dus optrekt naar Jeruzalem, dan trekt hij op uit de diepte. En welke diepte dat voor hem geweest is, en wie het geweest is, dat staat er niet bij. Maar hij kwam uit de diepte. “Uit de diepte roep ik tot U, o Heere.”

En welke diepten dat dat kunnen zijn, waaruit we optrekken naar Gods huis en voor Gods aangezicht? Ach, ga uw eigen hart maar na, welke diepten er kunnen zijn, tussen de vorige zondag en tussen deze zondag, Tussen de vorige keer dat God u uit de put ophaalde en tussen deze keer dat u er weer meters diep in zit. Welke diepten kunnen dat zijn? De diepte van uw eigen schuld, van uw afwijken van de Heere, de boosheid van uw hart, van uw biddeloosheid. Het kan ook zijn de diepte waarin u gekomen bent door de schuld van uw gezin, van uw man, van uw vrouw, van uw kinderen of uw ouders. Het kan zijn dat u in de put zit, omdat u de nood van ons volk of van Gods kerk gevoelt. Het kunnen al deze omstandigheden bij elkaar zijn. Het kan puur geestelijke nood zijn. Het kan geestelijke nood zijn, die gepaard gaat met natuurlijke nood. Maar welke nood het ook is, het doet er niet toe. Er staat: “Uit de diepte roep ik tot U!”

Deze pelgrim komt tot God in Sion! Maar hij klimt op uit de diepte. En dan klaagt hij tot God in onze tekst. Hij zegt: “Zo Gij, Heere, de ongerechtigheden gadeslaat, Heere, wie zal bestaan?” Merk op: deze man roept hier in dit vers niet over zijn kruis, over zijn ziekte, over zijn armoede, over de mislukking van zijn leven, maar hij roept in de eerste plaats over zijn ongerechtigheid, over zijn zonde. Deze man is erachter gekomen, dat het kruis dat hem drukt en de diepte waarin hij weggezonden is, het gevolg is van

zijn ongerechtigheid. Dat is toch zo'n voorrecht, als we dat in ons leven eens mogen zien! Als we niet langer blijven roepen: "O, mijn leven! O, mijn pijn! O, mijn kruis!" of "O, mijn mislukking van dit of dat werk!" maar dat we zeggen: "O, God, mijn zonden!" Vaak is het zo, dat als God in tegenheid met ons handelt, als onze weg afbuigt naar de diepte, dat we dan zeggen: "O, dat niet, dat niet!" Dan kijken we op die ziekte, op dat kruis, op die moeite die het gevolg is van de zonde en dan zeggen we: "O, dat kan ik nooit dragen!"

We zitten in de kerk, of we lezen de Bijbel, we horen de verschrikkingen over goddelozen, we weten dat we onbekeerd zijn, dat we zo niet kunnen sterven, dat we aan het recht Gods niet kunnen beantwoorden, dat, indien God met ons in het gericht zou treden, we niet zouden kunnen bestaan. En waarover beginnen we dan te klagen? Over de hardheid van God? Over het raadsbesluit van God? Over die val in het paradijs, waar we maar niets van kunnen begrijpen? Dan worden we vaak wrevelig tegen God. En we zeggen: "Waarom heeft God het dan ook zo gedaan? Waarom heeft God dan de mens zo gemaakt dat hij vallen kon? En waarom heeft God het dan zo gemaakt dat de schuld van Adam mij toegerekend wordt door de verbondsbetrekking? Ik heb er toch niet om gevraagd om geboren te mogen worden? Ik heb er toch niet om gevraagd om in dat verbond begrepen te mogen zijn met Adam?" Dan worden we nijdig op God. Dan willen we God het bestuur wel uit de hand rukken.

Maar als God Zijn genade in ons leven verheerlijkt, dan is dit het eerste: dat we ophouden om met God te twisten. Dat deze gedachten, ook al zijn ze in ons hart, verdreven worden door die andere gedachte: "O God, het is geen wonder dat ik zo in de diepte zit! Het is geen wonder dat het oordeel als een dreigende wolk boven mij hangt. Het is geen wonder dat, als ik zo voor u verschijnen moet, U mij verstoten zal, want ik heb ook nooit

gewild!” Van nature doet een mens, vooral als hij onder de zuivere waarheid is opgevoed, niets liever dan wegkruipen achter zijn onmacht. Maar als Gods genade onze ziel verlicht, dan zien we eerst onze onwil! Dat we nooit gewild hebben, van jongs af aan niet gewild, ondanks al Gods roepstemmen. En dan wordt die put waar we in zitten onze eigen schuld. Dan zeggen we: “Zo Gij, Heere, de ongerechtigheden gadeslaat, Heere, wie zal bestaan?”

Slaat God de ongerechtigheid dan niet gade? Zijn er mensen van wie God de ongerechtigheid niet gadeslaat? Dat bedoelt de dichter niet. Natuurlijk, God ziet alle ongerechtigheid! Maar de dichter bedoelt: “Heere, als u de ongerechtigheid zó gadeslaat, dat U met mij handelt naar die ongerechtigheid, Heere, wie zal bestaan? Wie zal voor Uw aangezicht kunnen leven?”

Als wij onze ongerechtigheden zien - en God leert ze ons zien, als Hij ons verlicht met Zijn genade - dan is God onschuldig en dan zijn wij schuldig! Dan heeft God het goed gedaan en dan hebben wij het verkeerd gedaan. Ik! Wij! Niet God! Dan houden we op met God tegen te spreken. Dan zeggen we: “Heere, Uw doen is rein, maar ik ben onrein! Uw werk is goed van het begin der wereld af, maar ik ben verkeerd! Ik heb Uw schepping bedorven, ik heb Uw werk verknoeid. O, God, als ik daar op die plaats van Adam gestaan had, dan had ik hetzelfde gedaan! Erger: ik doe elke dag opnieuw wat Adam deed! Mijn leven is een voortzetting van de paradijsrevolutie. Al lag ik niet onder die erfschuld en al was ik niet besmet met die erfsmet, dan nog is mijn hart elke dag in opstand tegen U. Tegenover Uw ja, mijn nee! Tegenover Uw nee, mijn ja!” Is het zo niet?

O, daar kunt u niet onder uit, als u vanmorgen rustig stilstaat bij dit woord. Dan moet ik het u eerlijk zeggen: U kunt niet ontkennen dat u de weg weet. En ga nu uw leven eens na: Waar beantwoordde uw leven aan Gods roepstem, aan Gods

inzettingen? Welnu, als u dan vroeg of laat in de diepte terecht komt, aan wie hebt u uw nood dan te danken? Wie is daarvan de schuld?

Deze man zegt: “Zo Gij, Heere, de ongerechtigheden - meervoud! - gadeslaat, Heere, wie zal bestaan? Wie zal zijn mond tegen U durven opheffen?” En nu is het gevolg daarvan in het leven van deze man dat hij tot God nadert - tóch tot God nadert, die heilige berg Gods tóch opklimt, hoewel hij gezongen heeft: “Wie klimt die berg des Heeren op?” Hij klimt toch die berg des Heeren op in de wetenschap, dat hij niet voor God bestaan kan. Hier gaat genade haar morgenrood spreiden in het leven van deze man.

Er is een volk - en ik hoop dat u er ook bij hoort - dat voor God werkelijk niet bestaan kan, omdat ze weten dat hun ongerechtigheden tegen hen getuigen en tóch zullen ze voor God naderen. Misschien is de duivel vanmorgen al bezig geweest om u uit de kerk te houden. Misschien is de duivel bezig geweest in uw hart in de afgelopen week om u te doen weigeren om te buigen voor de Heere, maar dat er toch aan de andere kant een drang is in uw hart - een werk des Geestes - waardoor u zegt: “En ik ga toch naar Gods huis en ik zal toch Gods aangezicht zoeken, want ik heb het wel verdorven en ik weet geen weg meer, ik zit in de diepte, maar toch zal ik voor Gods aangezicht verschijnen.”

Dat is een zegen. Want er zijn ook mensen, die zeggen, als ze door God aan hun ongerechtigheid ontdekt worden: “O, er is geen helper, er is geen mogelijkheid om hier uit te komen. Als God wil dat je omkomt in je ellende, dan kan geen mens je redden.” Dan berusten ze in een doffe moedeloosheid, in een stoïcijnse gelatenheid en ze worden nog nijdiger en duivelser op God dan voordat ze in de diepte zaten.

Maar er is ook een volk dat door God in de diepte gebracht wordt en in die diepte bekent: “Heere, zo U de ongerechtigheden gadeslaat, dan kan ik niet bestaan. Nu niet en in de dag van

Christus niet, maar. . . !” Dat *maar* gebruiken wij ook vaak in ons leven, maar dan keren we het precies om, tegen God en ten diepste ook tegen ons zelf. Hier gebruikt de dichter ook het woord *maar*. Maar hier gebruikt hij het als het *maar* des geloofs, als het *nochtans* des geloofs. Hij zegt: “*Maar* bij U is vergeving!” Hoort u? Hij belooft niet aan God dat hij het nooit meer doen zal. Hij zegt niet: “Heere, nu kom ik voor Uw aangezicht en ik zal mijn leven vanaf vandaag veranderen.” Nee, deze man heeft dat al zo dikwijls gezegd en hij is erachter gekomen dat daar nooit iets van terecht komt. Hij is aan de weet gekomen dat langs die weg zijn ziel nooit verlost kan worden en de vreugde in zijn hart nooit hersteld zal worden. Er is alleen maar uitkomst door Goddelijke vergeving.

Als we dat nu toch eens zagen! Want het is ons natuurlijk bestaan eigen, als God ons slaat, om beterschap te beloven. Gaat u uw leven maar na. Als er tegenslagen komen, zeggen we: “O, Heere, ik weet waarvoor het is. Ik zal het niet meer doen!” En dan hopen we op deze wijze de straf af te kopen. Soms door bittere tranen te schreien, soms door hartelijke verootmoedigingen voor God, maar toch zonder dat we op vergeving hopen. En zonder dat we om vrede met God bidden op grond van het kruis van Christus. Dat is eigenlijk altijd weer een vluchten naar de wet. Wat dan misschien een ogenblik ons hart wel wat tot rust kan brengen en ons verontrust geweten kan stillen, maar ons niet uittilt boven onszelf. Want we gaan met hernieuwde ijver aan de slag om onszelf op de rechte weg te houden en we vergeten dat het *uit genade* is. Christus krijgt de eer niet en we hebben het bloed van Christus niet lief. We krijgen alleen meer moed op onszelf en hoop dat we zelf het hoofd nog eens boven water zullen kunnen houden.

En dit is waarlijk niet alleen maar in het hart van degenen die onbekeerd zijn. Dit is dikwijls ook zo’n wettische trek in het leven van Gods kinderen. Luister maar eens als je Gods kinderen hoort

spreken over de weg die ze gaan. Hoe vaak is het dan niet dat ze meer spreken over *hun* verootmoediging, over *hun* tranen, zo in de zin van: “Ja, en toen heb ik toch nog eens hartelijk mogen wenen en toen heb ik mijn schuld gezien en voor God mogen belijden.” En dat is op zichzelf wel groot, als u dan maar niet meent, dat uw zonden vergeven zijn op grond van uw tranen, als u dan maar niet denkt, dat het kwaad van uw ziel is weggewist, omdat u eens hartelijk verootmoedigd geweest bent voor God. Want als u dat meent, dan hebt u uzelf geholpen. Dan is uw schuld niet door God vergeven, maar dan hebt u uzelf de schuld vergeven. En dan hebt u, met uw tranen, de zwarte vlekken van uw ongerechtigheid trachten uit te wissen. Maar dat is voor God niet genoeg en het is voor u ook niet genoeg. Dat is weer langs de weg van de wet en het verbroken werkverbond proberen op te klimmen tot de gemeenschap met God. En die weg is afgesloten door de engel met het vlammeende zwaard in zijn hand.

Nee, geliefden, door die weg komt u er nooit. Zie maar eens waar de dichter terecht komt. Hij zegt: “Mijn zonden en ellenden zijn zo groot, *maar* bij U is vergeving!” Daar komt hij terecht! En nu was die dichter een man van het Oude Testament. Dus hij heeft zijn oog gehad op dat altaar. Hij heeft zijn oog gehad op die top van Sion, daar, waar het offer gebracht werd. Waar de hogepriester stond om in te gaan voor het aangezicht van God en het bloed vloeide van het geslachte lam. Daar is vergeving! Dat wist hij! Dat heeft God hem bekend gemaakt en daar verlangt zijn ziel naar. “Uit de diepte roep ik tot U.”

Maar hij gaat tot God! Hij zegt: “Daar moet ik zijn! *Maar bij U is vergeving!*”

Wij hoeven niet meer te leven bij de schaduwen. Wij hoeven niet meer op te trekken naar een bepaalde plaats in ons land of in Palestina om de Heere te ontmoeten. Nee, bij *U* is vergeving! God

heeft ons het Offer geopenbaard en thuis gebracht: “Hoor naar Mij, gij stijven van hart, en gij die verre zijt van de gerechtigheid. Ik breng Mijn gerechtigheid nabij en Mijn heil zal niet verre wezen.” God heeft ons het evangelie thuis gebracht. Het evangelie des kruises dat op Sions top geopenbaard werd. De genade Gods in de Heere Jezus Christus, Die in de plaats van het verlorene gestaan heeft en door God gegeven is als het Lam, Dat de zonde der wereld wegneemt.

En als we nu ontdekt hebben, dat het in de weg van verbetering niet meer mogelijk is. En als we geen moed meer hebben om God nog nieuwe beloften te doen, omdat we ze alle geschonden hebben. En als we moeten zeggen: Ik heb gezworen dat ik niet van uw wegen zou afwijken, maar ik ben nog precies dezelfde: de zondaar die ik was, die ben ik gebleven. Dan staat daar dat woord: *vergeving!* Vergeving, dat is in het Woord van God altijd wegneming, te niet doen. Vergeving, dat betekent dat de schuld uit Gods boek wordt weggedaan en Hij geen van onze zonden meer aanziet.

“Maar bij U,” zegt hij, *“is vergiving! Opdat Gij gevreesd wordt!”*

Deze man wist dus, dat hij de Heere alleen maar vrezen kon, wanneer de schuld uit Gods boek was weggedaan. Hij zegt niet: *omdat* Gij gevreesd wordt. Dat denken we vaak. Dan denken we: als ik nu eens ijveriger zou zijn, als ik nu eens meer verbroken zou zijn, als ik nu eens niet meer in die en die zonde val, als ik nu eens beter de Heere zou gaan vrezen, dan zal er voor mij ook wel vergiving zijn.

O, dat is vaak de rem in het leven, ook van Gods kind, om voor God te leven. Dan zitten we met onszelf in de knoop. Dan zeggen we: “Ja maar, zo gaat het niet, hoor. Nee, dan moet ik eerst eens anders zijn, tederder, liefdevoller, oprechter, hartelijker, heiliger.” Hoe vaak hoor ik het niet: “Ja, u kunt makkelijk praten, dominee of ouderling, maar ik weet wat er in mijn hart leeft en u moest

eens weten hoe donker dat het is, en hoe zwaar het kruis drukt en u moest eens weten hoe diep de put is.”

Nou, wat dan nog? Hoe denkt u er dan uit te komen? Door uw eigen gerechtigheid? Jezus zegt: “Tenzij uw gerechtigheid overvloediger is dan die van de Farizeeërs en de Schriftgeleerden, u kunt voor God niet bestaan!”

Wat voor gerechtigheid moeten we dan hebben? Als het nu niet is door de verbreking van je hart en door de vernieuwing van je leven en door een nauwgezette levenswandel, waardoor is het dan? Er staat: “Bij U is vergeving, *òpdat* Gij gevreesd wordt!” De vreze Gods is niet een *voorwaarde* voor schuldvergeving, maar de vreze Gods is de *vrucht* van de schuldvergeving. Moet ik het nog eenvoudiger zeggen? *Als je nog nooit geloofd hebt, dat God ook jouw schuld uitdelgt, dan heb je nog nooit God gevreesd.* Want alle vreze Gods vloeit voort uit de bewustheid: “God handelt niet met mij naar mijn zonden. God is een vergevend God.” En daar vloeit de oprechte vreze Gods uit voort. Als u meent op een andere wijze God te vrezen, dan bedriegt u uw ziel. “Bij U is vergeving, *opdat* Gij gevreesd wordt.” Met andere woorden: “Heere, als U mijn schuld wegneemt, als U mij vrijspreekt van mijn gruweldaad, als U mijn ongerechtigheden uit mijn hart wegneemt, dan zal ik U vrezen. Neem weg al mijn ongerechtigheden en schenk mij het goede, dan zal ik U betalen de varren van mijn lippen!” Daar heb je het. Dat is de reine vreze Gods. Dat is een fontein van heil dat nooit vergaat.

Geliefden, wat zijn we vaak toch averechts bezig om gered te worden. Wat zijn we toch slaven van de wet, van onszelf en van de zonde. Wat functioneert het recht Gods in ons leven dan verkeerd. Als de Heere ons Zijn heilige wet voorstelt tot kennis van onze zonde, dan vluchten we in plaats van tot *Christus* tot de *wet* en tot de verbetering van ons leven. Maar merkt u nu niet, dat

het langs die weg nooit meer kan? Het is een hopeloos opklimmen tot God. Het is een gesloten vinden van de deur. Dieper nog: het is een krenken van de weg der verlossing die God geopenbaard heeft. O, dat u het toch eens zag: het is een versmiden van de Gezalfde des Heeren. Het is een verwerpen van Hem die God gegeven heeft tot een verbond des volks. Want er is geen weg meer tot de troon van God, dan in het bloed van het Lam. En voor wie geldt dat? Geldt dat nu alleen voor bevestigde christenen? Voor degenen die ontdekt geworden zijn aan hun onmacht ten goede en alle werken buiten het geloof gezien hebben als nutteloos voor God? Het geldt voor de kleinen en voor de groten. Voor de bekommerden en voor de bevestigden. Er is geen weg tot de vreze Gods dan de weg van de schuldvergeving. En daarom: al had u nog maar enkele stappen op de weg des levens gezet, o, God roept u toe: “Komt tot Mij, die vermoeid en die belast zijt, die in de put zit.” Uit de diepte roep ik tot U: “Heere, als U dan mijn ongerechtigheid gadeslaat, wie zal bestaan? Maar bij U, *bij U*, is vergeving, opdat Gij gevreesd wordt!”

Die dichter zegt: “Heere, als U nu wil dat ik U vrezen zal, vergeef dan mijn schuld, anders komt er nooit iets van terecht. Reinig mij dan door het bloed van Jezus Christus.” Dat is een ontdekking, geliefden, als we zo het evangelie mogen ontdekken in het Woord, dat de weg tot God, de weg is van de vergeving, niet van de *verbetering*, maar van de *vergeving*!

Zo gaat een schuldbelijdenis altijd gepaard met een geloofsbelijdenis. Onthoud dat! Een schuldbelijdenis is nooit echt, als hij niet gepaard gaat met een geloofsbelijdenis. Anders is het maar slavenwerk: God bewegen buiten het offer van Christus om, om zalig te worden en onszelf een gerechtigheid oprichten. Maar de schuldbelijdenis die gepaard gaat met een geloofsbelijdenis - dat wil zeggen: we kennen wel onze schuld, maar we zeggen ook in de diepte van onze ongerechtigheid: “Er is bij U vergeving! Ik

geloof het: niet alleen voor anderen, maar ook voor mij: Er is bij u vergeving.” Dat is dat zien van het evangelie voor verloren zondaren. Dat zien van het bloed voor de onreinen. Het zien van Jezus Christus voor de mens die nooit meer tot God kan naderen. Voeg daar uw hart nu maar eens bij.

En als we zo onze geloofsbelijdenis paren aan onze schuldbelijdenis, dan klimt er een hoop in ons hart, waarvan de dichter zegt: *“Ik verwacht de Heere, mijn ziel verwacht en ik hoop op Zijn Woord!”* Wie zo zijn schuld belijdt, hopende op de vergeving, al is dan zijn hart niet schoongewassen, al is dan de schuld niet uit Gods boek gedaan *in de waarneming van zijn ziel*, er breekt toch een hoop door, dat God het doen zal. Er komt een aankleven van God en een hopen op de goedertierenheden des Heeren en vertrouwen dat de Heere het doen zal.

Deze man, wanneer hij zo met zijn schuld voor God buigt, dan komt er ook zo'n hartelijk verlangen naar gemeenschap met God. O, dat is een kenmerk dat de huichelaar niet kent. Dat is er alleen in het leven van Gods kinderen: een verlangen om in de gemeenschap met de Heere te mogen leven. Ik weet wel, er kan in het nabijkomend werk ook een gezicht zijn op schuld en zonde en een liefde zijn in het hart tot de eeuwige gelukzaligheid, maar weet je wat er in het natuurlijk hart nooit gevonden wordt? Een verlangen om bij de Heere te mogen zijn. Bij de *Heere* te mogen zijn. Dat is niet in de eerste plaats in de *hemel* te mogen zijn. Maar bij de Heere te mogen zijn om gemeenschap met God te mogen hebben. En dat heeft nu het kleinste kind in de genade. Dat zegt: “Heere, niet om de hemel en niet om de straf te ontgaan - ook dat, ja, maar toch niet in de eerste plaats - nee, Heere, om U weer te mogen kennen, om Uw vriendelijk aangezicht weer te mogen aanschouwen, om in Uw huis te mogen ingaan en Uw stem te

mogen horen.” Dan zegt hij: “Ach, hoevele huurlingen van mijn Vader hebben overvloed van brood en ik verga van honger. Ik zal opstaan en ik zal naar mijn Vader gaan.” Daar ging het om. Hij moest weer bij zijn Vader zijn, bij God zijn en dat was nu ook hier de hoop van de dichter. Hij zegt: “Ik verwacht de Heere.” Dat zal zijn hart weer vermaken en zijn vreugde herstellen. “Ik verwacht de Heere, mijn ziel verwacht,” zegt hij, “en ik hoop op Zijn woord.” Wilde het beter worden in zijn leven, dan verwachtte hij het niet van deze wereld.

Wij zijn vaak geneigd om het van de wetenschap, van mensen, of zelfs van Gods kinderen te verwachten. Maar gelukkig als onze verwachting daarvan vergaan mag en we een verwachting krijgen van de Heere.

Hoe komen we eigenlijk aan zo’n verwachting van de Heere? Nu, dat zegt hij in het vijfde vers. Hij zegt: “En ik hoop op Zijn Woord.” Hopen op God en hopen op Zijn Woord, dat is precies hetzelfde. Wie op Zijn Woord hoopt, die hoopt op God en die op God hoopt, die hoopt op zijn Woord. Want er is geen andere openbaring van God dan de openbaring door Zijn Woord. “Ik verwacht de Heere,” zegt hij, “mijn ziel verwacht en ik hoop op Zijn Woord.” Dat is dat Woord van het evangelie en daarom predik ik u nu ook vandaag het evangelie van Gods genade, opdat u, afgedreven van alle ijdele hoop, zou leren hopen op dat Woord van God, opdat u zou zeggen: “Ik wacht op de Heere.” Waarom wacht ik op de Heere? Wel omdat de Heere gezegd heeft, dat degenen die naar Hem uitzien, die tot Hem komen, niet beschaamd zullen worden.

En dan hoor ik een jongere zeggen: “Ja maar, hoe kun je nu op het Woord van God hopen, als dat Woord van God een gesloten boek voor je is?” Weet je wat je dan doen moet? Dan moet je net doen als die Moorman op de weg van Jeruzalem naar Ethiopië. Die man

kon zichzelf ook niet bekeren. En die man kon niet eens het licht vanuit het Woord van God laten schijnen. Maar weet je wat hij wel kon? Wat hij kon, dat deed hij: hij kon lezen. Dat moet jij ook doen. O, God weet wel, dat je jezelf niet bekeren kunt. Hij weet ook wel dat je jezelf geen houvast kunt geven aan het Woord van God. Maar weet je wat God ook wil en wat Hij weet dat je wel kunt? Je kunt lezen! En toen die man zat te lezen, toen gaf God hem een knecht - Filippus - die het Woord voor hem opende. Dat doet God nog!

“Ja maar,” zegt u dan misschien, “God is aan mij niets verplicht! Hij is niet verplicht om mijn gebed te horen.” Nee, dat is waar, maar God is aan Zijn *inzettingen* verplicht om uw gebed te horen! Want God heeft gezegd: “Wie Mij aanroept in de nood, vindt Mijn gunst oneindig groot.” Dat heeft God gezegd, en dat Woord, dat is waar! Want *God* heeft het gezegd. God is aan u niets verplicht. Hij is aan Zijn volk ook niets verplicht. God is aan geen enkel mens verplicht iets te doen. Maar dààrom worden we ook niet zalig en dààrom moeten we God ook niet aanroepen. Maar God is aan Zijn *waarheid* verplicht de stem van een smekeling te horen. Zo moet u tot God gaan. Daarop moet u hopen. En dan doet God wat u niet kunt, als u doet wat God u gegeven heeft, dat u wel kunt!

Toen de Israëlieten moesten doortrekken door de Rode Zee, was dat een onmogelijkheid voor hen. En toch zegt de Heere: “Zegt de kinderen Israëls dat zij voorttrekken.” Als Israël toen gezegd had: “Nou, we doen het niet! Want je ziet toch: daar is de zee en daar zijn de bergen en achter ons is farao. We doen het niet! De Heere kan ons nog veel meer vertellen, maar het is toch een onmogelijke zaak!” Dan waren ze omgekomen door het zwaard van de knechten van farao. Maar wat heeft Israël gedaan? Ze hebben de stem des Heeren gehoorzaamd en ze zijn opgetrokken tot aan de oever van de Rode Zee. En toen ze daar aan het water stonden, heeft God de zee gekliefd en toen heeft God het wonder gedaan!

Dat doet God altijd. God wijst ons nooit een weg die wij kunnen gaan. Nooit! God plaatst ons altijd voor het onmogelijke. Maar als we dan in blind vertrouwen ons mogen verlaten op de genade en de barmhartigheid van de Heere, dan zeggen we: “Heere, het is waar: er is ook geen weg, maar ik heb het ook niet verdiend. Indien gij, Heere, de ongerechtigheden gadeslaat, Heere, wie zal bestaan. Maar bij U is toch een weg! Bij u is toch vergeving! Aan mij bent U het niet verplicht, Heere. Maar U hebt toch gezegd: Wie u aanroept in de nood, vindt Uw gunst oneindig groot. En daarop leg ik mij neer. En daarop hoop ik.”

Als Israël zo dan zijn voeten zette op de weg naar de Schelfzee, dan heeft God de zee in tweeën gekliefd en een pad gemaakt. *God verlost altijd door het wonder.* De Heere eist van u dat u op Zijn wegen zult letten en dat u in Zijn inzettingen zult wandelen en dan doet God wonderen. Telkens weer opnieuw.

Ik zou maar net doen als die vier melaatse mannen van wie je kunt lezen in 2 Koningen 7, die mannen die buiten de poort waren. Ze waren melaats en ze moesten toch sterven en ze zeiden: “Eten hebben we niet meer, laten we maar in het leger van de vijand gaan,” en dat was hun behoud. Want gaande in het leger van de vijand, zagen ze dat het legerkamp verlaten was. Eten en drinken en kleding en alles wat ze nodig hadden, hebben ze daar gevonden. O, dat we zo wijs waren als deze mensen. Dat we zeiden: “Ja, we zijn toch melaats. We moeten toch omkomen. We zijn onbekeerd, we kunnen voor God niet bestaan, maar laten we in het leger van de vijand gaan.” En dan hoeft *u* niet in het leger van de vijand te gaan. Dan hoeft u alleen maar te vallen in de handen van een allerbarmhartigst God, van een genadige Vader, Die nog nooit verstoten heeft iemand die tot Hem de toevlucht nam. Die nog nooit tot het huis van Jacob gezegd heeft: “Zoek Mij tevergeefs.”

Nee, geliefden, dan staat er van Hem: “Eer zij roepen, zal Ik antwoorden. Als zij nog spreken, dan zal Ik ze horen.”

“Ik verwacht de Heere. Mijn ziel verwacht en ik hoop op Zijn woord.” Dat is de naakte hoop, de dochter van het geloof. Hoort u? Hij hoopte dus niet op zichzelf. Hij hoopte niet op de vernieuwing van zijn krachten of op de verbetering van zijn leven, maar hij hoopt op het Woord van Gods genade. En nu zegt hij: “Mijn ziel wacht op de Heere, meer dan de wachters op de morgen, de wachters op de morgen.”

Hoort u? Deze hoop maakte hem niet zorgeloos. Dat hopen op God doet ons niet zeggen: “Nou ja, mensen, dan zal het wel terecht komen.” Nee, deze hoop, die levende hoop, die doet ons wachten als wachters op de morgen met heel onze ziel.

Israël kende wachters op de muren, vooral in tijd van oorlog. Die wachters hadden tot taak uit te zien of de vijand kwam. Zo lang het nu maar dag was, kon je ver kijken, maar als de nacht kwam, wat zou de vijand dan doen? De donkere nacht, waarin je de bewegingen van de vijand niet gade kon slaan. Kwam hij met stormrammen tegen de muren? Kwam hij met duizenden soldaten om de muren omver te halen en de stad in te nemen? O, zo’n wachter in oorlogstijd, hij wachtte met spanning: wanneer komt de dag? Wanneer zie ik het eerste morgenrood, opdat ik de bewegingen van de vijand zal kunnen gadeslaan en de veiligheid van de stad zal kunnen verzekeren?

Welnu, een dergelijke spanning is er ook in het hart van deze pelgrim. Hij zegt: “Mijn ziel wacht op de Heere. Ik zit nu nog in de put, ik zit nu nog in de duisternis. Uit de diepte roep ik tot de Heere, maar Hij zal mijn voeten uitvoeren uit het net. Mijn ziel wacht op de Heere, meer dan de wachters op de morgen. Want dan gaat het om de bewaking van de stad, maar het gaat mij om de redding van mijn ziel. Om het eeuwig belang van mijn heil, van

mijn leven. Het gaat mij om de gemeenschap met God.” Daarom zegt hij: “Meer dan de wachters op de morgen.” En hij herhaalt het: “De wachters op de morgen”. Die niet slapen kunnen, die gespannen uitzien, die zelf niet werken kunnen.

O, die tijden zijn er in het leven van Gods kinderen, dat ze als een hulpeloze aan Gods voeten liggen. Dat ze zeggen: “Heere, ik sta niet op, of de kracht van de zonde moet uit mijn leven verdwenen zijn. Ik sta niet op van Uw voeten of u moet tot mij gezegd hebben: Mijn zoon, Mijn dochter, uw zonden zijn u vergeven.” Dat zijn die geweldenaars die het koninkrijk der hemelen nemen met geweld. Dat is die dwang der liefde, waarvan de wachter zegt: “Ik zal niet weggaan, ik zal mijn post niet verlaten, totdat de morgen komt. De morgen, ach, wanneer?” Dat is dat hijgend verlangen, dat verlangend uitzien.

En dan zegt hij: - en dat ga ik nu niet verder verklaren, dit zeg ik even ter verduidelijking - “Israël hope op de Heere, want bij de Heere is goedertierenheid en bij Hem is veel verlossing! En Hij zal Israël verlossen van al zijn ongerechtigheid.”

Wat een verschil! Hij begint in de diepte en hij zegt: “God zal het doen!” Hier klimt het geloof uit de put, uit de diepte van zijn ellende en hij zegt: “Israël, - hij noemt dus het hele volk van God - Israël hope op de Heere.”

Hoort u? Als mijn ziel op God gaat hopen, als ik zo wacht op God, dan zeg ik: “Houd aan, grijp moed, want ook uw hart zal vrolijk leven!” Als ik vertrouwen heb, die levende hoop op God, dat Hij komen zal, dat Hij Israël verlossen zal, de kleinen met de groten, van al zijn ongerechtigheden. Want bij de Heere is goedertierenheid en bij Hem is veel verlossing. En Hij zal Israël verlossen van *al* zijn ongerechtigheden. Hoort u? Dat is de klemtoon: van *al* zijn ongerechtigheid.

Ach, nu hoor ik kinderen Gods zeggen: “Ja, die put, die ken ik, en dat roepen uit die diepte en dat hopen op Gods vergeving, dat zien van het evangelie van Gods genade, dat met mijn hart worden vastgemaakt op het bloed des kruises, die enige hoop, beide in leven en in sterven, dat Hij ook voor mijn schuld geboet heeft aan het kruis. Maar ik mis zo de verzekering! Ik mis zo dat gedurig bij de Heere zijn. Ik bevind in mij, dat er vele zonden zijn.

Geliefden, dat kan. En die kunnen ons benauwen, maar nu wil ik een voorbeeld nemen uit de natuur: het kan zijn dat veel ongerechtigheden de boventoon hebben in je hart, maar een klein beekje kan meer geweld en geluid maken dan een brede stroom. En nu is de zonde in het leven van Gods kinderen vaak als een kleine, luid klaterende beek. Het komt met groot geweld op ons af en het maakt soms meer geruis en gedruis dan de brede stroom van Gods ontferming, die toch de onderstroom vormt van ons hele leven. Ga uw hart eens na. Het kan zijn dat er veel duisternis in uw leven is door vele tussenkomende zonden, maar als u nu kiezen moest tussen dat leven in die zonden waar u dan misschien door benauwd wordt en door aangevochten wordt en het leven in de gemeenschap met God, wat kiest u dan? Dan zegt u: “Heere, U kiest mijn hart, en mijn oog blijft op U staren.” Ja, geliefden, dan blijkt toch dat die stroom sterker is dan dat razende, kleine beekje, dat u misschien verschrikkelijk ontstelt en dat het vloeien van de wateren van Siloah die zachtens gaan, ver overtreft, maar toch, de vreze Gods is onuitwisbaar. Laat u niet al te zeer verschrikken. Indien uw ongerechtigheden groot zijn, zeg met de dichter: “Maar bij U is vergeving.” Eigenlijk staat er: Bij U is *de* vergeving. *De* vergeving die ik nodig heb, vergeving van *al* mijn ongerechtigheden, van al mijn overtredingen. Ik hoor een stem die zegt: “Ja, maar ik omhels vaak de zonde zo. Ik heb de zonde vaak zo lief.” Het is waar, dat kan. Als u met uw gezin thuis bent, kan er plotseling een vriend komen en dan kunt u die vriend uitbundig

begroeten, zodat anderen zouden denken, dat u lang niet zo veel van uw man of van uw vrouw of van uw kind houdt als van uw vriend. Zo kan het ook zijn met de zonde. Maar straks gaat die vriend weg en dan gaat u in vrede en in liefde verder om met uw gezin te leven. U was blij dat uw vriend kwam, maar u kunt met die vriend niet leven. Wel met uw man, met uw vrouw en met uw kind. Dan keert meteen die normale verhouding weer terug. Zo is het ook met de zonde. De zonde breekt dikwijls in ons hart in als een vriend die we omhelzen, maar we kunnen toch met de zonde niet leven. “Want wij die der zonde gestorven zijn, hoe zullen we nog in dezelve leven?” De zonde is ons de dood geworden. En daarom laat u niet al te zeer verschrikken. Maar als de zonde u verschrikt en als u zich laat benauwen door uw ongerechtigheden, zeg met de dichter: “Heere, als u ze gadeslaat, ik kan niet bestaan, maar bij U is vergeving, opdat Gij gevreesd wordt. En omdat er vergeving bij U is, wacht ik op U, gelijk de wachters op de morgen, de wachters op de morgen. “

*En die hoop moet al ons leed verzachten.
Kom, reisgenoten, het hoofd omhoog.
Voor hen, die 't heil des Heeren wachten,
zijn bergen vlak en zeeën droog.
O, zaligheid, niet af te meten!
O, vreugd die alle smart verbant!
Daar is onz' vreemd'lingschap vergeten
en wij, wij zijn in 't Vaderland!*

Amen